Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

OSMAN

SPJEVAGNE VITESCKO

GIVA GUNDULICHJA

VLASTELINA DUBROVACKOGA.

Oſnanjegnem djellaa Gundulichjevieh, i ſcivotom Osmanoviem priteceno, ſdârſcjagnima Pjevagnaa naresceno, Nadomjeregnima stvarji od Spjevaoza u kratko narecenieh, i Iſgovaragnem rjecji tkomugodi sumracnieh sljedjeno.

****

RAŞDJELAK TRECHI.

****

U DUBROVNIKU,
PO ANTUNU MARTEKINI.
1826.

Digitized by Google

891.82G95
Z3
v. 3

Purchased by the Russian Institute
DEC 28 1951

v.3

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE CETARNESTO.

Pljen ghiſdavieh Robignizaa
Kiſlar Aga kaſce Osmanu,
Kômse umaglja Suncjaniza,
Dàé na rodnu vrati stranu:
Krunoslava spoſna svôga
Vjernu gljubav Korevskoga.

1.

Alli u to Zârnzi uſdani,
Kiſlar Aga kîem naredj
Djevojcizaa zvjet iſbrani
Iskat s' Zarske ſapovjedi,

2.

Skanderinske od kraine
Biusci obascli svaki dio,
Pak Bosanske Kragljevine
I gdiê Herzegh gospodio;

3.

ſapljenisce oda svudi
Tuſcniem Majkam kchjeri iſ krila,
Kê proklinuch' udes hudi,
Josc ne taſce groſna zvila:

Digitized by Google

4.

Kchjeri, iſbòrsu kê ghjſdavi
Od plemena, i od mladosti,
U kê blaga narav stavj
S' liza uresom sve dragosti.

5.

S' ljepiem pljenom tjek najprece
K' Zarigradu upravgljaju,
Od kojega ne dalece
Kiſlar Agu susretaju.

6.

S' gnim u druſcbi svi jedini
U Grad slavni prescno hode,
Tere nagloj u bârſini
Robignize s' sobom vode,

7

Kê na svjetla Hadum Vrata
Prikaſciva, kô Zar ſceli,
I najdraſcja gnemu plata
Bìtchje, kàdga obeseli.

8.

Porad toga skup ghiſdavi
U polukrugh ljepi iſredj
Prid pristoglje, gdi u slavi
Uſvisceni Osman sjedi.

9.

Ne vidjèse vik na svjeti
Ljepsce mnosctvo ikad prie,
Niti srechjan bji naſreti
Saraj iscta uresnjie.

10.

Jak da blago u proljetje
Pomnom rukom tko sastavi
Raspârscjano kèjê zvjetje
Niklo u poglju, i u dubravi;

11.

Ter naravne tej urese,
Koji krunne ſemglju plodnu,
U perivoj svoj prinese
ſa raskoscju sebi ugodnu;

12.

Tako u Saraj s' svake strane
Prikuppjene sad vidèse
Sve najljepsce Vile iſbrane,
Kê pod nebom nahodèse.

13.

Onoj zora svitchje iſ liza,
Sunze ovoj-je u occima,
Mnoſiem trator, i ruſciza
Zavti milliem na ustima.

14.

Jedne posmjeh blaſni draſce,
ſlatni drughe pram od kossji,
Plemstvo stupôm gneka kaſce,
Stas ponosno gneka nosi.

15.

Alli kako vârh nebesaa
Nad sve ſvjeſde sja Daniza,
Tako slavom svjetla uresa
Svieh pritjece Suncjaniza.

16.

U gne rajskom' lizu sjasce
Taka ljepos punna dike,
Da na svjetu ne imasce
Tac ghiſdàve ighdje slike;

17.

Jer u jednoj gnoj skupjene
Sve ljeposti nahodese,
Kê u iniem raſdjegljene
Naponase svaku rese.

18.

Zar pomgnivo cîm raſgleda
Sve raſlike gnih ljepote,
Satravìga ona ureda,
I sasviem sârzèmu otê.

19.

Nu smuchjene kroſ urese
Scjalosnàjoj kaſce slika
Boles, ſaman kâ krièse,
Kàdje tescka, i velika.

20.

Niſ rumeno lize svoje
Ona roni suſaa vire,
A sram cjasni obtekòje
Svjetla obraſa ciste lîre.

21.

Suſſe, i prami raspârsojani
Ne otimglju gnoj ljeposti,
A od occji ſrak suncjani
Draſcji sîva sred ſcjalosti,

Digitized by Google

22.

Poſna boleſ Zar skrovenu,
Kàjôj gorko sârze mori,
Ter dàê smiri uzvigljenu
Millostivo gnoj govori:

23.

S' kôga uſroka, s' ſgode koje,
Plemenita Djevojcize,
Tac neredno smuchjenòje
Gorkiem zvilom tvoje lize?

24.

Sârze odkrìmi na uſdânu,
Jere Zàrte cjuti necbje:
Samomùse odkri Osmanu,
Jeda on smiri tvoje smechje.

25.

Suncjaniza najgoruchji
Uſdah k' Viscgnem tad upravj,
Oghgnenito vapiuchi
Dàê nebeska vlas iſbavi,

26.

I da Zarsko sârze gane
Omekscjano gne rjecima,
Ter slobodna da iſostane
U poghibniem tiem cjassima;

27.

ſa da Djevstva ljer pribjeli,
Kôga Bogu jur prikaſa,
Neozkvârgnènjoj on udjeli
Do smârtnoga cjuvat cjassa.

28.

Cîm u gnùse svak ſagleda
ſcegljan, usta da otvori,
Ne smetàse, niti preda,
Nego ovako progovorj:

29.

Slàvni Zare pricestiti,
Ugljudnàme tvâ rjec blaga,
Dàti buddem sârze odkriti,
Pokrjepiva, i primagà.

30.

U Chjachkàsam kchi jedina,
Kî osljepje zjech ſcjalosti,
Dvanestoga kada sina
Smârtmu ugrabj pri starosti:

31.

Ter jednoga po jednoga
Kratko u vrjeme cîm umorj,
ſledi starza ſcjalosnoga
Povrjeghjajuch' vechma otvorj.

32.

I svârscio s' hude cesti
Biòbi dnevi, kê josc traje,
Nùga vrjeſcja sred bolesti,
Dàmu ſciva kchjerza ostaje.

33.

Al' sad i ta kchi gljubjena,
Kàê raſgovor gnem' jedini,
Kàdmùê iſ skuta ugrabjena,
Scto da staraz tuſcni ucini?

34.

Nejak, ubogh, pus' ostòje
Jak posjecen dub u gori,
Tìm ſa mnome vapiòje
Smârt, ſa millos dàga umori.

35.

Tuſcna Chjachka nad sve ine
Tko da bolna raſgovori?
Tkolìmu occi kad primine
Pomnom rukom da ſatvori?

36.

Napokogne tko da ejasti
Mârtvu tjelu sprovod spravi,
Ter djedovaa u grob tmasti
Kod sinovglieh kostij stavi?

37.

Svemoguchi Zare od Zaraa,
Ah! millostiv danas buddi
Vârh uboga sljepza starra
Nesrechniega od svieh gljudji.

38.

I na suſſe mèsê gani,
Koje ljevah svega puta,
Od kad Aga tvoj poslani
Iſkinùme Chjachku iſ skuta.

39.

Nèkti on gorke mê nemire,
I moj groſni plac svjedoci,
Nepristajno kìmî iſvire
Vech' iſ sârza, negh iſ occji.

Digitized by Google

40.

Saklignèmte neumârlieme
Duhom Svetza Mahumeta,
I imenom cestitieme
Tvôga slavna Chjachka Ahmeta;

41.

Pusti ah! pusti k' uzvigljenu
Chjachku kchjerza dàse odîli,
Dàê ne placce ugrabjenu,
Kô sinove mârtve zvili.

42.

Vjekovita bìtchje slava,
Kòmchjê tvoje slovit ime,
Svaka okolo kad dârscjava
Blagodarstvom samni tvîme.

43.

Toli moiem usdasima,
I susàmse ne smillujesc,
Nego Zarskiem u Dvorima
Ostatìme usilujesc;

44.

Mûchjesc ruku bes gljubavi
Imat, sârze moê nikako,
Jer u Chjachka svu postavj
Rados, gljubav, dobro svako.

45.

Ljepsce od mene isaberi
U ovem' skupu Djevojcize,
Kèchjê stavnoj bit-ti u vjerri
Dobrovoglno Gljubovnize;

46.

Mene opeta k' Chjachku môm̃u
Na rodjeni dom povrati,
Prie negh starzu ſcialosnomu
Dni pokogne smârt prikrati.

47.

Suncjaniza jur besjedit
Prista, a muk posta u stanu:
Zar dvoumi sctòchje odredit,
Na kûlìse vârnut stranu.

48.

Slobodùjoj ako vrati,
Gubi iſbrane zvjet ljeposti:
Ako millos gnoj ſakrati,
Pûnse kaſce nemillosti.

49.

Alli krepos u Zarskomu
Sârzu nad sva jer gospodi,
Dobitniza u trudnomu
Pohotjenstvaa boju iſhodi.

50.

Trjebìê dakle, sârzu svômu
Da najprie uſdu stavi,
I gospodi sebi istomu,
Tko Zar hochje biti pravi;

51.

Jer tko vladat svê poſcjude,
I svê voglje jaki nije,
Kô da druſieh vladat budde,
I kragljevat da umie?

52.

Tìm er nechje dàse oprjeci
Gorkom' zvilu, kìèmga ustrjelj,
Vedriem lizem, blagom rjeci
U nacìnjoj dvoran veli:

53.

Stavi, svjetla Diklo iſbrana,
Svârhu stavi tvojoj smechi,
Môga sârza smillovana
Scjudjenùchjesc millos stechi;

54.

Njesam silnik ja nemilli,
Ni ſlosârde tako chjudi:
U gljubavi, a ne u silli
Zar gospodit sârzima ſcjudi.

55.

Bogh ukloni', da tuſcnomu
Starzu skratim setòê ſcivota,
I po putu cimim môme
Da iſostanesc ti sirota.

56.

Tiem slobodu cjassa ovoga
Povrachjàmti rad' gljubavi,
Kù ſa Chjachka kaſcesc tvôga,
Kàê kreposti bilegh pravi;

57.

Od kreposti, kâ sred trudaa
Vele vechje svjetglja sìna,
Negh sunczani ſrak, od svuda
Kad raſtjera nochnu tminu.

Digitized by Google

58.

Daj da Chjachka gljubjenoga
Sciva naghjesc kako ſcelisc,
Ter doscjastja po rad' tvôga
Sljepa starza obeselisc:

59.

Nek ſajedno dni cestite
Nakon prîka toli' udesa
U radosti provodite,
Dok sudjeno jest s' nebesaa.

60.

Osman prista: Suncjaniza
Kô odasna dàse budi,
Josc ne vedri tmasta liza,
Slobodnàse josc ne sudi.

61.

Jak Pomoraz sred pucine
Kàdse uſbuni morska silla,
Ter prosteru nochne tmine
Vârhu plavi zârna krila,

62.

Sasve luke kraj ſcjudjeni
Zore ſràkmu occituje,
Dàse topi joscte szjeni,
I sebi istom' ne vjeruje.

63.

Al' kadàse opojavj,
Tèrse spoſna slobodjena,
Pade Zaru, klјê iſbavj
Gârlit noghe, i koljena.

Digitized by Google

64.

Tad gne sârze slobodjeno
Od cemerne bji ſcjalosti,
I na lize uzvigljeno
Vratiscese svoê ljeposti.

65.

Nu niſ obraſ raſvedreni
Tihieh suſaa josc vir grede,
I na vratu neiſredjeni
Slatni prami jòscjoj sjede.

66.

Tîm ſavapj prjuſeta
Nenadane od radosti:
Zare nad sve Kraglje od svjeta
Vechi vlasti i kreposti,

67.

Kako tvùchjû uſmnoſcenu
Velicinu proslaviti?
Kùli hàrchju dopusctenu
Sa slobodu odvratit-ti?

68.

Jednom rjeci dva ſcivota
Chjachku, i kchjerzi ti povratj,
Cîm mîem molbam tvâ dobrota
Dostojàse smillovati.

69.

I akòje vechje od slave
Pridobiti sebe istoga,
Nepriateglske negh dârſcjave
Po sred boja kârvavoga;

Digitized by Google

70.

S' vjekovitom danas cjasti
Ti hrabrenstvo vechje objavj,
Negh pod jaram tvoje vlasti
Da Kragljevstva sva postavj.

71.

Jàchju mjesta sred rodnoga
Blagodarnos tvû kaſati,
Jàchju vrjednos djella ovoga
Glasovito spovjedati.

72.

Oſnobìtga od vremena
Neka mochna nîe diglina,
Neka dikom tvôga imena
Svaka ſamni pokraina.

73.

Tad Zar svjetlieh iſ pohranaa
ſlatni ogârgljaj gnoj dariva,
Nèkse tolì' srechna dana
Harna sveghjer spomegniva;

74.

Naravnèjoj ter ljepote
U napravi ures sine,
I Zareve od dobrote
Vaſda uſdiſce velicine.

75.

Pak naredj, k' rodnoj strani
Dàje Haduum' oetta odprati,
Tèrje putom sluſci, i brani
Dok na otcin dòmje vrati.

Digitized by Google

76.

Istinàje dakle occita,
Da gdi gljudske nije obrane
U najteſciem ſgodam svîta
Na pomòchnam Viscgni ustane

77.

Koi putim' nesmiscljeniem'
Promjegniva hude udese,
Ter uſdasim' poniſceniem'
Vjernieh svoieh smillujèse.

78.

Tîm u trudîh nie ſamani
Uſat pomoch ſgar s' visinaa:
Jasna zora, ſrak suncjani
Iſa nochnieh sîva tminaa.

79.

K' Smederovu climsê upravj
Slobodjena Suncjaniza,
Zar raſgledat skup gbiſdavi
Uſê ostalieh Robignizaa.

80.

Svakàmu od gnih naponase
Svôm ljepotom sârze veſce,
Tîm raſabrat ne uſdàse,
Kègâ ures vech' priteſce.

81.

Al' najposlie nada svieme
Dvie odabra Gârkignize,
Kîeh s' ljepotom resi i pleme,
Ter svê naſva Vjerenize;

Digitized by Google

82.

Kîeh pridava svom' vjernomu
Kiſlar Aghi, dàih budde
Vrjeſcjat Dvoru u Zarskomu
ſa ugodne svê raſhlude.

83.

Svescto iſbranieh jest napravaa,
ſa kîem ſcenska nârav ghine,
Darivàim, nek ghiſdava
Gnih ljepota vechma sine;

84.

ſa da od puta kad dugoga
Pocinule buddu u lasti,
ſa danàse ſcjudjenoga
Mogu spravit pirne cjasti.

85.

Do cîm svjetla ta priprava
U Zarskòmse Dvoru cini,
Sred tamnize Krunoslava
Suſcna u mârkloj osta tmini.

86.

Ter cîm lupj silniem mahom
Gvoſdovitieh ſatvor vrataa
Sva protârnu ledniem strahom,
Sârzèôj mraſna ruka hvata.

87.

Najeſcènjoj zjech' pripasti
Uſdighnùse vlas na glavi;
Chjutech' tamne sred propasti,
Dàje iſdajnì Pascja ostavj.

88.

Tîm kô dubjem vjetriz krechje,
Al' ko slabiem klasom trese,
Tako i gnu, pace vechje
Nenadana ſgoda ustrese.

89.

Na okolo svùdse obſire,
Jeda odklegod ſràkjoj sine:
Alli ino ne raſbire,
Negh samochju, strah, i tmine.

90.

Nu kad vidse ſasljepjeni
Na naravno vratj bichje,
Strascnu sliku kako u sjenni
Vidje na ſrak tmaste od svîchje.

91.

Neſna neman al' strasciva,
Allîê u gljudskoj cjovjek putti;
Stupa, i stupaj uſpreghgniva,
I nenadni lapat chjuti.

92.

Ne uſdàse proch' naprjeda,
Jer josc sumgni dàse vara,
Alli occito vech' ugleda
Nesrechnoga Tamnicjara.

93.

U kosmurah vàsje obrastô,
Vlas niſ plechi smârscen pada,
Suho lize, bljedo, i tmasto
ſagugnasta gârdi brada.

Digitized by Google

94.

Tesckièmsùmu verigami
ſakovane obje ruke,
Teſci okovi na nogami
Uſrocèmu hughje mukke.

95.

Poharani Krunoslava
Uprje u obraſ svê ſenize,
Al' nikako ne poſnava
Korevskoga Bana lize.

96.

ſamjera opet, i raſgleda
Jelli on oni, kôga ſcjudi:
Radujèse, nu opet preda,
Privarena cìmsê sudi.

97.

Alli sârze, kê ne vara
Cîm dohodne sluti cestì,
Korevskoga Gospodara
Svîem krenucbjem gnoj navjestj;

98.

Unutârgniem velech' glasom:
Onje, on isti nîe sumgniti;
A ona istièmse sunu cjassom
Radosnòga ſagârliti.

99.

Nu veseglje mallo od cjasaa
U gorkìse jad obratj,
Bliſcèjòjse kad prikaſa
Kâ Tamnicjar tuſcni pati.

Digitized by Google

100.

Raſgledàga, i u gnem' paſi
Novo oblicja pritvoregne,
Tolikòga priobraſj
Dugo robstva ſlopatjegne.

101.

Tac Laviza, kôj poghine
Josc nejaki porod milli,
Bârda obia, i planine
U svakòjga isctuch' spilli,

102.

Kad dugoga nakon truda
U divjacnoj pusta strani
Iſnaghjêga, gdìga huda
Lovska silla smârtno iſtranj;

103.

Ne raſbire alli vechju,
Jèrga stjece, rados chjuti,
Alli jacju kuscja smechju
Gnegov paſech' poraſ gljuti.

104.

Tìm protivniem krenuchima
Odoljeti er nemoſce,
Ghine rjècjoj na ustima,
I gorkòse prinemoſce.

105.

Ghiſdavoga svôga liza
Svu iſgubj svjetlos millu,
I iſ-ceſnuta ſemgli niza
Pade sliona mârtvu tîlu.

Digitized by Google

106.

Sapagneni Ban smetèse
Videch' nenad, kàsê ſgodj;
Josc ne poſna ni tko uljeſe,
Ni ſa uſrok koi dohodi.

107.

Jer Ugarskoj u haglini
Budduch' ona priobucena,
Sliku, i nacin muſcki hini,
Timjê Ugarcich mlad szjegnena.

108.

Al' pomgniviem kad occima
On raſgleda drago lize,
Poſna *obicniem* po cinima
Svoje *oblicje* Vjerenize.

109.

Iſ-ceſnutu prid nogami
Cimjê paſi, vech' bolìse,
Negh scto u tesckiem verigami
On ſakovan nahodìse.

110.

Svèscto moſce, svèscto umie
Pomochìjoj iscte datti,
Duh bjeguchi neka prie
K' uresùse gne povrati.

111.

Nu kad ona raſabràse,
I smutjene occi otvorj,
Videch' Draga svôga uſase,
Slabiem glasom progovorj:

Digitized by Google

112.

Tìlìsi ovo, tvàllê sjenna,
O Korevski Bane uſâme?
Al' snîm, alli probudjena
Sred ovète paſim jamme?

113.

U kôm' bitju, u kôm' mjesti
Nahodìmte tuſena roba
Ukopana s' hude cesti
Josceter ſciva u dno groba!

114.

Tot tolike podnjeh trude
Tvoje isctuchi drago lize,
Samo jade tvê prihude
Da prie vide mê ſenize?

115.

Nu scto velim? Trude gorre
Ša tebèbih ja podnjela,
Nìbìhse obît rjeke, i gore
Drughi opeta krat sctedjela;

116.

Ša da poſnasc, da u vjerri,
Kùtî podah himbe nije,
A plam novi, ti raſberi,
Dàse u sârzu tvôm' ne krie.

117.

Srechnjiàbih mnogo bila,
Dàsam onda mârtva ostalla,
Kàdmi o tebi cjut bji silla
Svèsctòsàmse nasluscjala.

Digitized by Google

118.

Svud glas leti pun prîkora,
Riſvan Pasce kchjer Gljubizu,
Suproch cjasti beſ raſbora
Dàsi obrô Vjerenizu;

119.

Ruſcni glàsme jakno oghgneni
Trjes iſ vedra neba udarj,
Da Vjerenik moj gljubjeni
Radi takoj o privari.

120.

Tkòsèè mogo nadat vîku,
Dàchje Pogljak glasoviti
Svjetla imena svôga diku
Tac sramotno pozîrnâti!

121.

Kako ikada, alli tkomu
Da na svjetu vech' vjerujem,
O Viteſu Korevskomu
Kad nevjerru taku cjujem!

122.

Ovakòli gljubav moju
Prem neharno ſaboravj!
Ovakòli Vjernu tvoju
Krunoſlavu ti ostavj!

123.

Ah! s' krivine drughe koje
Neſgodàmèè saj dopalla,
Iſvan samo sârze moje
Jèrsam tebi darovala...

124.

Neſnam kòtê ſemglja uſdârſci,
Kòtê sârde ne proſcderu,
Kòtê silni trjes ne spârſci
Kad potlacj cjaas, i vjerru.

125.

Ostavìme, alli ostavi;
Mètê ostavit sârze nechje:
Nu iſdane zjech' gljubavi
Svèghchjesc kuscjat gorke smechje.

126.

Al' Ban, kòmsê posred tmine
U gne lizu sunze objavj,
Nahodèchsê beſ krivine
Prisjezàjoj rjec, ter pravi:

127.

Nemoj, ljepa Krunoslavo,
U najpârvoj tvôj namjeri
Nàme sumgnit, i nepravvo
O mojòjse tuſcit vjerri:

128.

Jere jeſik kî himbeni
Laſcivìti glas donie,
Da mâ gljubav sad u meni
Stavna, kô bji, vechje nije.

129.

Vaſda vjeran jàsam bio
U suſcjanstvu, kô u slobodi,
Onoj, kòjsâm poklonio
Sârze, da ona gnim gospodi.

Digitized by Google

130.

I da rjeci mèsû istinê,
Trùdti ovoga robstva kaſce
Vechma uſmnoſcen rad' vârline
Neharnoga Riſvan Pasce,

131.

Kî nebìse suproch meni
Kaſô ovako prem nemio,
Da gnegovoj kchjerzi szjeni,
Da jàsàmse ſavjerio.

132.

Nu ako ona millostiva
Mìèmse tugam' ſabogljela,
Tòê spomena joscter ſciva
Mê blagochje od gne htjella.

133.

Ter i dàmèê slobodila,
Da rob ovdi ne boravim,
Jedàbìme tiem stravila,
Dàte pri gnoj ja ostavim?

134.

Prièbi rjeke tjek na ſada
K' rodnom' viru obratile,
Prièbi gore morska stadda
Svôga iſ skuta porodile,

135.

Nego jàbih, mâ raſbludo,
I jedini moj pokoju,
Kroſ iſdagne toli' hudo
Ostavio ljepos tvoju.

Digitized by Google

136.

Prem duboko usadjena
U pameti môj stanuje
Vjerra davno uhitjena,
Kàmê s' tobom ſaveſcjuje.

137.

Od tad tebi darovano
Ovo sârze ſcive u tebi,
Nitìê bilo obechjano,
Nìtchjê itkomu bit pod nebi.

138.

U dne, u nochi, u snu, bdechi
Prid occìmsi svèghmi stala,
Tebe misô mâ sljedechi
Ni cjas jedan nîe pristalla.

139.

Tìm tko moſoe tvû ljepotu
Van smârtìmi same oteti?
I scto sàdsam u ſcivotu,
Tòje èrte ufah josc vidjeti.

140.

Cesto ustavj ovo ufagne
Sillu groſnieh moieh ſuſaa,
Ovo bjesce oblakscjagne
Gvoſdovitieh moieh uſaa.

141.

Jer ſaveſaj moj jedini
Kô bji meni tvâ ljepota,
Tako nechje bìtmi ini
Do skoncjagna od ſcivota.

Digitized by Google

142.

Sàto, milla mâ gljubavi,
Jur samiri sârze tvòje,
I nepravve sumgne ostavi,
Kê tvê uſroce nepokoje.

143.

Ove rjeci sadruſcene
Bana ugljudniem s' nacinima
Utaſcisce uſbugnene
Sumgne u trudniem gne mislima.

144.

I er cesto huda smechja
Nenadani mir porodi,
I radòsje svegh najvechja,
Iſa suſaa kâ dohodi,

145.

Tîm sred stana smârknutoga
Sa svê robstvo vech' ne haje,
Jer u druſcbi Draga svôga,
I u tamnizi mirna ostaje.

Svârha Pjevagna Cetârnestoga.

Digitized by Google

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE PETNESTO.

Urocena glase od mira
Alì Pascja nosi Osmanu,
ſa Gljubovzu kì obira
Sokolizu ſcegìno iskanu:
Korevskoga ſ' Gljubi iſbavglja,
Ter na istocni pùtse spravglja.

1.

U Zarigrad iſ Vârscjove
Netòmse Alì Pascja vratj,
Hârli ſa prie Osmanove
Prid noghèse prikaſati.

2.

Zar, kì broi u dne, i u nochi
Od gnegova zknjegna cjasse,
Misli, gdìje, kadchje dochi,
Kêlìmùchje donjet glase.

3.

Kad najposlie Pascju ùgleda
Stupat liza svîm vesela,
Mir ſcjudjeni, klice ureda,
Sctîm sred svôga vedra cela,

4.

Nu josc sumgnech', prescno uprascja;
Scto odredj Poglsko Vjechje?
Jel' poſcjuda kòjê nascja,
Svârha doscla bojne smechje?

5.

Tad Poklisar, cîm visinom
Prid Zarskòmsèê ponisscio,
Svjetlieh Dvoraan' prid skupsctinom
Ovakòsèê isustio:

6.

O cestiti Zare usmnoſcni,
Kî tvôj cinisc da desnizi
Kragljevìsu svi podloſcni
Josc i kàdsu dobitnizi,

7.

Mir, s' Pogljackom kôga Krunnom
Vlàsme odpravj tvâ sklopiti,
S' cjasti Zarskom ja podpunnom
Srechjan biah urociti.

8.

Tîm Kragl s' Lehsckom svom Gospodom
Posciglјeti mir ſcjudjeni,
S' oviemgàsu nu pogodom
Utvârditi odredjeni:

9.

Korevskoga ako Bana,
U susçjanstvu kî boravi,
Iſ mârkloga taj cjas stana
Tvâ ſapovjed mochna isbavi.

Digitized by Google

10.

Beſ ovoga ugovora
Utvârdjena krepkom vjerrom,
Savadàchje postat gorra
Meghju Istokom, i Sjeverom.

11.

Sàto ako tvâ vlas ſceli
Mir koristan Zarstvu tvômu,
Slobodu oncjas blagh udjeli
Tamnicjaru Korevskomu.

12.

Ovo Sciscman Zarstva od tvôga,
Ovo Poglsko Vjechje prosi,
Ovìtìse od vjernoga
Poklisara glas donosi.

13.

Njesu sctetni ovi uvjeti,
Niti mogu Zarstvo uvrjedit.
Rekoh scto bih dârſcjan rjeti;
Stoi u ruzi tvôj odredit.

14.

Uſmnoſcite ſa tiem hvale
Pogljackoga Kraglja iſrecce,
Velech', Krunne sve ostale
Da moguchstvom on pritjece;

15.

I da sàmse kakogodi
Slicjan Zaru moſce ſvati;
Svaciu slavu kî nadhodi
I u miru, i u ratti.

Digitized by Google

16.

Kraglja ugljudne sve nacine
I mudroga svega Vîchja
Glasi, alli nad sve ine
Slavna uſdiſce Kragljevichja.

17.

Veli, dàje mnogo on vechi,
Nego slovi svud po svjeti:
Da to poſna tko po srechi
Cjùtga moſce, i vidjeti.

18.

Gospodskoga da sred cela
Velicjanstvo rodno sjaje,
S' kîem vitesckieh cjaas-se djellaa,
I kragljevska chjud sastaje.

19.

Dàê na poglju trjes od boja,
Vojnik njedno, i Vojvoda,
Da Mosckovske on beſ broja
Cette u mnogo raſbj ſgodaa (1).

20.

Pak priuſê: sred ſcivoga
Boja Lehi ne predaju,
Kragljevichja hrabrenoga
ſa Vojvodu kad imaju.

21.

Tîm gnegovu paſech' sliku,
Usillovan bieh rjeti:
Nemoj, Zaue, nemoj vîku
Sabglju vechje nàgu podrjeti.

Digitized by Google

22.

Prosti, tvôga protivnika
Ako smiem toli' slavit:
Dârſcjanstvòje podloſcnika
Svèscto vighje Zaru objavit.

23.

Vârscjovskoga joscte Grada
Alì Pascja tvârghje iſbroji,
Kaſcjuch' kako noviem sada
Vas obſidam obstârt stoi.

24.

I Pogljacke zvjet mladosti
Kô vitescke ſcegljan slave
Kaſce djella svê jakosti
Boju slicne kroſ ſabave;

25.

Jer prostranoj na livadi
Dvie vidèse vojske stati,
I na bjegne u ſavadi
Smionòse poſivati.

26.

Stjeſi, trubglje, i vojnizi
S' Vojvodami svîem uſâse,
Kogni ujedno, i kognizi
Iſredjeni tùjse paſe.

27.

Tere cìmsê boj ſamechje,
Videchìga nevjesc, sudi,
Sad, sad ſciva kârv prètechje,
Sàdchje pasti mârtvi gljudi.

28.

Nùse vara: hignenomu
Jèrse u boju kad natjecju,
ſa odoljet u ſbiglnomu
Boju nauk igrom stjecju.

29.

ſa tiem Zaru sve pred occi
Pribogate dare stavglja,
Kîem Pogljacki Kragl svjedoci,
Da stari uvjet s' gnim ponavglja.

30.

U raſliziem tiem darima
Ljepotèsu neiſbrojne,
I tkòih scjaglje, i tkòih prima
Velicjanstva svîm dostojne.

31.

Kragljevìchja jedne od strane,
Drughe od Kraglja prìda Zaru,
Trechje ukaſa dare iſbrane,
Kê dadosce Poklisaru.

32.

Cîm besjedit Pascja sljedi,
Zar ſamiscgljen ne odgovara;
Strascechìse ako odredi
Slavna iſbavit Tamnicjara,

33.

Da ne recce tàse odluka
Zjech' slabosti, i zjech' straha
Ucignena beſ nauka
Od Mladichja sasma plaha;

34.

Na Veſſjera tîm pârvoga,
I na Pasce obrachjàse,
Kîeh pristoglja kod svjetloga
ſa svjetnike dârſci uſjàse;

35.

Velechi-im: Vjerni, i ſnani
Pasce, u kèsê Zar vjeruje,
Cjuste svèscto pricekani
Poklisàrmi navjesctuje.

36.

Vi, kjî Zarska cjaas ſcelite
Da svegh vechja sja na svjeti,
Slobodnòmi sve odkrite,
Scto uſdârſcite u pameti.

37.

Jel' pristojno u ovoj ſgodi,
Jelli koris Zarstvu opchjena,
Protivnìkse da oslobodi
Mochi onake, i imena?

38.

Beſ obſira bùddmî rjeti
Svak, scto u sârzu svom' sakriva,
Jer korisni nîèsu svjetti,
Kàdse opaſ s' gnim' sdruſciva.

39.

Tad Dilaver, kî raſborom,
I hitrinom svieh pritjece,
Sniſcen Zaru prid sviem ſborom
Ove svjette pârvi iſrecce:

40.

Ako sunzu mârkla tmina
Sçjarki oteti ſrak nemoſce,
Kako Zarska velicina
Od tamnosti predat moſce?

41.

Zàrje sunze, koje iſhodi
Iſ istocne jasne strane,
Ter svjetlosti svôm gospodi
Morre, i ſemglje krugh prostrane.

42.

I ako silla ſle godine
Zârniem platnom gnega skrie,
Vìkmû rodni ſrak ne ghine,
Nu iſa tminaa sja vedrie.

43.

To svjedoci mnoſc dârſcjavaa,
Jakos, i broj Zarskieh cetaa,
U kìeh vechja mòch-je, i slava,
Negh kragljevaa svieh od svjeta.

44.

Tiem Zar sctogod ſapovie
Vârh Lehsckoga Tamnicjara,
Svàkje trjebi, da spovie,
Dàse u sudu svôm ne vara.

45.

A i najlisce gospodskoga
Velicina sârza sjaje,
Kad iſ tugaa nevoglnoga
Iſbaviti prighnutàje.

Digitized by Google

46.

Tîm nemoſce pohugljeno
Djello Zarske bit millosti,
Nu svudara proslavjeno
Kô kreposne plod blagosti.

47.

A s' tvôm slavom josc odvechje
Sadruſcena koris dàje,
Tko ne vidi, tko rjet nechje?
Stvar po sebi occitàje.

48.

Jer s' oveſiem sad uvjetom
Ako nechjesc mir sklopiti,
S' opchjenòmje trjebi sctettom
Svegh poghibni ratt sljediti;

49.

I ſa istocne vojsku u strane,
Kako ſcjudisc, moch povesti,
Raſdvoìtchjesc cette iſbrane,
S' kîem Pogljacke sille sresti.

50.

Raſdvojena vojska tako
Nîe sumgniti oslabìtchje;
Ter sve sprave naopako
Lasno i s' obje strane oûtchje.

51.

Svaka silla, snaga svaka
Kadaràje raſdvojena,
Krepos gubi, nitìê jaka
Kako ujedno sjedignena.

Digitized by Google

52.

Tîm istocne illi od ratti
Misli sasma ſaboravi,
Il', Korevski Ban, ne krati
ſapovidjet, dàse iſbavi.

53.

Ispunni ònejas scto ſcjudjeni
Jòscti samo mir ſabavglja;
Put ſa tieme odredjeni
Nèkse s' dobrom cesti spravglja.

54.

Prista Veſjer; svega od ſbora
Svjett raſumni posvajàse,
I tiscinom od ſcjamora
Svacia misô poſnavàse,

55.

Jak blagoga od vjetriza
Kad krenuta ljetno u vrjeme
ſrella u kitti jur pscenisa
Scjuscgni mahom jednazieme;

56.

Romonòmse tiem poſnava,
Dàje ſcetva pristupila,
ſelenàse budduch' trava
U klas ſlatan promjenila.

57.

Po ſcjamoru tako istomu
Occitòse poſna, i vidi,
Da svak ſboru u mudromu
Veſjerovę svjette slîdi.

Digitized by Google

58.

Zar, u sârzu koi svômu
Pohlepànje mir sklopiti,
Dilavera k' ugodnomu
Prìsta svjettu beſ sumgniti.

59.

Riſvan Pascju ter areda
Doſivgljuchi tad pridàše,
Iſ tamnize, ſapovjeda,
Da Korevski Ban pusctàše.

60.

Na to Riſvan: grem mnogomu
U veseglju iſvârsciti,
Svèscto meni sluſi tvômu
Dostojàse narediti;

61.

Jer ſnam dobro, dàje trjebi,
Beſ odmaka da sve sljedi,
Scto narecce Zar pod nebi
Svemoguchjom ſapovjedi.

62.

Nu dopusti, da ſa mallo,
Tvîeh odlukaa ſa vladagne,
Sctòsèê od mene djellovalo
Tvôj visini dâm na ſnagne:

63.

Skoro Ugarskoj u odjechi
Neſnan mladich k' men' pristupj,
Blago obilno donosechi,
Da iſ suſcjanstva Bana iſkupi,

64.

Velech', dàmùê bratt ròdjeni,
Ter iſ mjesta dàje svôga
Doscjô odkup na ſcjudjeni
U Zarstvàga prosit tvôga.

65.

Uſbojàhse sam u sebi
Na nenadne ove glase,
Da pod hitrom rjeci nebi
Kâgod varka sakrilàse:

66.

Kòsê i prie s' Banom ſgodj,
Kàdmu u pichi bji poslana
Skrovna uvit, s' kôm slobodj
Iſ mârkloga sebe stana.

67.

Tîm sumgnechi od ſasjedaa,
Kîèmsu obicni tamnicjari,
Da i mene unaprjeda,
Kô prie inieh, ne privari,

68.

Pod hinjegnem od priaſni
U duboki jaſ ponorit
Mladza svedoh beſ bojaſni
Bratta svôga raſgovorit;

69.

Priko praga kî cîm stupj,
Ja ucinih isto u vrîme,
Da gvoſdeni ſatvor lupi,
I da ostane suſcjagn s' gnime.

Digitized by Google

70.

Osman Pasce stanovitu
Vjernos hvali, pomgnu, i ſnagne,
Kî ne ſabj ni po mitu,
Ni po molbah svê dârſcjagne;

71.

Tèrmu veli, da iſvede
Iſ tamnize ta dva roba,
I pomnòih da privede
Prid pristoglje svoje oba.

72.

U to ſceglnom' Zaru Osmanu
Prikaſàse Sokoliza
Vodech' s' sobom druſcbu iſbranu
Svîeh viteſckieh Djevojcizaa,

73.

Kâ budduchi s' mnògom szjennom
K' Zarskom stolu pristupila,
Ovakòsèê ponisćenom
Sladkom rjeci iſustila:

74.

Slavni Zare glasoviti,
Prid kîem vasaj svjètse trese,
U trenuchje kî skârsciti
Moſc sve, kjìtî protivèse,

75.

Netom tvôga glas ſaſvagna
Po Kiſlàrsam Aghi imala,
Na tvû sluſcbu beſ kârſmagna
Pospjescnòsam ja ustala:

Digitized by Google

76.

I tjerajuch' u bârsìni
Gorusctème sceglje silla,
Scestocina gne ucinj,
Dàmi stece i kogn krila.

77.

Svârscenòmi sve naredi,
Poslùhtìse moj podlaga,
Chjutech', da s' tvê sapovjedi
Jacja u meni raste snaga;

78.

Jer ne samo k' Istokùchju
Poch', odmetne da potlacisc,
I pod sabglju tvû moguchju
Dàih iſ nova uharacisc;

79.

Negh sve svjeta cetâr strane
Sàte obìtchju beſ bojaſni,
Arvuch' vojske oruſcjane,
Strascne sârde, i nakaſni.

80.

Isctom dàmi ſapovie
Tvâ vlas, svaki trud srestìtchju:
Od najteſcieh stràhme nije,
Josc da i ſcivot iſgubitchju;

81.

Samo svakoj po dârſcjavi
Dàse Turska prostre vjerra,
I u sveghjer vechjoj slavi
Dàse Zarstvo tvê ſamjera.

Digitized by Google

82.

Nedobitne ſatocnize
ſanje Zara govor ovi,
U kôm', na gne paſech' lize,
Gljuvenàse ſled ponovj.

83.

Tìm cîm milli obraſ vighje
Sviem ljepotam naresceni,
Taj cjas sceſnu, i ublîghje,
I priliku svû promjenj.

84.

Jer ni mjesta dalecine,
Ni diglina od vremena
Ucinisce, da iſghine
Gne hrabrenstva uspomena.

85.

Kìmgâ od onda josc ſanese,
Posred vojskâ kàdje upaſj,
Gdi s' junazim' natjecèse,
Dobitniza ter iſlaſi:

86.

Jakno iskra kad skrovena
U pepelu pripociva,
ſcive, alli neszjegnena,
Jakos svoju ne odkriva.

87.

Nu ako u gnu sjever vârli
Pun rasârſche svê poraſne
Gljuto ſadme, i ſapârli
Iſ 'ſcegljeſne strane mraſne,

Digitized by Google

88.

Taj cjas kaſce ſcestocinu,
Koju vrjeſcba vech' raſciſce,
Tere bjesna u visinu
Strahovite plame uſdiſce:

89.

Tac ſamjera gne iſbrana
Cinj, da plam, kî gnekada
Krìse u sârzu Zara Osmana,
Objavìse silno sada.

90.

Nemoſcèse nagledati
Slike uresne, draſieh occji,
Sred kîeh paſi kragljevati
Svjetlos sunza od istoci.

91.

Tîm pohlepan stravgljenoga,
Da poſcjude sârza otvori,
Pun nacina ugljudnoga
Ovakòjoj odgovorj:

92.

Ah! kojàje strana od svîta,
Kâ hrabrenos neſna tvoju,
ſatocnize glasovita,
Kû u Poglskom kaſa boju?

93.

Sabglja tvoja ſa stô macjaa
Arve, udara, sjece, i bie;
Tvâ desniza stîra, i tlacja
Tkogòdjòjse oprjet smie.

Digitized by Google

94.

To vidjesce moje occi,
To sva vojska mâ spovjeda,
Isti Pogljak to svjedoci,
Kî od tebe same preda.

95.

Tîm istocne cîm u strane
Trjebàmìje putovati,
ſcelim krepke zjech' obrane
U môj druſcbi tebe imati;

96.

Jer kadàsi sabglju tvoju
S' sabgljom mojom sadruſcila,
Nejmam straha vech' u boju,
Nîme ustavglja îedna silla.

97.

Sva najtrudgna djellovagna
Jàchju cekat od tvê ruke,
Jer tvâ krepos nije magna
Od najvechje moje odluke.

98.

S' tvôm pomochi môm imenu
Neumârlu cjaas dobìtchju,
S' tvoîm oruſcjem vlas opchjenu
Svega svjeta posvoìtchju.

99.

Ter podàmnom pridobiti
Kad svi Kragli uſborave,
Ja jedini Zar na svîti
Gnìhchju ohole plesat glave.

Digitized by Google

100.

Nùchjesc i ti, o mâ milla,
Ove uſcivat cestitosti,
Kèsî davno dostoila
Tvôm ljepotom, i jakosti.

101.

Jer oruſcje neſnam tvoje
Al' Pogljake shara vechje,
Alli stavj sârze moje
Tvâ ljepota hughje u smechje.

102.

Jùrje doscjô dan cestiti,
Dàse svjetu svemu objavi
Davno u sârzu môm' skroviti
Plam raſbludne tvê gljubavi.

103.

Timtî u pored sad s' desnizom
Sârze, i Zarstvo mê darivam,
Istocnòmte cîm Zarizom,
I Gljubovzom môm naſivam.

104.

Gospodìtchjesc Zarstvu u môm
Kako prava Gljubi moja,
Pace ſakon meni istomu
ſapovjèdchje biti tvoja.

105.

Srechnòmchjèse ovom ſgodom
Kuchja Otmanska utvârditi,
Viteschkièmse cîm porodom
Budde krepko posctapiti.

Digitized by Google

106.

Jer od Lava ne iſhodi
Proch naravi ſez plascivi,
Nìti krotku vîk porodj
Golubizu Oro sîvi.

107.

Od hrabrenieh Roditegljaa
Hrabrenòse pleme iſvodi,
Kê uſmnoſcnieh punno ſcegljaa
Po Djedinskiem stupîm hodi.

108.

Tîm ni od nas porodjeni
Nechje iſròdse rjet sinovi,
Negh hrabrenstvom ſadojeni,
Bìtchje od Viteeſ' Viteſovi.

109.

Na ove rjeci Sokoliza
Od sramàse ſarumenj,
Alli ures od gne liza
Ovi uſmnoſcj sram poscteni.

110.

Vech' ne preda, da ne iſgubi
Cjaas s' slobodom, ter Zar i gnu
Da ſa pravu ne uſme Gljubi,
Negh priprosnu ſa robignu,

111.

Osmanove erbo odluke
Kàdje Zarsku rjec imala,
Sve samirj sumgne, i mukke,
Kîèmje davno jur predala.

112.

Neiſmjerno tîm veseglje
Radosnièhjoj sîva iſ occji,
I smirene davgne ſceglje
Ljepo lize gne svjedoci.

113.

Alli er cjaas uſmnoſcita
Pristoìse gne podrjeti,
Nìse kaſce priklonita,
Nìse ohola moſce rjeti;

114.

Tere harnos da ſamjernù,
I svû gljubav occituje,
ſaêduo s' sârzem ruku vjernu
Dragom' Zaru prikaſcjuje.

115.

Velechìmu; da vech' szîni
Sctòje od gnega ſagljubjena,
Negh scto Zarskoj na visini
Kragljevàtchje uſviscena.

116.

Tîm budduchi taj cestita
ſcenidbàse urocila,
S' kê najvechjem' Zaru od svîta
Najljepscjàse sdruſcj Vila,

117.

Zar uſdaniem Dvoranima
ſapovjedi pomne dava,
Dàse svjetliem u Dvorima
Priſamjerna cini sprava;

Digitized by Google

118.

Neka svakoj po dârſcjavî
U ſabitje jur stavjena
Od Zarskoga pira u slavi
Ponovìse uspomena.

119.

Jer robigna osta od kada
Gljubi Sultan Bajazeta (2),
S' te neſgode ne bji ikada
Prava od Zaraa Gljubi uſeta.

120.

Sokolize al' jedini
Toli' Osmana ures stravj,
Da neſgodu tùmu ucinj,
Da sad sasma ſaboravi.

121.

I ſa mnoſiem sinovima
Svê Pristoglje utvârditi,
Ter od unuuk' unuzzima
Zarstvo u tragu ostaviti,

122.

Na ſcenidbe cjaas hvagljenu
I dvie uſvisj Robignize,
Kîeh u skupu ſapljegnenu
Ghiſdavòga stravj ljze.

123.

Hochje, da pir glasoviti
Raskoscjami pridobie
Svèscto vidjèse uciniti
Velicjanstvo Zarsko od prie;

124.

Nek' svakomu budde occita
Po ſamjernoj toli' spravi
Silla, i krepos uſmnoſcita
Od raſbludne svê gljubavi.

125.

Josc svârsceno ne iſrecce
Sej naredbe Zar cestiti,
Riſvan Pascja kad dotece
Poglske suſcgne sloboditi;

126.

Jedi od Kule prescno side
Udubenieh dno ponoraa,
Ter prohodech' tvârde obſide
Gvoſdovita vrata otvora.

127.

Na ſvek gvoſdja ſaklopnoga,
Kôga odvârnu snaſcnom rukom,
Propas jaſa dubokoga
Svàse ſdarhta strascnom bukkom,

128.

A priklopj strah ledeni
Tamnicjare, kjî ne ſnaju,
Da od slobode na ſcjudjeni
Dànse vechje pribliſcjaju;

129.

Alli priscjô k' gnim budduchi,
Klice Pascja vedra liza:
Slobodìvas Zar moguchi;
Slobodnìste oboîza,

Digitized by Google

130.

Sa tiem slughe, Korevskoga
Da odkuju, prescno ſove;
Kjî posluscni, cjassa istoga
Digoscèmu tescke okove.

131.

Na glas srechne toli' cesti
Oba dvàse snebivaju,
Sapagnenoj ter u svjesti
Mne, da tascti san snjevaju.

132.

Nu istùim rjec ponavja
Josc stavnîem Pascja glasom:
Millosnìvas Zar iſbavja,
Nadvor hodtê istiem cjassom;

133.

Erbo Zarska rjec visoka
Vîk ne moſce doch' na magne,
Josc da ima s' toga uſroka
Na svê dochi svjet skoncjagne.

134.

Tad poſnajuch', da cestiti
Jur stekosce dar slobode,
Uſ put tjesni uſbârditi
U radosti mirni hode.

135.

Ban, kî od jarma gvoſdenoga,
Kôga uſdârſci josc ſlamegna,
I od dugàje satren svôga
U suſcjanstvu ſlopatjegna;

136.

Isctom pruſcja svê stupaje,
I pod sillu naprjed hodi,
Sad posârtchje, sad pristàje,
I na svàksê cjas navodi.

137.

Krunoslava, kàgâ sljedi,
I kâ u sârzu svôm strascìse,
Da po hudoj kôjgod bjedi
Opet s' gnim ne rastavìse,

138.

Tac poghibnieh od bigljegaa
Toli vechma uſbojana,
Na svoîh rukah uſvedèga
Na ſrak svjetli bjela dana.

139.

Alli Bana dan ſabljesctj
Neobicnom svôm svjetlosti,
Na kù gnegov vid nevjescti
Ne uſdârſcìse rad slabosti;

140.

Jer priuſê ſrak suncjani
Svôm ſcjarkosti gnem' ſenize,
Da ne vidi kôj-je u strani,
Nit' da icie poſna lize.

141.

Na ſrakùmu lize tmasto
Suhor odkrj, i bljedillo,
Koièmgàje svê proscjasto
Dugo robstvo pritvorillo.

Digitized by Google

142.

Jer otrovna vlaga smega,
Tamnicjarstvo kâ svegh druſci,
Dugo u vrjeme i na gnega
Prionuchi svoj dah pruſcj.

143.

Nu ugljudnu kaſcjuch' sliku
Pascja u dvore svègâ svratj,
Na priascgnu dàga diku
Nastojagnem svoîm povrati.

144.

Timgâ istocniem pomastima,
I mirisom krjepj od vodaa,
Ter iſgubjen ures s' gnima,
I predgnùmu krasnos pòda.

145.

Ter cîm tako pokrjepjenu
Priprostòmu ruho smechje,
ſa ukaſàtmu vechju szjennu,
Pogljackèmu dava odjechje;

146.

A ponosno odiſgara
ſlatan kavad na gnem' sîva,
Kiem od strane slavna Zara
ſa vechjùga cjaas prikriva.

147.

Urescena tako Bana
Prid Pristoglje Zarsko vodi,
Gdi iſbranieh skup Dvoranaa
Sadruſcènse s' gnîm nahodi.

148.

S' gnìmje u druſcbi Krunoslava,
Nu josc muſckoj u haglini,
Tìm nitkòje ne poſnava,
Jèrse Ugarcich mladi hini.

149.

Alli netom Zar upròje
Poman pogled u gne lize,
Sliku ureda on poſnòje
Nedobitne ſatocnize,

150.

Minutoga s' kopjem ljetta
Kàjê iſ taboor' istjezala,
I na occiu obieh cetaa
Na bòjgàje poſivala.

151.

S' mnogom ſcegljom tìmjè uprascja,
Cemu odjechju svû promjenj,
Ter uſroci, Riſvan Pascja
Varke iſdajne da u gnoj szjeni?

152.

Ona, ikakvom jer krivinom
Spomenàje ne prikara,
Poniſceniem gnem' nacinom,
Nu slobodno odgovara:

153.

Slavni Zare, Korevskoga
Gljubovzàsam ja Viteſa,
Vjerra, i gljubav sârze kûga
Nerastavno s' moîm ſaveſa.

Digitized by Google

154.

Kako ſaèjuh (ah! spomene,
S' kê josc predam uſbojana),
Vjerenika da gvoſdene
Dârſce okovi ſavèſana,

155.

Cjuvegnème to jak ſciva
Iſ nenadi mugna steghnu;
Alli ista suprotiva
Sârze u *meni* vech' raſpreghnu.

156.

Scjalos, gljubav, ghgnjev, osveta
Isto u vrjeme mnom gospode;
Nìe pogube, kàmê smeta,
Sve najhughje tlacim ſgode;

157.

Ter krepkòsam odredila,
Illi gnega sloboditi,
Illi hitra kroſ mâ dilla
Isti ſcivot iſgubiti.

158.

Tìm scto naglo ſcegljeh stechi,
Dàse ſbudde to do skora,
Muſckoj iskah u odjechi
Skrìtse tughieh od poſoraa;

159.

I putòmse tiem prigodj,
Po istinu da cjuh glasu,
Dàse ukopan ſciv nahodi
U dubokom' mârklu jaſu.

160.

Placcni glàsmi mira nèda,
Negh mê misli vechma uſmnaſcja;
Tîm pristupih k' Pasci ureda,
Od tamnize kìjê straſcja;

161.

I u smârtnom' nepokoju
Na odkùpga sniſcno prosih,
Cîm ſa ſceglju smirit moju
Mnogo samnom blaga nosih.

162.

Nu er jednom ces prihuda
Sljeditîme uſelàje,
Svegh vech' ſceglna moieh trudaa
Progonìtme ne pristaje.

163.

Tîm mâ pomgna .... nu nîe trjebi
ſaman govor moj digliti,
Cìmsû uſrozi pravi tebi
Od suſcjanstva môga occiti.

164.

Al' prem putom robstva môga
Da moj poraſ htjèse iskati,
Môga sârza stravgljenoga
Robstvo imàsê srechja ſvatti:

165.

Jer u jaſu smârknutomu
Gljubjenoga bliſu Bana
ſrak pogledu ſàsja môm
Draſcji od zore, svjetljî od dana.

Digitized by Google

166.

Ter kô u gnemu jàsam ſciva,
A on ſcive vas u meni,
Tako od nas svaki uſciva,
Kàdsmo i u trudîh sadruſceni.

167.

ſapanìse Zar na smjegne
Stanovite gne gljubavi,
I svê kaſcjuch' ſacjudjegne
U ovakìjoj nacin pravi:

168.

O tisuchju tisuuch' krati
Dobrosrechnì Gljubovnizi,
Kjî cîm od vas jedan pati
Oba dvàste udionizi!

169.

Vi cestiti u tugami,
Ine utjehe nîèvam trjebi,
Jer najslaghi meghju vami
Raſgovòrste sami sebi.

170.

Daj da vascju nasljeduju
Gljubav, vjernos, i posctegne
Svi, kojìse sadruſcjuju
Takiem veſom mladoſcegne.

171.

Najcestitji Zar pod nebi
Istinito jàbih bio,
Kada s' Gljubi slicnoj tebi
Udèsbìme moj ſdruſcio.

Digitized by Google

172.

Korevskomu ſa tiem k' Banu
Millostivo lize obratj,
Tèrmu poce na uſdanu
Sej besjede iſrizati:

173.

Svjetli Bane, kô podpunna
Màbî danas rados bila
Beſ da od prie Poglska krunna
U menètèê iſprosila,

174.

Po odluzi samo mojoj,
Dàsam srechju mogô imati
Vjerenizi vrjednoj tvojoj
Slobodnàte darovati!

175.

Nu prem daje Pogljackoga
Kraglja uvjet poglaviti
Slobodjegna putom tvôga
S' mnom ſcjudjeni mir sklopiti;

176.

Tùchju istu ja prigodu
Prigârliti u veseglju,
Kàchjê tvoju kroſ slobodu
Vascju, i moju smirit ſceglju;

177.

Jere krepos ſraka svôga
Cîm svjetlillom vid priteſce,
Nepriateglja sârze istoga
Sladkom sillom cesto veſce.

178.

Ja, kî vasciem sviem djellima
Svjedok biah segaj dana,
I kâ gledah moîm occima
Jak cjudesa nenadana,

179.

Jàchju vascju svegh slaviti
Vjernos, kàjê beſ iſgleda,
Neka vîku svud po svîti
Sa cjuddòse pripovjeda;

180.

Sasve krepos onàê sama
Sadovogljan ures sebi,
Jer suncjanieh svjetglja plamaa,
I beſ hvale sja pod nebi.

181.

Tîm od mene na dalece
Prem dàchjete dni trajati,
Dòkmi sunze uſistjece
U mòmchjète sârzu stati,

182.

Nu gdigodi uſbuddete,
Snàjte stavno, u Osmanu
Da sârcjana imàtchjete
Priateglja, i obranu.

183.

Dan najsrechnji Sâme ovòje,
I najslavnji svèghchje biti,
U kî meni sudjenòje
Taku gljubav sadruſciti.

Digitized by Google

184.

Pòghte dakle s' dobrom cesti,
Gljubovnizi, pòghte, iſbrani,
Sred vascega rodna mjesti
Mir uſcivat nenadani.

185.

Tako velech' s' svê desnize
Diſce pârsten pribogati,
U kôm' svjetlji od Danize
Draghi kàmse vidi sjatti,

186.

Ter na ruku Krunoslavi
U mnogòjga stavglja szjenni,
Neka bigljegh svê gljubavi
Dârſci u vjecnoj uspomeni.

187.

A pristojan dar Viteſu
Korevskomu mac dariva,
U raſlikom' koi uresu
Vas od suha ſlata sîva.

188.

Tìm Veſjèru recce svômu,
Dàse dvorno u cjas isti
Slavnom' Kraglju Pogljackomu
Priateglski piseju listi;

189.

S' kièm-mu pòda glas cestiti,
Stare uvjete da ponavglja
ſa priaſan utvârditi,
Koju dosle ratt ſabavglja,

Digitized by Google

190.

Turska, i Poglska ſemglja neka
Svârsce gorke svoje trude,
I od gljutoga boja prjeka
Odahnuti vas puk budde;

191.

A ſavrata Korevskoga
Budduch' Kraglju sasma ugodna,
Blagodarstva da zjech' svôga
Na dàrmùga scglje slobodna.

192.

Josc Veſjeru ſapovjedi
Priloſcene bjehu od Zara,
Da na ime svê naredi
Aghi bojnieh Jagnicjaraa,

193.

Da ſa svjetlieh cjaas putnikaa
Budde ureda odabrana
Cetta vjernieh od Vojnikaa,
Kàîm putom bitchje obrana;

194.

I nighdjèih da ne ostave
Priko Turske pokraine,
Dok ne prighju u dârſcjave
Od Pogljacke kragljevine.

195.

Blagodarnos Osmanova,
Dvorni nacin, rjeci mille
Pogljackièhsu Viteſovaa
Toli' sârze ſatravile,

Digitized by Google

196.

Da, podobniem nacinima
Scelech' harnos svû odkriti,
Ghine rjècim na ustima,
I jedvàmu mogu iſrîti,

197.

Da cestito Zarsko ime
Iſ gnih sârza, i pameti
Sgoda nîedna, nîedno vrîme
Nechje ikada moch iſeti;

198.

Negh uſmnoſcnu svû dobrotu,
Dàchje slavit, i uſdiſat
Dokli buddu u ſcivotu
Najpokogni dah odisat,

199.

A prie smârti sinovima,
Sa otcinstvo dàchje svoje
Ostaviti, da s' Turzima
Priateglstvo vrjeſce, i goje:

200.

A najvechje sred Vârscjove,
Kraglju, i svjetlom' Kragljevichju,
Dàchje dare sve gnegove,
I svojùim hvalit srichju.

201.

Tîm sniſceno pristupaju
Zelivati Zarska skuta,
Tèrse djelit pripravjaju
Odredjena ſceglni puta.

Digitized by Google

202.

Cista gljubav tad porodj
Meghju gnìma svê pokoje,
Cìmsê vide u slobodi,
I sred predgne srechje svoje;

203.

A ſa bigljegh temegliti
Stanovita uſcivagna
Svê vjernosti plod cestiti
Jur kuscjaju beſ predagna.

204.

Tako Pastjer u dubravi
Sred raskoscjaa traje vrîme,
Primaljetje kàdse objavi
Nakon trudaa mraſne ſime.

205.

Jer putòmse od kreposti,
I po trudu pokoj stjece:
A mârkljie iſ tamnosti
Svjetglje sunze svegh istjece.

206.

Tìmsê umârli ne pripada
Ces najhughja kadga tjera:
Cesto pokoj nice iſ jada,
I med sladki iſ cemera.

207.

Cîm Pogljacke Viteſove
Odjelitse Zar ugleda,
Dilavera prescno ſove,
I tvârdòmu ſapovjeda:

Digitized by Google

208.

Jagnicjarim da navjesti,
Da urede sveto trjebìje
Sa putovat s' dobrom cesti
Zar kadàim Sapovie.

209.

A put Skudra (3) vech' beſ zknjeti
Da na Zârno cini morre
S' Povegljami pisma snjeti,
Blago, oruſcja, i scjatore;

210.

I sve ino da pripravi,
Nek pirnomu po veseglju
Vèchga iscta ne ustavi
Svoju davgnu smirit Sceglju;

211.

Jer najvechje dan cestiti
Pohlepànje da prie svane,
Dàse s' cettam odpraviti
Put istoene budde strane.

Svârha Pjevagna Petnestoga.

Digitized by Google

NADOMJEREGNA

PJEVAGNU PETNESTOMU.

(1) *Vighi Nadomjeregne 25. Pjev. Jedanestomu.*

(2) *Kad Godisota 1443. ostade raſbjena sva privelika Vojniza Bajazeta Pârvoga Zara Otmanskoga od prihrabrenoga Viteſa Tamârlana glasovitoga Zara Tatarinskoga, a Bajazet u druſcbi svoje Gljubovze, i Zarize Miljeve kchjere Lazzara Grebgljanovichja Despota Sârbskoga, stiscten, i uhvatjen u Gradu Bursi, ucinìsce Turzi jedan tvârdi, i temegliti ſakon, da ikakav Zar od koljena Otmanskoga nemochbudde unaprjeda uſimat ſakonitieh Gljubovzaa, nu da budde ſadovogljan od samieh Robignaa, beſ da ikakva od gnih budde imenom, i cjastim od Zarize narescena. Ovi ſakon Turzi ucinisce, ſa dàse vechje ikada nebi dogodilo, da gnihova Zariza budde u ſuſcjanstvo odvedena, kako bji Miljeva, koju Tamârlan cinj obuchi u priprosnu odjechju, ſa da tako poruscena budde sluſcìtga na gnegovoj târpeſi, i klecechi na koljenieh uljevàtmu pitje u cjascju ſlatnu. Ovako ho-*

tje Tamârlan snisciti Miljevu, sa skârsciti oholas ponosnoga, i tvârdoglavoga gne Musçja Bajazeta, koìse tuj namjerasce satvoren u jednoj tvârdoj i gvosdenoj kljetki, ter sviem tiem nehotiascèse ponisçit, i prositi slobodu, mir, i priateglstvo od hvagljenoga Tamârlana (Vighi Nadomjeregne 7. Pjevagnu Dvadesetomu).

(3) *Skudar, illìti Skutar ljèpje, i velik Grad od Asie na Natolji, koi ostaje òncjas s' drughe strane suproch velikoj luzi Zarigradskoj. Ovòje oni glasoviti Grad, koìse u staro vrjeme nasivasce: Kalcedonia.*

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE SCESNESTO.

Suproch Zaru nabunjene
Cette odmetnieh Jagnicjaraa,
Bit nemogu umirene
Od Alì Aghe gnih Glavara:
Scglju Jahiu prid Osmana
Da iscte glave trîh Dvoranaa.

1.

U Kragljevaa, kô puk szjeni,
Nìe ſcivota draga, i slatka:
Svèghsu u pomgnah ſamiscljeni,
Nèimaû mirna cjassa kratka.

2.

Trjebìê da bde nochnu tminu,
I ſa onièhse, kjî spe, bude;
ſa beſbriſcnieh dàse brinu,
I ſa iſpraſnieh misle, i trude.

3.

Moguchìsu svi s' omraſom
Suproch gnima svegh nemillom,
A nejazi hine obraſom,
A u sârzùih târpe sillom.

Digitized by Google

4.

Svèsctòih vechje krepos slavi,
Svèje vechje tkòih ſavidi:
Jer cestitos po naravi
Ima ſlobu, kàjê slîdi;

5.

Tîm akòsu blaghe chjudi,
Ter kârvnicku mârſje ſceglju,
Kô ſloceste scgljùih gljudi
Meghju ſcene pod kudjeglju.

6.

Tolìse od gnih pravda hârli,
I pedepsa ne uſmice,
Silnizìse ſovu vârli,
Kârv pravednu na gnih lice.

7.

Ako sctedjet blago haju,
Od lakomieh stjecju ime;
Toli slugam darivaju,
Raſmetnìsu vidjet svîme.

8.

Pùkje sljepaz, koi occji
Nèima od svjetta, ni od raſbora,
ſa istinu laſc svjedoci
Sred tasctine, i ſcjamora.

9.

Svegh nekrepak, nighda stavan,
Gljubi, mârſi, hochje, i nechje,
Trom, ljen, strasciv, i pripravan
Na pobune, i na smechje.

Digitized by Google

10.

Sad mîr ſcjudi, sad boj iscte,
Vaſda hlepi na promîne,
Sad uſvisi tkoga tiscte,
Tkoga uſvisj sad ukine.

11.

Alli kako tiho morre
Vîk po sebi ne uſrasti,
Dokli silni vihar s' gore
Ne smutìga svojom vlasti:

12.

Puk u bitju smernù tako
Uſdighnùtse vîk ne smie,
Scto na pomoch dmegne jako
Moguchjèmu Glave nije.

13.

S' iſgledàse tîm ovoga
Svak tko vlada sad nauci,
Da nièse uſdat u itkoga,
Stvar velika kàdse odluci.

14.

Mao iſide glas najpârvi,
Alli u svacieh ustieh rasti;
Ter cîm od svud vechma vârvi,
Sve obujmi svojom vlasti.

15.

A istinàjè rjec na svjeti,
Dàsèê ſemglja kletvom klela,
Dàchje otajstva sva pronjeti,
Kàjê cjutla, i vidjela.

Digitized by Google

16.

Neſnam kako, nùse ſgodj,
Da prochjuhnùse, i prorecce,
Kô Zar u Istok vojsku vodi,
Dàê pogubi, i posjece.

17.

Podiſcèse scjapat tihi,
Posta sumgna, pomgna iſide,
Svieh popada strah ſalihi,
Samiscljeni svìse vide.

18.

Jedan drugom' Viteſ s' pârva,
Ovi u potaj glas dorîza,
Alli uſavre svak topârva,
I uſbunìse sva Vojniza.

19.

Kad put Skudra cjusce oni,
Da na Zârno snosi morre
Zar s' Povegljam, i s' ſakoni',
Pisma, blago, i scjatore.

20.

Beſ obſira ovi onoga
Nagôvara vechje occito:
Beſakogna Zarska mnoga
Svak spovjeda glasovito.

21.

Jagnicjarin stari pravi:
Ja, kî strattih sva mâ ljetta
Sljedech' s' Vojskom boj kârvavi
Na sve cetâr strane od svjeta,

Digitized by Google

22.

Ja pod staros mrem od glada,
A svodnizi Zarskieh bludaa
Uſcivaju ono sada,
Scto bji uſdarje môga truda.

23.

Basctine one, kèsû bile
Môm' junasctvu vjerna plata,
Sillom-mìsùse ugrabile,
Hranàê moja druſiem data.

24.

Spahogljanin vapech' slîdi:
Ja uſ Zara kî uſrastîh
Od Saraja u obſîdi,
I svudàse plemstvom cjastih,

25.

Kô rob tamni, i ſlocesti,
Dokli od svùdmi kârv prokapa,
Na occitu podnjeh mjesti
Ruſcne udorze tesckieh sctapaa;

26.

Nemarechi Zar u silli,
Kâ bji uſrok môm' prjekoru,
Pozàrniti kruh pribîli,
Kî blagovah u svôm' Dvoru.

27.

Jedan veli: donjeh Zaru
Glavu ubjena protivnika;
Ni u dostojnu primih daru
Cjaas podobnu ſa Vojnika.

Digitized by Google

28.

Pace rùghje tvorit htîo
Tiem Zar isti beſ potrebe,
Velech; da ti pogubio
Njesi gnega, ònbi tebe.

29.

Drughi glasi: Zar sred kuchjaa
Skrovno uhodi nascja djella,
Tèrnam goſbe smeta, i smuchja,
S' kièhje druſeba sva vesela (1).

30.

Ne nasc Aga nochno vechje,
Bièhas obdan Zarska sabglja;
Pjenèſnàmse zârni mechje,
Bjela, i drobna aspra ugrabglja.

31.

Oni rasap opchjen mjerri,
S' kôga robjen svak bit ima,
Scto Gospodske svjetle kchjeri
ſa Zarize Zar uſima.

32.

Priuſima drughi ovdîra:
Bili, i proscli mismo vechje;
Zar junake nove iſbira,
A nas starrieh sjece, i mechje.

33.

Eto Lista, kî iſ nutra
Doscjònàmje iſ Saraja,
Dàse kani do dva jutra
Put istocnieh dighnut krajaa.

Digitized by Google

34.

Ne kârſmajmo, silla jacja
Dàse s' glavom Zarskom sdruſci;
Potlacimo, tko nas tlacja,
Uduscimo, tko nas dusci.

35.

Oni skace, i prilaga:
Scto cekamo unaprjeda?
Svi tad vape: sabglja naga
Prjeti ubitnas svieh beſ reda.

36.

Jedànse opet diſce, i vika,
Sabglju golu ter podire,
ſovuch' svakoga od Bojnikaa
Proch' podàgnu zjechja vîrre.

37.

Bojnik svaki tàdse uputj,
I pod sabglju s' kletvom hodj,
Dàbi imô od gne poghinuti,
Akòse od ſlieh ne slobodi.

38.

Vapiasce svaki ovako,
Suproch Zaru hunech' sille,
Sam Alì Aga htjegne opako
Mârſi, i sprave sej nemille.

39.

Cîm u gnega, kô u svjeh Glavu,
ſapaſili svìse hjehu,
Mnech', na hudu da i on spravu
S' gnimàchje ustat u pospjehu;

Digitized by Google

40.

Ter nabugnen oko gnega
Svak luk pegne, sabglju iſmice;
On sred skupa usta' svega,
U ovi nacin ter poklice:

41.

Ah! kojàvas sad ſasjenna
Viteſovi moji, ſasljepj,
Ter gubite od imenaa
Vascieh svjetlos, i glas ljepi!

42.

Spomentèsê, dàste onji
Vi Vojnizi, straſcju uſdanu
Na kîeh samieh Zar naslonj,
I u kîeh naghje vjernu obranu.

43.

Ah! nemojte pozârniti
Slavu vascju, slavu moju,
Htêch' nevjerstvo Zaru odkriti
U domachjem' sctetnom' boju.

44.

Nasce sctette, i poraſi
Njesu toli' sad velizi,
Vele vechja da ne iſlaſi
Kletva svetoj Zarskoj slizi;

45.

Koja veſce sad jedino
Vascja oruſcja, svjette moje;
Da u svako vrjeme smîno
U vjernosti krepkoj stoje.

Digitized by Google

46.

Ni nahodim josc raſloga,
Kìchjê ucinit, dàse ganem,
Da, er Zar nechje svjetta môga,
Jàmu protiv ſàto ustanem.

47.

Ja rob jedan, koi obechjah
Tvârdom kletvom ſàgn umrjeti,
U pogubah, i u smechjah
Dàmùse isctem smârtno oprjeti?

48.

Nîe ſakona vârh onoga,
Kî ſakone stavglja, i daje.
Scto Zar hochje, trjebìê od toga
Da samiren svak ostaje.

49.

U gnegovoj ruzìê stâlo
Pomillovat tebe prie;
Od gnegàti svèsèê dalo,
Onti uſima, scto tvê nije.

50.

Druſiem uſê, kad da' tebi;
Sa dat druſiem, tebi uſima;
Tîm ſcjalovat nìèse trjebi,
Zar u vogli ſakon ima.

51.

Tescke udorze podnjet mukka
Bji junaku plemenitu;
Allìê ſato huda odluka
Plesat vjerru temeglitu.

Digitized by Google

52.

Gospar svaki slugu svôga
Beſ bojaſni smie udriti,
A bojàtse zjechja toga
Od robàchje Zar cestiti?

53.

Plemstvo nasce, ſnamo dobro,
Od millosti Zarske iſhodi,
Iſ goraànas ſàsèje obrô,
U koiùhse svaki rodj (2).

54.

I gorani iſa staddaa,
Kîeh Zar Dvorom svoîm pomillj,
Suproch Zarskom stolu sada
Propignùse skupnî u silli?

55.

Ni ti, kômu nèbji dara
Sa hrabrena djella u boju,
Moſc s' raſlogom pagnkat Zara,
Dârſcjànmùsi glavu tvoju.

56.

Zarska millos sama visi
Tkoga hochje od Bojnikaa;
A scto ciniso dârſojan tùsi,
I scto cinit moſc do vîka.

57.

Tko dat mpſoe ſakon novi
Tomu, kî iniem ſakon dava?
Zàrje sam Zar, mi robovi:
Mudar bitje svê poſnava.

58.

Alli scto cjuh ja opeta?
Jest tko tuſcbe josc uſmnoſcj,
Jer Zar Svetza Mahumeta
ſakon bgljusti hochje, i Boſcji.

59.

Sveta vjerra, kànâs vlada,
Pìtnam vino brani svudi (3);
I nechjèmo ſàto sada,
Dànas pravda Zarska sudi?

60.

Nu Bojnice, kî na platu
Zârnieh pjeneeſ' tvorisc tuſcbu,
Illi u mjedu, illi u ſlatu
Tisi platchjen ſa tvû sluſcbu.

61.

ſaglaviste najposlie,
Dàsmo u mnogoj mi pogubi,
Scto ovi, jakno nìedan prie,
Zar uſimglje svjetle Gljubi.

62.

Mi robovi dali svoji
Dostojnismo Zarskieh kchjerji?
A Zar, pod klem vas svjet stoi,
Pastjerizom dàse vjeri?

63.

Alli sctòsam ja raſloſcit
Sad ustao s' vami vechje?
Kolikòje Zar uſmnoſcit
Tko nepoſua, tko rjet nechje?

64.

Sabragneno sctòje Zaru,
Kî na voglju svjetom vlada,
Otmanovu sabglju staru
Cîm na bedri pasce sada?

65.

On od Djedaa, i Pradjedaa
U Istoku Zarstvo hrani;
Kô Zar pravi Sapovjeda,
Ne kô silnik u ovoj strani.

66.

Dàje oteo on slobodu
U kôjsmòse mi rodilli,
Menèbìste Vojevodu
Suproch gnemu svi primili.

67.

Beſ obſira jàbih pârvi
Podro sabglju bridku golu,
I gnegovom plako kârvi
Mû slobodu na svôm stolu;

68.

Nìbi ustavit mogle u vîke
Svême sille, dàmu ne dam
Môm desnizom smârti prîke,
Na occiu da smârt gledam;

69.

Er tko rodni Grad svoj gljubjen
Oslobodit iscte, i haje,
Illi ubie, illìê ùbjen;
U jednakoj slavi ostaje.

Digitized by Google

70.

Nu cîm jaram nam na vratu
Nîe, kî stariem nîènam bio,
Slobodu iskat ne poſnatu
Opakòbih odlucio.

71.

Er nîe drugo protiviti
Zarskoj vogli, neghli objavit,
Gdje stoluje Zar cestiti
Htjêt ti sillom Zàrse stavit;

72.

Ter nevjeran, i odmetan
Kaſcjuchìse Zarstvu tako,
I prîkoran bit, i sctettan,
Cinech hudo, i opako.

73.

Ah! junazì moji milli,
Ghgnjev nesvjesni ostavite,
Ne sârnite sljepi u silli,
Kud prescite? Scto cinite?

74.

Drugo donjet nabuna ova
Nemoſcèvam negh sramotu,
Docîm svaki s' gne osnova
Vjecni prîkor svôm' ſcivotu.

75.

Jak na dmegne od sjevera
Kad ſapjenni signe morre,
Silla sillu docîm tjera,
Vali uſrastu kako gore;

Digitized by Google

76.

Tako uſbucja vas puk oni
Na besjede Aghe vjerna;
Teku, sârnu svi smieni
Punni ghgnjeva neiſmjerna.

77.

S' golom sabgljom u desnizi
Skacju u bjesu nesvjesnomu,
Psuju, prjete svikolizi
Vojevodi hrabrenomu;

78.

Vapiuchi: illi hârſce
Htjej, scto hochje vojska ostala,
Illitise splesa, i vârſce
Iſ pod sabglje glava palla.

79.

Allise Aga ne pripada;
Pace mislech' o svôj cjasti,
Vika: u sred Zarigrada
Vasce glave priechje pasti;

80.

Nu u vascjoj da svêvogli
Vech' ne gledam mê prîkore,
Ostavgljàmvas pri nevogli
Spomenuti mê govore.

81.

Vapie vojska: mi nikako
Protiv Zara niesmo ustalli,
Negh proch oniem, kisû opako
Djete mlado svjettovali:

82.

I u to nije od potrebe
Provodisctvo tvoje nami:
Bjeſc ti kud hoch', dobri sebe
Obraniti mìsmo sami.

83.

Nu u dugo nech' utechi
Od ovieh nascieh silaa:
I ovdi ſa gnim hârli u smechi
Tisnusce oblak gljutieh strîlaa.

84.

ſa tîm vojska nabugnena
Poghje skupu u jedinu,
Gdi bji Zârkva posvetchjena
ſnagnu od Otza Boſciem' Sinu;

85.

Nu u vaſechju Zarigrada,
I iſgubjegnu Zârkve ove
Osta ime, ter i sada
Sofiàse (4) Mecit ſove.

86.

Pred Mecìtse ovi skupj,
Ter iſ jutra do vecera
Skupno vika, skladno upj;
Dàjnam Pascju Dilavera,

87.

I Uciteglja Hogju s' gnime,
Jèrti opak nauk dava,
S' Zârnzom, klìjê ſcenam tvîme
Straſcja, i od Haduum' svieh Glava.

88.

S' mudrjìega neka svjetta
Kàdnam buddesc pogodio,
I ti ostanesc Zar opeta,
Kakonòsi do sad bio.

89.

S' oviem rjecim' da prid Zara
Jahia poghje, oni htîsce,
I gnihova Poklisara
Pod sillùga ucinisce.

90.

Velikoga ſakognaka,
Od Turakaa Muftì (5) ſvana,
On mjesto ima, alli paka
Ta cjaas druſiem bilàê dana.

91.

Tîm trajasce sam na domu
Svoîh pokognieh ljetaa dio (6),
Kàdje skupu odmetnomu
Van usigljen iſit bio.

92.

U veseloj pirnoj slavi
Nahoghjasce Zar tadàse,
Cestit, miran, pun gljubavi
S' tri Gljubovze ljepe uſàse.

93.

Alli u smechi na onu stranu
Gdi cju vojsku, skocj ureda;
Nìse prighnu, nìse ganu
S' punnieh prjetgne gnih besjedaa;

Digitized by Google

94.

Mislech', dàbi Zarska bila
Vlas nejaka, i prîkorna,
Kàdbi vârh gne gospodila
Voglja od puka rogoborna.

95.

Jahiàse staraz tada
U priklonstvu odkrj gnemu,
I, scto vojska u sred Grada
Vapiasce, skaʃa svèmu;

96.

Velech': Zare svemoguchi
Prosti, ako rob tvoj smie
Odkrit strascni plam goruchi,
Kî oko glave tvèsê vie;

97.

ʃascto akòse ne ugasi
Samom kàrvi tvoîh Svjetnikaa,
Tvômu Zarstvu prjeti, i glasi
Rasap vojska svakolika.

98.

Ja vîk nejmam ʃatajati,
Scto pogubu Zarstvu nosi,
Velikoga Veʃjeràti,
Hogju, i od Zarnaaz' Agu prosì.

99.

Jàsam poslan zjechja toga:
Svi ovo isctu, svi ovo prave;
A ovo gàrla ovdi môga
Pod tvôm sabgljom, i mê glave.

100.

Jahia prìsta, a Zâr gorre
Smeten budduch' s' te poruke,
U kratkèmu odgovore
Skaſa ovako svê odluke.

101.

On poklice: Zarstvo meni
Sabgljom stari moji dobisce,
I tko drughi Zar bit szjeni
Vârhu mene, misli odvisce.

102.

Tîm ustuptê, rez', na ſada,
Gneghda vjerni, i uſdani,
Neposluscni moji sada
Jagnicjari, i Spahogljani.

103.

Tollvàsje kârvi ſceglja,
ſceglju opôjte sârza prîka
Ne Zarskieh priategljaa,
Neghli Zarskieh protivnikaa.

104.

Ovdi umucja, vech' istino
Szjenech' s' ove ſapovjedi,
Da sljediti nechje inó,
Kô taj vecer i nesljedj.

Svârha Pjevagna Scesnestoga.

Digitized by Google

NADOMJEREGNA

PJEVAGNU SCESNESTOMU.

(1) *Osman Pàrvi biasce obicjan prioblacìtse u tughje hagline, i nepoſnan hoditi pjescize ſ' jedniem, illi ſ' dvìmi od' gnegovieh Dvoranaa po putieh, po kuchjah, po gostionizah, i po pivnizah paſechi pomgnivo, i prisluhivajuchi, sctòse cignasce, i govorasce po teſieh mjestìh, ſa moch dochi u spoſnagne nerednostji, i gnihovieh uſrokaa, tèrih tako na vrjeme pritjezati, i iſkorjepglivati. Ova, i ovaka pomgna Osmanova od gnega ſa opchjeno dobro svoieh podloſcnikaa nasljedovana, poraghjasce trun od uvrjede u mutnieh occiuh gnegovieh nepriategljaa, koji szjegnahu, dàbi onda bili sunzem obasjani, i bjelogàse dnevi nagledali, kàdbi gnega svàrscili, i poraſili; kakòse beſ sumgne moſce sudit po obadjegnu, koje ovdi Jagnicjari cine suproch gnemu.*

(2) *Vighi Nadomjeregne* 13. *Pjev. Pàrvomu.*

(3) *ſapovighje Mahumet turski Prorok swiem svoiem sljepiem nasljednizim, dàse ika-*

Digitized by Google

ko ne buddu slusciti pitjem od Vina; jerbo Vino, kojèse u semgli Arapskoj poraghja, tolikòje jako, i scestoko, da na mjesto ukrjepiti, i ucvàrstiti onieh, kojise s' gnim slusce (ako njesu veoma obsirni, i opasni u pitju), lasnoih samantrava, oslabja, i pridire. Ovìje sakon (sasve bes koristi) vechje krat josc od priascgnieh Zaraa Otmanskieh, a najposlie od Osmana Pàrvoga bio ponovjen. Jagnicjari dakle prema Osmanu rasàrceni, hotjelisu i ovu gnegovu, prem da svetocjasnu naredbu, kako krivinu nerasloscnu, i veoma nepravednu osudit.

(4) *Sofiàje jedan Mecit u Zarigradu rasloscito sudjen, sa najskladnji ures, i najljepscju diku onoga Grada. Ovi Mecit biasce njekieh vremenaa priplemenita Zàrkva Pravovjernoga Kàrstjanstva, sagradjena od Cesara Kostantina Velikoga na posctegne Boscjanstvene Mudrosti, koju Gàrckiem imenom nasva* Sofia. *U prigodi njeke sàrdite nabune, kojàse biasce porodila u onomu Gradu, osta ova Zàrkva sasviem poharana, i poruscena, nu po naredbi, i nastojagnu Cesara Justiniana bji opeta vele boglje, i ljepsce napravjena, i uredjena. Kada paka Mahumet Drughi Godiscta Gospodinova* 1453. *uljese s' svojom silnom vojskom u Zarigrad, i skucìga pod oblas svoje moguchje scibike (neka budde receno sa slavu krivovjernich Turakaa, a sa*

Digitized by Google

stîd, i prjekor njekieh danascgnieh Kârstjanaa), ne samo nije hotio pogârditi ovu, i u gne druſcbi ostale Zârkve Kârstjanske, kojèje iſnascjao u onomu Gradu, nu obratchjajuchìih u svoje Bogocjasne Mecite, po nacinu svojega Turskoga ſakona opetìih darova Velikomu Bogu sa sviem blagom, i bogastvom, koje pri gnima iſnaghje. Pacek obaſnavajuchi, da Zârkva Svete Sofie imalàje svakogodisctni dohodak od stô, i vechje tisuchjaa ſlatnikaa, kojìsu gnoj gotovi dolaſili od korisnoga ploda mnoſieh kuchjaa, i basctinaa od bogogljubnieh Kârstjanaa istoj darovanieh; udigl ſapovighje, dàse budde ovi Mecit nasljedovat cjastiti jednakiem nacinom, i dohodkom. A erbòje Dvor starieh Gârckieh Cesaraa bio sagradjen na ſemgli Svete Sofie, tèrsùjoj oni ſàto svakoga godiscta prikaſcivali jedan pristojan, i poḍoban poklon; na ovi iſgled hvagljeni Mahumet Drughi, i svi ostali ſa gnim Zari Otmanski plachjalisùjoj, i dnevi danascgnega josctera plachjajùjoj tisuchju i jednu Aspru Zarigradsku na godiscte; to jest, okolo deset ſlatnikaa Mletackieh, jerbo i sadascgni Veliki Saraj Zarev sagradjènje na ſemgli recenoga Mecita, illìti njekadagne Zârkve Boſcjanstvenomu Sinu posvetchjene.

(5) *Muſtì, rjècje turska, koja u nasc jeſik ſlamegnuje:* Tomacitegl ſakona. *Muſtije*

Digitized by Google

Poglavar svega ſakona Turskoga, i najuſviscenji Svetcenik Nasljedbe Mahumetove. Zàrga uſdiſce na toliku visinu, odabirajuchiga iſ meghju tri Zarska Kadileskjera, i svakoga dnevi prohodìmu po tisuchju sitnieh turskieh Asparaa, illìti deset Mletackieh ſlatnikaa. Budduchi on Tomacitegl ſakona, svaka stvar, kojàse prikaſcjuje sumgniva, smetena, illi muccna ſa mochìse raſumjet, illi utiscti duhovne, illi telesne, i vremenite posle k' gnegovu sudu ima biti uporavjena, i ne samo od Zara, i gnegovieh Dvoranaa, dalli josc od svakoga cegljadeta u inokupno, do najpotiſctenijega uboga, i siromaha; ònse paka nahodi u dàrſcjanstvu svakomu u pismu raſumno odgovoriti, i occitovati svoju ſakonitu sudbu, koja sudba tako na listu upisana, naſivanàje od Turakaa Fetvà, *i od istieh̀je pomgnivo iſvárscena. Akòse ima Zar s' pristoglja ukinuti, a drughìse mjescte gnega okrunniti; ako ima Zar biti ſadavjen, illi holgodir od gnegovieh Dundovaa, Bratje, Dvornikaa, i ostalieh poglavitieh Gospodaraa onoga Zarstva, isctàse od svega toga beſ Muſtì ne iſvársciva. Zjechja cessa, toliko radi gnegove primoguchje oblasti, koliko radi prisvjetle cjasti najvechjega Svetcenisctva, ònje szjegnen od Turakaa neiſreceniem nacinom, i sctovànje od gnih kò jedno Boſcjanstvo; pàcek josc i gnegova kuchna cegljad cjastjenàsu priko*

Digitized by Google

mjerre, i posctovana, jerbòsu sudjena od Mahumetovazaa, ſa kârv cistu, cjasnu, i posvetjenu. U gnega nalaſise neiſmjerno blago radi pribogatieh darovaa, koje cesto prima od Zara, od gnegovieh Dvoranaa, Pascjaa, i inieh Zarskieh Naredbenikaa; a to sve, ſa uſdârſcjatìse u gnegovu priateglstvu, i biti udionizi gnegovieh millostji, ſnajuchi oni veoma dobro, da u gnegovieh rukah stoi Krunna, i prijasno Zarevo pristoglje, srechja, i cestitos, suprotiva, i neſgoda, ſcivot, i smârt jednoga po jednoga od gnih.

(6) *Jahia Muſti, o kônnu ovdi nasc Pjevalaz besjedi, trajasce u svojoj kuchi vrjeme svoje starosti, a drughi mjesecte gnega ime, i cjaas od Muſtì uſdârſcjasce; radi toga nije bio u bitju prikaſàtse svoiem istiem kipom Osmanu, nùmùse prikaſa, i pristupj k' gnemu svoiem Fetva, kôgàmu on napisa, termùga posla u druſcbi dva velika Kadileskjera, kakòse sctie na broju XXI. Skaſagna ſcivota Osmanova.*

Digitized by Google

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE SEDAMNESTO.

Osman nochno kuppi Vjechje,
Sa podoban put obrati,
Kîem Odmetniik' smirit smechje:
Mustafina u to i Matti
Suproch Zaru ſetta buni,
Da osvetu davgnu iſpunni.

1.

Nu kô svjetli ſrak dno morra,
I dan bjeli sunze ugasj,
I od Grada, i od Dvora
Samuknusce svacji glasi.

2.

Tèrse prostrje nochi zârne
Signe platno iſ dolinaa,
Vârhe od goraa da ogârne,
I da obuce vas svjet tmina;

3.

Zar uljeſe u sred krama,
U mjesto uresno, i bogato,
Gdi u nacin svjetla plama
Draghi kami sją, i ſlato;

Digitized by Google

4.

Tuj ſamiscgljen s' vârle smechje
Na pristoglje svoje stupj,
I najvisee glave u Vjeehje
Oko sebe doſva, i skupj.

5.

Sces Veſjeraa, i sve ostale
Poglavize Turske iſbrane
Po redusu smerno stalle
Oko gnaga s' obje strane.

6.

Svak podvite ruke, i occi
Obârnute dârſci niza,
Poniſcenstvo ter svjedoci
Cesnuch paſi Zarska liza.

7.

A on pogled tih, i stavan
U ponosnoj velicini
Na svieh svârchje, i od svieh slavan,
Sviem ſemaglski Bòghse cini.

8.

S' velicjanstvom ovazîme
Iſ visine, na kôj sjasce,
Na pobunu htêch' u vrîme
Da privide vjerni Pasce.

9.

Recce; uſdani, i smioni
Branitegli môm' ſcivotu,
Na kîeh Zarstvo mê naslonj
Od vladagna svu tegotu,

Digitized by Google

10.

Nije trjebi kaſat méni
Sctòste cjulli, i vidjeli:
Viteſovi nabugneni
Kolikòsu dosle smjélli!

11.

Scto pitaju, i scto prjete,
Dobro ſnate: ſàto sada
Kô vlas moju svjettujete,
S' gnima ovàzîm dàse vlada?

12.

Scto u sârzu svômu chjuti,
Odkri svaki tîm slobodno;
Sascto misô vascju cjuti
Millòmlje, i ugodno.

13.

Zarstvòse u vas mê vjeruje,
Vaſce rjeci dârſci istine:
A ſnam tkòse sam svjettuje,
Da beſ svjetta sam poghine.

14.

Ovdi vechje svâ ſatvorj
Sultan Osman Zarska usta,
A Dilaver da govori
Pârvi Veſjer pârvi usta'.

15.

Silni Zare (on poklice),
Svemoguchja kôga sabglja
Gdje ſapada, gdje istîce
Sunzu iſ rukaa dan ugrabglja,

Digitized by Google

16.

Nedobitnoj tvojoj slavi
Scirinèsu svjeta tjesne;
Prid kîem, s' Krunnom tkòê na glavi
Prostârt na tle trepti, i ceſne.

17.

I ako sam josc Oro sivi
Proch Istocnom' ſmaju pârsci,
Nabugneno jatto krivi,
Kômu oghgnena krila skârscj.

18.

ſato, o slavna, i cestita
Kuchje Otmanske Krunno, vidim,
Da pocetak Zarstva od svîta
Sad kârvaviem krjepisc ſidim.

19.

Jer cestòkrat u sred kârvi,
Kû proliu nepriategli,
Pocetàkse stavno pârvi
Od gospodstva utemegli.

20.

A nemoſce od Silnika
Imenòmse Zar naſvatti,
Kî vârh kletieh iſdajnikaa
Od osvete sabglju obrati.

21.

Od Kragljevaa sva ſla ina
Cesto mogu bit prosctena:
Ne prasctàse vîk krivina
Velicjanstva uvrjeghjena.

Digitized by Google

22.

I ako Zarskòê djello imati
Vârh podloſcnieh millosardje;
ſa odmetnieh pedepsati
Zarskòê djello, da Zar tvàrdje.

23.

Tko ne vidi, da prostârla
Vitesckàsèê samovoglja
Ne do nascieh samo gârlaa,
Da nu tvôga do pristoglja?

24.

S' Otmanskoga oni stola
Tebe Zara smaknut prave,
Ako sârza gnih ohola
Prie ne smire nasce glave.

25.

Da usigljen od gnih, ako
Posluscjàscih, zjechja toga,
Ne smicjulìte oni i tako
S' Otmanskoga stola tvôga?

26.

Vlas tvâ prosti, nìe raſluka
Druga od tebe do inieh gljudji,
Negh ſapovjed, kâ vârh puka
Uſmnoſcnièmte cini svudi;

27.

I akòtìse ova sama
Otme sada od bojnikaa,
Visinàse tvoja slama,
I vlas kârsci svakolika.

Digitized by Google

28.

Scto tad rjètchje Plemich cjastan,
Kôga Djede tvoji Djedi
Pridobisce, ako oblastan
Svakiê Viteſ dàga sljedi?

29.

Pod tvîem Zarstvom moſce biti
On nemârſje dosle stati;
Nu scto vojska budde htîti,
Ako uſmesc pogaghjati,

30.

Da skup bjesni neehje târpît
Spahogljanaa, i Jagnicjaraa
Budde odrjètga, i raſdârpit,
Gospodujuch mjescte Zara.

31.

Er docimsê vojska opira,
A uſpogaghjàjoj tvoje Zarstvo,
Vârh tebe ona vlas prostira,
A i ti slujsciſc gne sebârstvo.

32.

Otvori occi ſa vremena,
Er akôim ſbuddèse ova,
Puk, kî od tvôga trepti imena,
Treptjètchje od tvîeh Viteſovaa.

33.

Alli ukloni' Visegni s' nebi,
Da u tvom' ſdravgliu, Zare Osmane,
Sapovjedat itko tebi,
Negh tvâ voglja sama stane.

Digitized by Google

34.

Mnoſe odmetna nìènam skrovna,
Pobunàje gne velika,
Smionos mnoga, rjec otrovna,
Strascna prjetgna, vârla vikka.

35.

I odgovorit kàdbi imalli
Rjecmâ djella, ſa istinu
Zar ti ſcivi, ja, i ostali
Svikolizi neka iſghinu.

36.

Nu spomenut tièmchju opeta
(Ako josc nîe te pogube),
Da ne ostajesc ti beſ svjetta
Vjernieh slugaa, kjîte gljube.

37.

Nabunaàje i prie bilo,
I vârlieh josc Bojaraa,
Nùse occitom sillom smîlo
Teghnut nighda nije u Zara;

38.

U pravoga Zara, koi
Pravdom Otcin stol posjeda,
I kî bragnen sabgljom stoi
Starieh Djedaa, i Pradiedaa.

39.

A spomenàje ona dosta,
Kû sljedisce djella prîka,
Kad Mustafa Sultan osta
Beſ vjernieh svîeh Svjetnikaa.

40.

Chjeselbascju bjesce onada
Svoja otiscla vojska ârvati,
I s' gnom iſvan Zarigrada
Svi, u kièhse moſce uſdati;

41.

Tìm budduchi beſ uſdane
Straſce on-ostô, i beſ svjetta,
Lasno tebi, Zare Osmane,
Bji na Krunnu doch' od svjeta:

42.

Na onu Krunnu po raſlogu,
Kâ ſa Otzem tebi ide,
I kàtìsê ah! po mnogu
Beſakognu od prie iſkide.

43.

Allìê tako mnosctva vele
Skupa ovoga, kitî prjeti,
I Mustafu opet ſcelê
Na stol Zarski tvoj pripeti;

44.

Nu er vide, da u nas pravu
Obranu imasc, kàtê sctiti,
Sàdti prose nascju glavu,
ſa pak tvoju poraſiti.

45.

Tako ſa ârvat dub u gori
S' gvoſdjem Sjecjaz najprie tece;
Tèrmu grane lomi, i ori,
Dàmu korjen pak posjece,

Digitized by Google

46.

A odvârnut lasnòê mochi
I veliku sasma rjeku,
Kàdjoj dighnesc sve pomochi
Vodaa, koje u gnu teku.

47.

Tìmsê ovako meni vidi,
I ja nosim ove svjette,
S' nabunjeniem, dàse slîdi
Nacin samo od osvete.

48.

Bièse ſmija, kàtî u skutu
Vièse u krugh, datè peci:
Otrovanu rannu gljutu
Gvoſdje i ogagn samo ljeci.

49.

A naj-jace Zarstvo svako
Satârtchjèse s' raspa plaha,
Ako ogradjeno od svud jako
Nije od bojaſni, i od straha.

50.

Kô Dilaver vechje prìsta,
I svjett gnegov od svieh cjùse,
Husain opet s' svôga mîsta,
Da govori podighnùse.

51.

O cestiti, i uſmnoſcni
(Klice) od Zaraa Zare iſbrani,
Kôm' narodi svi podloſcni
U svakòjsu svjeta strani.

52.

Potvârdìtsam i ja uſigljen
Scto svak vidi kùdse obârne:
Tvîeh Viteſaa skup nesmigljen
U svêvogljah sasma sârne.

53.

Smionòsje gnih odmetna
Od vechjèse raspustila,
I nemogu negh bit sctetna
Zarstvu tvômu sva gnih dîlla.

54.

Sascto ako tvâ vlas haje,
Dàìmse ispunni ſceglja prîka,
Taj cjas samo Zarstvo ostaje
Beſ uſdanieh svîeh Svjetnikaa.

55.

Toli uſmnoſcnos tvâ ne budde
Pogoditìim sad u tomu,
Strascne odluke, raspe hude
Oni prjete Zarstvu tvômu.

56.

Iſrekòje Veſjer dosta,
Kâ mogu iſit ſla neiſmjerna,
Ako Zarstvo tvoje osta'
Beſ ovoga skupa vjerna.

57.

Meni ostaje sad objavit,
Kâ poguba Zarstvu prjeti,
Ako Zarstvo tvòê ostavit
Budde millos pri osveti.

Digitized by Google

58.

Sàto ako mê besîde
S' gnegovièmse ne ugaghjaju,
Vechje occji vechje vide,
Vechje gljudji vechje ſnaju.

59.

Nije sumgne, itko u sebi
Nemisli ino, svàkchje rîti,
Sa utvârdìtse, dàje trjebi
Nepriateglja pogubitti.

60.

I protivit, rjècje luda,
Da od Gospodstva u raſlogu
Nie to nauk stavna suda
Sa utemeglit sillu mnogu.

61.

Nu ja neſnam pùtli ovi
Od vârlochje, i od bjegna
Allîê bogli, alli ovi
Od millosti, i od prosctegna.

62.

Kârvavàse ruka vjeku
Pârvom vodom ne oplaka:
A nîe stabra, kôga obsjeku,
Da ne uſmnoſci ſagranakaa.

63.

Smioni, bjesni, na ſlo hârli,
I opojeni gljudskom kârvi
Bojnizìsu ovji vârli,
I svegh vechja mnòſcih vârvi.

64.

Stràhmèje, ako tvâ vlas prîa
Glavu gljutoj ſmji plesati,
Da ona hughja, i otrovnîa
Kudu nàte ne obrati.

65.

ſaisto sctetta velikàje,
Da najvechje u pogube
Tvê beſ svjetta Zarstvo ostaje
Vjernieh slugaa, kìtè gljube.

66.

Alli sumgna vechieh ſalaa
S' drughe strane menèê smela,
Er velèkrat iskra malla,
Mnoghìje ogagn raſgorjela.

67.

A kad stoi sve da iſghine,
Iſgubìtje koris mallo,
Tac Pomorzi svjesni cinê
Dio mechjuchi, nose ostalo.

68.

Nascjom glavom kàdse smiri
Vojska ohola, Zarstvo opeta
Lasno dva, tri, i cetiri
Nach-chje roba zjechja svjetta.

69.

Nu ako Zarstvo s' mnogom smechjom,
Gdìmu protiv' Vojska ustaje,
Meghju srechjom, i nesrechjom
Sebe iſgubi, tkoga najê?

Digitized by Google

70.

Alli vîk to dosle nebji,
A pobunaa i prie slîdj;
Sve bit moſce: svjet na sebi
Cjudnieh stvarji svàkcjas vidi.

71.

Cesto ravan pùtse ucini
Hridji stârmieh sred litizaa,
A Lav mnokrat u planini
Pichja ostane drobnieh ptizaa.

72.

Mnoghe ſgode nove bisce
U vremena predgnieh ljetaa,
Koje od sebe ostavisce
Iſgled nami sad opeta.

73.

Mnoghe stopârv jòsc-chje iſiti
U ovo nasce sada vrîme,
Od kîeh ſa iſgled na sem' svîti
Nakon nas-chje ostat ime,

74.

Ter jak svèsctòê gneghda bilo,
Sve sadàse pripovjeda,
Tac sadagne svako dîllo
Spovjedatchjèse unaprjeda.

75.

Alli sillom hochju occitom,
Da Bojnizi ne smiu gljuti
Tebi Zaru pricestitom'
U kraj skuta doteghnuti;

76.

I da smiu; u Saraju
Tvoji Dvorani, i ostale
Slughe, kètî vjerne ostaju,
Dàse odârvu gnih navale;

77.

Gdìê sad silla taj ſdruſcena,
Kâ protìvim smjetchje iſiti,
ſa od oghgna, i od pljena
Tvoj Grad, tvoj puk obraniti?

78.

Ah! ganìse, i odluka
Bud' tvê vlasti mirna sada,
Imaj millos vârhu puka,
Imaj millos vârhu Grada.

79.

Tolìtèje sljedit ſceglja
Veſjerove bojne svjette,
I na rasap nepriategljaa
Put uſeti od osvete,

80.

Plam ugasi u tvôm' stanu,
Doma sctedi kârv junakaa,
A prolìje ſa obranu
Od kragljevstvaa tvoieh paka.

81.

Raſdjelìih sjemo, tamo
Kârstjanskòjse oprjet vlasti,
Tako i tamo, i ovamo
Nepriategli tvoîchje pasti.

Digitized by Google

82.

Illi iſgubit, illi dobit
Oni buddu, rjètje trjebi,
Da svakako ima to bit
S' obje strane koris tebi:

83.

Ako iſgubè, tvàsê osveta
Beſ tvê sctette iſpunnìtchje:
Toli dobiu oni, opeta
Uſmnoſcnìèti Zarstvo bìtchje.

84.

Scto dàse udresc ovdi s' gnimi,
Tìbi iſgubio s' obje strane,
Illi gorru Zarstvo primi,
U dobiti illi ostane:

85.

Ako tìbi imô gorru,
Svèbi uſceglòse, i opljenilo,
A i u ovomu neſnam Dvoru
Sctòbi od Zarstva tvôga bilo.

86.

Tollìbìti boglja palla,
Iſgubiobi dobiti one,
Kèbî mogle stech' do malla
Proch Kârstjanom cette smione.

87.

Tako sctetta bìlbî od svudi
Illi onji, illi ovji,
I od onùdbi, i od ovudi
Tvoji palli Viteſovi.

88.

Uſmnoſcnièmte (vlas tvâ prosti)
Ne cini ime, negh junazi:
Kad padu ovji beſ milosti,
Tkòti ostaje? Cièmsmo jazi?

89.

Rjètchjesc: scirok svjètje, i prostran,
Od cetiri dio svakoi
Illi nàscje, illi inostran,
Mnoſc Viteſaa Zaru goi.

90.

Pastjerìchje iſa staddaa
Na tvû pomoch s' prachjam dochi,
I sillàmchjesc od ſapada
S' Goranìmse oprjet mochi?

91.

Tko putnika nochno preſcja,
Dàmu otme blago iſ rukaa,
I tko zârnu ſemglju teſcja,
I uſ volove oruch' huka;

92.

I ina cegljad od te vârste
Hoch' da Zarstvo tvoje obrane,
Mjescte oruſcja nosech' cvârste
Drjenovize, i gnih grane?

93.

Beſ Viteſaa, s' kîem na glavi
Stoisc svjetu, tvàê vlas niscta,
A ſa iſit Viteſ pravi,
Voevat trjeblê na godiscta.

Digitized by Google

94.

Tîm domachieh smechjaa u bjesu
Cjuvajmòse kô od ſla prîka,
Er kad nasci na nas njesu,
Ne bojmòse s' dvora vîka.

95.

Ugaghjagnem svud, i skladom,
I malahna stvar uſrasti,
A nemirom, i ſavadom,
I velika budde pasti.

96.

Pristojnòje velicjanstvu
U kôm' visi tvê pristoglje,
Predgne sluſcbe dostojanstvu
Sadagne odbit samovoglje.

97.

A najlisce gdi osveta
Beſ pogube bit nemore,
Pace iſit Zarstvu sctetta
Ima occita, i ſlo gorre.

98.

Er beſ vojske mallo Pasojaa
Zarstvo Mustafi ako iſvadj;
Kô sad tvû vlas nepristrascja
Vojska, akòse s' gnom ſavadi?

99.

Tîm od dva ſla, magnèê sada
ſa obrat u tvôj suprotivi,
Neka nascja glava pada,
A tvê Zarstvo mirno ſcivi.

Digitized by Google

100.

Nùbih iskô s' dobrom s' pârva
Nabunjegne gasit ovo,
U oghgnu polak suha dârva
Da ne iſgori i sirovo.

101.

A pedepsam, i osvetam
Uſet korit jace od sebe,
Nije drugo, neghli sctettam
Sramotìtse beſ potrebe.

102.

Prista; a Zar tri krat Pasce
Kô pogledom svîm obtece,
S' vârh pristoglja, na kôm' sjasce,
Tihiem glasom stavno recce:

103.

Cjuòsam vasce govoregne,
Poſno sârza vjerna toli;
Hochju, osveti da prosctegne
S' moîm Viteſim sad odoli.

104.

Od rodnoga gljubav Grada,
I od dragoga millos puka
Otimaju meni sada
Od osvetc sabglju iſ rukaa.

105.

Darivàmih starom vîrri
Spahogljanaa, i Jagnicjaraa,
Nekàse idu na cetiri
Strane od svjeta bit ſa Zara.

Digitized by Google

106.

Naghtê nacin u toliko
I ſa od smârti vas slobodit,
I s' môm cjasti ſa toliko
Nabunjenoj vojszi ugodit.

107.

Stvàrjè muccna, alli tòje
Scto ugodno vam bit ima,
Er velika djella stoje
Namjegnena velizîma.

108.

Cîm ovako Zar odlucja,
I od svìhsê inîh potvârghjuje,
Josc Dilaver ne umucja,
Nu ſavapj, da svak cjuje:

109.

Hude kobi, prjeka sluta
Zarsku glavu Viscgni ukloni;
Tko iscte vrjeme, vechje putaa
Vrjeme gubi, srechju iſgoni.

110.

Nu sctòê Zaru vidjet dobro,
Ne smiem vechje protiviti:
Slavna Krunno, jàsam obrô
Jednom gdi hoch ſàte umrîti.

111.

Tkòje Ovza, po dno sckrakaa (1)
Krìse u gorah, pasi travu;
Ja oni istìsam, kî od Pogljakaa
Slobodiòsam tvoju glavu.

(1) *Sckrak, illi Sckrapa, Prozjèpje u stjeni.*

112.

U pogovor ovo nije,
Scto bih dârſcjan, to ucinih,
A i unaprjed gdìse uſbie
Mochjêsc poſnat mene, i inîh;

113.

Sçjòmiê samo, da Bojnizi
Moji istocni njesu uſàme,
A neka ovji svikolizi
Dosclìbi, i vas ſapad na mê.

114.

Nu i beſ toga imam sillu
U ovieh rukah josc i sade,
Da od gnih glavaa niſ gomillu
Svalitchjèse, mâ kad pade.

115.

U toliko nacin ovi
Sàmse dobar vidi meni,
Kîem samirit Viteſovi
Moghlibìse uſbunjeni;

116.

Da od Veſjerstva Velikoga
Meni uſmesc sad visinu,
I cjaas opet mjesta ovoga
Podasc Pasci Husainu;

117.

I da vojszi pak navjesti,
Dàje odluka tvoja ova:
(Tîm ſlamegnem s' dobrom cesti
Svê Junake pomillova).

Digitized by Google

118.

I da on naghje, da ne ide
Tvoje Zarstvo put Istoka,
Neka smechje ſle ne slîde
Vechje unaprjed s' toga uſroka.

119.

A u tòchje donjet vrjeme
ſgodu, dàse svak ukroti,
I pod Zarstvom bìtchje tvîeme
Svacie smârti, i ſcivoti.

120.

Slavni Veſjer dospje ovako,
I na gnegov svak svjett prista;
Nu nehtjèga Zar ikako
S' najviscega dighnut mîsta,

121.

Setòga od prie ne utvârdj
Jakom straſcjom odàsvudi,
Dàmu vârli, i ſlosârdi
Skup u nicem' ne naudi;

122.

Vidèchmùse, da odmetnika
Neboìse on nìednoga
ſa ſcivota od Svjetnika,
I Junaka tolikoga.

123.

Taku i druſiem straſcju pòda,
A on beſ svake straſce osta,
Mnechìmùse sred svieh ſgodaa,
Zarsko ime dàmùê dosta.

Digitized by Google

124.

Alli posred nochnieh tminaa
Vjechjasce opet i Sultana
Matti ohola Mustafina
Na pogubu Zara Osmana.

125.

Rannu staru gnoj poſledj,
I mukkàje gne nemilla,
Scto s' Zareve ſapovjedi
Od sinàsèê odjelila.

126.

Smârtmu sluti s' glasa placna;
Procjulàbo bjesce onada,
Da sred mjesta stoi divjacna
Svoja u jammi veglja nada.

127.

Kroſ scto s' raspom protivnika
Mislech' ona kakogodi,
Da od poraſa smârtna, i prîka
Djete svoje oslobodi.

128.

Prigodùjoj donje srechja
Od pobune vojske silne;
Tîm ſaprjetj, i obechja
Mladu Osmanu raspe obilne.

129.

Skoro jſ smechjaa tièhse uſda
Vidjet Zarom sina opeta,
I u gne ruzi dàchje uſda
Bit, kô i prie bji od svjeta.

Digitized by Google

130.

Muccno ohola târpech' ſcena,
Koja jednom Zarstvom vlada,
U ſabiti ſatvorena
Stat s' Robignam iniem sada.

131.

Tîm da vârlu ſceglju ispunni
Hârlo posla po Dauta
ſetta svôga, da on nabunni
Hughje sillu skupa gljuta.

132.

U Hârvatskoj ſemgli ovi
Od Kârstjaânse rodio bîsce;
Kleti Turzi Viteſovi
Djetetòmga ſapljenisce.

133.

I jèrìmse ljep objavj,
Zarùgàsu poklonili,
Klgâ s' inom djezom stavj
U raskoscni Saraj milli.

134.

Ter s' ljepote, kojom sjasce
Poturcìga u isto vrîme;
Jèrmu duscju ſanosasce,
Nadjedèmu Daut ime.

135.

Pod imenom sladziem tako
Bludni Murat (1) u toj doba
Objaviti htjê svakako,
Da on ròbje svôga roba.

136.

Tuj uſrastje, òdtle iſide
Pomillovan dobrim' svazîm,
Clmgâ svjetla puzi vide
Meghju Sudzim, i Junazim.

137.

Veſjer u miru, a u boju
Biòje Zarski Vojevoda,
Sa gljubovzu sestru svoju
Sultan Ahmet jòscmu pòda.

138.

Nu er ne dobj on desnizom,
Ni junasctvom, ni kreposti,
Neghli samiem ſcenskiem lizom
Sve te cjasti, i millosti;

139.

S' liza millos ciem poghinu,
S' gnom i Zarska gljubav staja,
Nu uſdârſcjahu svù visinu
Josc Sultane od Saraja.

140.

Kad smaghnuchje tughja blaga,
Chjud opaka, svjes ohola
Ucinisce Zaru, dàga
S' Veſjerskoga dighne stola.

141.

Tîm po smârti Zara Ahmata
Vârh Zarskoga stola Otcina
On Mustafu stavj bratta,
A Qsmana smaknu sina.

Digitized by Google

142.

Alli opeta Osman, kada
Zarsku Otcinu sabglju opasa,
Smaknu gnega, da nikada
Ne uſmakne svjetla obraſa.

143.

Nu Dautov sin, Sultana
Kôgàmùje porodila,
Vârsnik mlada Zara Osmana,
I drugh milli u sva dilla,

144.

Vjernom sluſchom, dvorbom dugom,
I kreposti vrjednom svakom,
Sovuchise robom, slugom
Zarskiem, a ne vîk Rodjakom,

145.

Umolise, da opet gnega
Pomilluje Zar cestiti,
Kî Rûmskoga Beghlerbega
Ne kratùga uciniti.

146.

Nu pobune ove sillos
Probudj u gnem' misli hude,
Pri sramoti, da u gnoj millos,
I cjaas novu da ſabudde,

147.

Tîm u gluho doba od nochi
Priko straſce, kû privarj,
Vjescto, i skrovno hotje prochi
On u ſcenski Saraj stari (2),

148.

Gdjèga ſvasce tad Svekârva (3)
Na svîm strascne dogovore,
Da Osmanu Zaru s' pârva
Zarstvo otmu, pàkga umore.

149.

Ona taj cjas, kàdga ugledà,
Poghje u potaj s' ghime s' strane,
Da ne cjuju gnih besjedaa
Ine Robigne, i Saltane.

150.

Ter s' posmjehom, u kôm' smechju,
I omraſu tescku ukaſa,
Kî ſa odkrit mukku vechju,
Iſmjenj uſdah pun poraſa.

151.

Poce: taj cjaas cestitàti
Beghlerbeghstva Rumelskoga:
Upiscìje, i poſlati;
I vârh cela stavi tvôga.

152.

Jelli liste od posluha
Dilavèrti ucinio,
Koi gneghda ſa Kognuha
Dostojànti nije bio?

153.

Osmanlitlih priko nochi
Svojom glavom ſabiljeſcj,
Kî u bludnoj necistochi
Svèghti uſàse sina vrjeſci?

Digitized by Google

154.

Alli tòje sinu tvômu
Od sramotaa plata bila,
I varàscse ti u tomu,
Dàti cjaas-sèê povratila.

155.

Ah! tkojàti cjaas u vjeke
Od necjasnieh djellaa dôchje?
Ghnusna voda mutne rjeke
Nemoſce oprat necistochje.

156.

Nùlli Zarska hitros hârla
Cini ſceglje tvê cestite,
Dokli s' vjenzom oko gârla
Vârhu ſemglje uſvisìte?

157.

Ah! ter szjenisc, o Daute,
Da u gospodstvu opet tìsi,
Cîm udoraz sabglje gljute
Vârh glavèti svak' cjas vissi?

158.

Zàrje djete; stàtmu u dugo
U odluzi jednoj nije,
Sàdchje jedno, sada drugo;
List, kîem vjetar svaki vie.

159.

A uſrokaa kad uſiscte,
Nâchje vaſda ſadovoglje,
Da kakòte prie potiscte,
Da opet takòte i ſakoglje.

160.

Nepriateglja mucechjega
Bòjse, kàdte cjasti od visce,
Sàdte pegne, da iſ viscega
Dubglje paka satarisce.

161.

Ako mislisc, misòê tascta,
Dàsi u predgnoj opet slavi:
Ranna otrovna ne ſarascta,
Da obiljeſcja ne ostavi.

162.

Od nepravaad' zjech' prjekora,
Kîèmtè plesce djete oholo,
ſamnjelòje poglje, i gora,
Svjet vaskolik buci okolo.

163.

U pismòsèê upisalo,
Raſnjelòsèê po jeſizieh,
I ſamaſat s' dima mallo
Szjenisc rasap sctetaa prîzieh?

164.

Zarski ſèttsi, Zarski bio
Namjesnìksi, nepodoba,
Vârh svieh visci tkòê sidio
Dàse u niêdno sniſci doba.

165.

Probudise hârlo tîme
Od sna, kìtê sad pritiscte;
Skoci, osveti, sàdje vrîme,
Sreti srechju, samàte iscte.

166.

Vojskàtèje sljedit spravna,
Imasc sillu gne u ruzi,
Ne zkni, vârsci, scto od davna
Ima samnom u odluzi.

167.

Vràtmî sina, i ujedno
Zarstvo, scivot, i cjaas tebi;
Sctòvàmse otê nepravedno,
Priotmi opet gnemu, i sebi.

168.

Sinu môm̂u, i tvôj djezi,
O Daute, Zarstvo poda';
Nèimaj straha, smiono tezi
Gdite nosi srechja, i ſgoda.

169.

Kad s' pomochi od Junakaa,
Snaga, i smionos kîèhje mnoga,
Ti pogubisc Zara opaka,
I oslobodisc sina môga;

170.

Spomenàtìje ova dosti,
Pàkchje u nascjoj ruzi stati,
Sa opeta beſ milosti
I bratjùmu svu poklati (4).

171.

Ti slobodi Zara Sveza,
Stav' nàme ina djella gorka:
Vechje meni tvàsû djeza,
Negh sinovi od Pastorka.

Digitized by Google

172.

Ja ſnam, Kuchja Otmanova
Na Mustafi sva ostàtchje,
I kad doghje smàrt gnegova
Djeza tvoja kragljevàtchje.

173.

On na occi ſcene nechje,
Ni misli imat porod ini:
A od tvê djeze tkomùê vechje?
Tìsi gnegov ſett jedini.

174.

Tvâ Gljubovza sestràê gnemu,
A sin Neput; ſa gnim ide
Po ſakonu sinu tvêmu,
Da na Dundov stol uſide.

175.

A i Mustafa svèscto uſ-ſcive
Zàrchje imenom biti samo;
Pravve opravdat, sudit krive
Vladat svjetom mi imamo.

176.

Pripetchjèse uſàgn goru,
Moja voglja, tvâ desniza,
I u djellu, i u stvoru
Tìchjesc Zar bit, ja Zariza.

177.

Tìm veselo naprjed stupi
Vârlji od vihra, bârſci od strîle,
Smetaj, svaghjaj, buni, upi,
Ne mimoghi vârke, i sille.

Digitized by Google

178.

Sa od svjeta Zarstvo dobit
Pùtse ostavit neima njedan:
U ino raſlogh nemoj ſnobit,
Pacek nastoj bit pravedan.

179.

Jakno plahi sjever kada
Priko mraſnieh goraa uljeta
U dubravu listopada,
U kùsê ogagn jur upreta;

180.

Silno dmegne vihra bjesa
Sve raſgara, i raſciſee,
Pali, pârſci, do nebesaa
Strahovite plame diſce.

181.

Tako planu na rjeci ove
Od prie uſceſcen Daut vârli;
Vech' u sârzu kuppi, ſove,
Buni, davi, koglje, i pârli.

182.

Odgovara: na visinu
Zarsku isctom dàse uſide,
Svi raſloſi neka ghinu,
Vjerra, i pravda po tlih ide.

183.

Ah! prie doghi cjas ugodni,
Da ja ukaſcem sred Bojnikaa,
Cjasni gljudi, i slobodni
Kô svetèse od silnikaa.

Digitized by Google

184.

Nu govorit djella gdjèchje
Saviscèsu sej besjede;
Ostaj s' Bogom, poghjoh vechje,
Zar Mustafa dàse iſvede.

185.

ſaûtrànàmje Zarstvo u ruzi,
Srestùgàchju ja beſ straha:
I u ovòjse vechje odluzi
Krenu bârſci vjetra plaha.

186.

Poghje: nu tîm u Sultane
Samireno sârze nije;
Hlepi, da jur bîo dan svane,
Scto ima biti nekàê prie.

187.

Digli od vjeka cjassi bârſi
Cinèjojse, misòê trudi;
Beſ goſpodstva ſcivjet mârſi,
Nova ufagna vechma budi.

188.

Nu raſmiscglja opet boglje,
Muccno od vechje dàê to stechi,
Timjê nova ſcjalos koglje,
Beſ pokoja stoi u smechi.

189.

Tac pri vodah Johu bîlu
Dva protivna vjetra biu,
Proste grane ter pod sillu
Sjemo tamo svèghjoj viu.

Digitized by Google

190.

Iscte ſa cjas da pocine,
I na uſglavje naslagnàse,
Nu opet skace, i opet stine,
Sad od mukke ſnoi svàse.

191.

Misòê tescka cìm priklopi,
Gleda u ſemglju punna vaja;
Sad kraj vidi, sàdse topi
U pucini gdi nîe kraja.

192.

Sad poscetom tiho ide,
Sàdse obrachja u hod bârſci,
Na celùjoj svèse vide
Misli u sârzu, koje dârſci.

Svârha Pjevagna Sedamnestoga.

Digitized by Google

Digitized by Google

NADOMJEREGNA

PJEVAGNU SEDAMNESTOMU.

(1) *Murat Trechi bji prisimenovan*, **Bludni**. *Ovi sa zjelieh petnes godisctà tolikòje gljubio, i nasljedovò cistochju, da nije hotio opchiti s' ikakvom drugom scenom, isvan same svoje Gljubovze, to jest Zarize Baffe plemenite Gospoje Mletacke u Gradu od Cipra porodjene, a paka od jednoga Turskoga gusara uhvatjene, i sarobjene (docìem ighjascè s' svoiem Otzom na odredjeno gnemu vladagne od Kàrsa), i poradi gne suncjarne ljepote darovane imenovanomu Zaru Muratu; nu poslie ònse ucinj prjekorna nakaf, i gàrda svjer od bludnosti. A ovàse promjena onda u gnemu dogodj, kad zjechja gnegove hvagljene, i slavjene krotkosti, bji osctro pokaran od Velikoga Mufti ponukovana od inieh Odalikaa od Saraja, kojesu nenavidjele srechju gori recene Baffe, tersu sa to po putu od Mufti nastojale ucinitse udionize toliko Zareve gljubavi, koliko gne cestitosti. Ovo hitro povjescbagne, i vàrlo pokaragne ucignè-*

Digitized by Google

no Zaru od gnegova Muſtì, ſa dàbi josc i k' ostaliem Odalikam prionuo, raſbudj u gnegovieh pârsiuh jedan pakgljeni ogagn od necistochje, koìga potisnu po ravnomu putu svieh najgadnieh, i najpoganieh neurednostji; tako, da gnegova bjesna pohotjenstva uciniscese nenasittgliva raſbludnieh uſcivagnaa prigârdnieh puttenieh nasladaa, koieh prikoredna netrjeſnos skratìmu, i ugrabj ſcivot, ter nakon cetresti i osam godisctaa gnegova na svjet porodjegna odpravìga k' Svetzu Mahumetu.

(2) *Saraj stari od Turakaa naſivan* **Eskì Sarrai**, *bji ogradjen od Mahumeta Drugoga Zara Otmanskoga iſa kako biasce dobio, i svojoj oblasti podloſcio Zarigrad. Illi umre tkoigodir od Zaraa, illi na sillu budde porinut s' svôga pristoglja, ònçjas gnegova Majka, gnegove sestre, Sultane, i Odalike, buddu opljegnene od svôga blaga, i svakoga vremenitoga dobra, povedene, i ſatvorene u gorireceni stari Saraj, u kômu ostaju ſaklognene, i odalecene od svakoga gljudskoga, i svjetovnoga opchjegna sve do svârhe gnihova necestitoga ſcivota. I prem dàimse prohodi iſ blagohranne Zareve sve ono, sctòse podobi, i pristoi gnihovu vele obilnu ſcivjegnu, nisìcta ne magne ne buddu ſadovoglne; pacek ſcivu nemirne, i nepokojne; jerbo njesu vechje*

Digitized by Google

dvorene, cjastjene, darivane, i ſcjudjene kakonòsu prie bile: ondìbo u tjesnomu onomu gnihovu ſatvoru, i u vjecnomu podpunnu ſaboravgljegnu od svakoga ostavjene, i odvârſcene provode svoj muccni, i mârſechi ſcivot. Evo koju hudu srechju na svârhu susretaju one iſbrane Diklize, i Gospoje, koje ſrazima svoje priſamjerne ljepote buddu gneghda ſabljesctivale occi Zareve, i pritjezale u raskoſcnoj ponosnosti ures, i slavu svjetle, i jasne Danize.

(3) *Ovdi i drugovdje nasc Gundulich imenom od Svekârve ſaſivje Punizu; a na raſlizieh inieh mjestîh ovoga gnegova spjevagna imenom od Svekra, ſlamegnuje Tasta.*

(4) *Nastojasce naſbigl prihudi Daut pogubiti svu bratju Zara Osmana iſa kako biasce gnega jur nemillo strattio; pokli netom bji Mustaſa Pârvi uſviscen drughi krat na privisoko sjediliscte Zarsko, pârva naredba, koju Daut ucinj na ime ludoga, i nesvjesnoga Zara Mustaſe, i koju paka, ſasve u bitju Velikoga Veſjera, svojom rukom nedostojno iſvârscit hotjasce, bjesce, dàse budde ſadaviti, i pogubiti Murat drugorodjeni bratt Zara Osmana, a da ostala gnegova bratja buddu tjesno ſatvorena, ſa dàbi paka mogla biti potajno pogubjena, i poraſcena. Alli ne doprje ispunniti svoje poſcjude; jer Hadumi*

Digitized by Google

vjerni straſcjani ovieh plemenitieh Zarevichjà, hrabrenòih obranisce, i sacjuvasce; ter tako Murat do mallo vremena bji uſviscen na bratinsko, i otcinsko Pristoglje (Vighi u Skaſagnu ſcivota Osmanova na broju XXVII. i sljedechjemu).

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE OSAMNESTO.

ſakognazi proch Osmanu
Odmetnizim odvjet dajû,
Kjî od Dvora svaku stranu
Veſjerova nadstupaju;
Odkli odbjeni, Zara iskati
K' Sarajùih bjes obratj.

1.

Svjeſda ljepa, i gljuvena
Bjesce obsjala nebo vechje,
I raſlikosti' urescena
ſemglja svukla zârne odjechje;

2.

U povoieh ſlatnieh zora
Stopârv rodjen dan iſnese,
A u ſbor zjechja dogovora
Nabunjeni skupiscèse.

3.

Starze od puka, i velike
Postavisce Sudze sjesti,
I od ſakona Raſumnike,
Kjî nadhode inieh svjesti.

Digitized by Google

4.

Pitasce ovieh: scto ſapada
Po ſakonu, kad Zar iscte
Iſ rodnoga prinjet Grada
Blago, ſakone, i Sjediscte(1)?

5.

Sctòli ide Zaru, koi
Mjescte Robiign' u Saraju
Tri gljubovze prave osvoi,
Da s' gnim pored svjet vladaju (2)?

6.

ſakognazi odvjet dascê:
Toj nikada nebji prie,
Zar, ſakone stare nasce
Kî potlacja, to Zar nije.

7.

Cjuscèse isctom odgovori,
Kê podasce ſnanzi sjedi;
A Daùtse dijce gori,
U sred vojske da besjedi.

8.

On strahochje, i vârline
ſaceo budduch' u pameti,
Zarstvo, i svjet da poghine,
Isctom dàse on osveti.

9.

Mislech' (cìmgâ hughje ghgnîve
Uspomene stare ſledi),
Nepriategl da ne ſcive,
A ſlo svako neka sljedi.

Digitized by Google

10.

Kô kad pukne grom, iſ kôga
S' urnebesom trjesi udare,
Omraſa, i ghgnîv sârza svôga
Riga iſdajstva, i privare.

11.

Beſ obſira sârne kuda
Nesvjesnìga bjes potice,
Iſ pogleda sârcna, i huda
Mechjuch' ogagn, vapech' klice:

12.

Dokli ovako u mârtvilu
Podnosìtnam sudjenòje
Pljen opchjeni, smârt nemillu,
Beſakogna, ſlo svakoje?

13.

Ustanite, scto cekate,
O hrabreni Viteſovi?
Vojevodu mene imate,
Vârſmô s' gârla jaram ovi.

14.

Tkôga isctete vechje svjetta?
Gdi gledate man skupgljeni?
Jeda dokli od djeteta
Svi buddemo posjeceni?

15.

Od djeteta, koi nije
Krepak, ni bit moſce u sebi:
Koiem svaki vjetar vie,
Kî ne poſna sctomùê trjebi;

16.

Kî plahosti svòmsê vlada,
Kî ſakone po tlêh mechje,
Koi sluscja ſlobnieh sada,
A od dobrieh svjetta nechje.

17.

Tri Robigne, tri Zarize
Kî postavj na Sto' uſàse,
I klagnajuch' ſcensko lize,
Rob pritvorj od Zaràse;

18.

S' lakomosti koi szjennu
Vechju cini od pjeneſaa,
Neghli ſa svu cjaas opchjenu,
I ſcivote svieh Viteſaa.

19.

Tkoi od Zaraa vìkjê bio,
Da Vojnikom k' staroj plati
Nov dar nije priloſcio,
Kàdse s' gnimi s' boja vratj?

20.

Ah davori! slavni Otmane,
I vi silni Zari ostali;
Sad Viteſe vightê iſbrane,
Kîèhste vascjom djezom ſvali,

21.

Gdjèih djete s' prjeke ſceglje
Bjelodano koglje, i davi,
Vasce plescjuch sve poveglje,
Koje dârſcja svak na glavi;

Digitized by Google

22.

Tèrih same s' sobom vodi
Neka ghinu posred boja,
Gladni u kopnu, ſcedni u vodi,
Goli u mraſu beſ pokoja.

23.

Ah! spomensè svak, i ſcjalli
Lansku Jesen: Jaoh! kolizi
Od Lehsckièhsu macjaa palli
Turski pjesczi, i kognizi!

24.

Djete tascto, plaho, i vârlo
Kad po svjeta skuppj ujedno,
I svoj vojszi jedno gârlo
Prikla, i Zarstvu svôm' neredno;

25.

Na occiuh kad sviem nami
(Ah! vidjegne strascno dosta!)
Turski Mjesez pod nogami
Kârstjanskomu Kriſcju osta.

26.

Dârſcjavèsu opustîle,
Krainèsu beſ Bojnikaa;
ſa sinovim Majke zvile,
Kîeh posjece sabglja prîka.

27.

I beſ djeze, i beſ hrane
Palli u staros Otzi ostaju,
A svud sestre ne udane
Mârtvu bratju narîzaju.

28.

Nevjestèsu udovize,
Placcju Vojna, i Djevera;
Tko nîe mârtav, dno tamnize
U verigah robstvo tjera.

29.

Od Turackieh zvjet mladichjaa,
Kîeh Koſazi i josc koglju,
Sjvjermâ, i ptizam leſci pichja
Na Bogdanskom ravnu poglju.

30.

Beſ ukopa tieme sada
Tuſcni ostatak, gole kosti
Vjetri nose, plescju stadda,
Morre iſmechje beſ millosti.

31.

Jer Vojniza ova utece
Dàê nèiſ-sjeku Poglski maci,
Iscte, dàje on posjecc,
I poraſi, i potlaci.

32.

Ter kad ona tako iſghine,
Da gne svjetlo mjesto iskoci
Zârnze lupeſce Arapine,
I gusare od Istoci.

33.

Gnìhchje ucinit Jagniejare;
A Spahogljaan' mjesto ceka
Chjeselbascke Granicjare,
I Djevoje od Derbeka (3).

Digitized by Google

34.

Alli inako nego svoja
Nepravedna ſace ſilla,
Sabglja vascja, sabglja moja
ſa svieh cjaàsje odlucila.

35.

Vìste uſrok scto on iſgùbj
Mlad, plah, nevjesc, beſ raſbora?
Uſròkje on sam, kì ſagrubj,
A svieh nàsje sad pokorra.

36.

Uſròkje i oni, kì pristupj
Pravom Zaru kletvu, i vjerru (4):
S' toga vojska, kàsê skupj,
Ne prostrjèse pri Nestera.

37.

Od tadànas svegh bic bie,
ſemgljàê gladna, nebo u ghgnîvu;
Istocni oprjet ſmaj ne smie
Sjevernòmse Orlu sivu.

38.

Tursko ime jur od slave,
Od pogârde osta svjetu,
Od kad sabglju tamne glave
Pripasasce ſlom' djetetu.

39.

Alli oh Zar pravi nîe:
Zar vasc, Zar moj Mustafàje;
Gnemu kletvu dasmo prie,
Gnega vojska obralàje.

Digitized by Google

40.

Nu scto velim? Na sramotu
Vascju, i moju Osman vlada,
A ſatvoren u ſcivotu
Mustafàje tuſcnom' sada;

41.

I nîè toga da ustane,
Da slobodi, dàga iſvede,
Da nàgn opet bîo dan svane,
Ciem na Zarski Stol svoj sjede?

42.

Mustafu opet Zara dobra,
Mustafu opet Zara sveta,
Bogh, i vojska kôga obra,
Stavmô, a vârſmo tja djeteta.

43.

Sljedmê, sljedmê druſcbo hârla,
Sljedmê tkogod ſcivjet haje:
Stoìnam sabglja visce gârla;
Mustafa opet Zar nasc dàje:

44.

Sljeditèmmê svi, sljedite,
Hudi silnik dàse iſtîra:
Tlactê, davtê, sjeztê, bite
Itkonàmse uſopira.

45.

Nu scto vechje rjeci sluſce,
Prid occima vightê sctettu:
Na oruſcje, na oruſcê,
Na ogagn, na pljen, na osvetu.

Digitized by Google

46.

Jak na vjetra silna dmegne
Morre uſavri na valove,
Tako uſrastje svacie smjegne
Na otrovne rjeci ove;

47.

Svàkse uſhunj, svak raſghgnivj,
Posta ſcjamor, pace svàse
Vojska uſceſce u plam ſcivi,
U strascive vapech' glase.

48.

S' golom sabgljom u desnizi
Svak ſa gljudskom kârvi smaghne;
Hârle naglo svikolizi,
Da prie Zàrse s' Stola iſaghne.

49.

Daùtìmje stô naprjeda:
Gdi on obrachja, kud on ide,
Beſ obſira, i beſ reda
Svìga u skupu slîdom slîde.

50.

Tere oholo tjekom skače,
Skokom plahi vjetar tjera,
I nasârchje na Polače
Hrabrenoga Dilavera.

51.

A to er ima glase istine,
Kako mudri Veſjer oni,
Dok poplaha pârva mine,
Iſ prid vojske tùjse uklonj.

Digitized by Google

52.

Dilaverov Dvor posrjedi
Meghju ljepiem obgradami
Na iſnositu mjestu sjedi,
Kô u pârstenu draghi kami;

53.

Ima ſcenski stan ponàse,
I raskoscne perivoje,
I okolo sve to uſàse
Jedan velik mir obstròje.

54.

Jaki sobom odàsvudi
U obſidîse tvârdoj kaſce,
Nu josc tvârghi s' mnosctva od gljudji,
Kîèhga obstiru jake straſce.

55.

Tîm scto dosle u okolo
Ima same bjele mire,
Sàdga strascno, i oholo
Gvoſdje, i ogagu svega obstire.

56.

Ovdi Daut najprie svârnu
S' nabunjenom vojskom svojom,
I naripj, i nasârnu
S' kârvavièmga ârvat bojom;

57.

Vapech' kletvom od svê vjerre!
Na sramotu Osmanovu
Danàstìchju, Dilavere,
Skucit glavu pod sabglju ovu.

Digitized by Google

58.

Krìse gdi hoch', bjeſci, hodi
U gore, u ſemglju, u dno pakla,
Od smârtìse ne oslobodj;
Junackàte ruka ſakla.

59.

U toliko vapaj vârli
Od Viteſaa svièhse ſàcju,
Svaki naprjed sillom hârli,
Vrata, i mire vagljat skacju.

60.

Nu iſ oblaka gljutieh stvîlaa
Sgar godina stiscte zârna,
Gradda od stjegna pada silla,
I od oghgnenieh smârtnieh ſârnaa.

61.

Strjelaa oblazi, graddi oghgneni
Diſcjùse i od ſdal, raste bjegne;
Vârhu glave sctit pereni
Dârſcìse od svieh; svàkse pegne.

62.

Nu tkòse iscte pripet pârvi,
Pârvi i pada, alli opeta
Naripgljuje vas u kârvi,
I smârt sillom svoju sreta.

63.

Smioni Kurkut s' Zârnogorzi'
Skace gdi ſid niſcji gleda;
Nùga oghgneni tescki udorzi
Silno mechju, gone ureda.

Digitized by Google

64.

Zârnicjanin Riſvan bjesni
Sârne, i s' gnime Piva, i Tara;
Nùmùsu òncias puti tjesni
ſa utech', stjegna gràddga udara.

65.

Strjelaa oblak vârh Eleſa,
Cîm-mu iſ occji mugna sjeza,
ſdaſcdje s' kârvi od Viteſaa,
Na mìrse uspet s' kîem ſatjeza.

66.

Duklanina josc Murata,
I Abdiu kraicnika,
Cîm ſceglješim sjeku vrata,
Smecj ujedno ſid velika;

67.

A Gjafera, i Selima,
Cìmsù podrjet pragh napârli,
Polj iſ magle zârna dima
Goruch' katram, i sve iſpârlj.

68.

Vechje pripet Ugrin Iſa
U scto na mir krocit iscte,
Stârmoglàvse satarisa,
Dilavèrga slavni tiscte.

69.

On s' jednoga josc ſamaha
ſa tîm ârve, i potlacja
Iſ Ozigna Memiu plaha,
I Piraliu s' gnim iſ Dracja.

Digitized by Google

70.

Vjescto morski Gusari ovji
Lechjahu uſ mir kô dvie ptize;
Nùih udoraz teschi ulovj,
Moſcdanimìm' polj lize.

71.

Tîm u kârvi stârmo od ſgora
Niſ visinùse orech' onu,
Mgnahu umiruch', da sred morra
U pucini signoj tonu.

72.

S' Boſcie osude ovo isto
Sviem opaziem gljudim biva:
Na cjàsìmse smârtni mîsto
Od ſlocinstva prikaſciva:

73.

A Nehana Sârbglja, do uscji,
Cîm tetivu luku oteſce,
Oghgnenièmga klupkom buscj,
I obràſmu vas iſdesce.

74.

A Suflikara Arnauta
Hàrbom, kòmsê on nàgn mechja,
Priko istoga ſgodi puta,
S' prjèdmu iſide scip proſ plechja.

75.

Sàmje on mira jednu diglku
Od stô Viteeſ' cjuvat vrjedan,
Pace niſ gnu u neviglku
Stô Viteſaa mechje on jedan.

Digitized by Google

76.

Silna vihra jacji, i bârſci
Sjemo tamo skace, i tece,
Arve, vaglja, lomi, kârsci
Noghe, ruke, glave sjece.

77.

Na odkrivenu beſ ſastave
Stràhga od strascne smârti nije,
Kàmù svèghse oko glave
Sa svieh stranaa vârti, i vie.

78.

Pace oghgnènje trjes vidjeti
U potopu daſcda, i gradda,
Raſliko oruſcje u scto leti,
I oko gnega od svud pada.

79.

Tri krat vojska sva odmetna
Doghje pod mir, i ùgn lupa,
I tolikrat opet sctetna
Na ſad uſpreſa, i odstupa.

80.

Tako kad mnisc, kraj proſcdrjètchje
Val sârditi morra signa,
Raſbjen bjeſci na tragh vechje,
I raſljevàse, i raſ-cigna;

81.

Nu jakno opet val uſrasti,
I vrachjàse protiv kraju,
Tako odmetni istom vlasti
Svegh nasârchju, i ustupaju.

Digitized by Google

82.

Nu Arbanasin Dervisc (5) u to,
Spahogljanska Glava prîka,
S' golom sabgljom prjetech gljuto,
Skocj naprjed, i ſavika:

83.

Tko nîe ſcena, od Junakaa,
I svieh prîkor, i smetliscte,
Sljedi, gdi mâ ruka jaka
Pùtmu otvorit prostran iscte.

84.

Ovo iſreksei, van iſ-smuza
Svîm veliku jednu gredu,
I na udoraz da gne puza
Mir, navalj s' gnom u jêdu.

85.

Snaſcno sârze nèjma straha,
Na sramotu pace od smârti
U sred kàrvi ruka plaha
Tesckiem pagnem lupa, i vârti.

86.

Iſboritieh mnoſc Viteſaa
Na pomòchmu od svud teee,
Od svùdse ârva, i poteſa
Strascno dârvo svàkcjas prece.

87.

Nu u to od ſgar stjena jaka
Alji glavu svu raſtuce:
Hârba Mehmeta, a Duraka
ſgodj puscka, kâ nàgn pucce;

Digitized by Google

88.

Resugljùse celo smecj,
Pàrsnusce occi Husainu,
Bechir strjelom probjen jeci,
Hridna Omera hrid prikinu.

89.

Na Regepa kùkse obalj,
I iſtisctèmu van utrobu;
U stjegnùsu mnoſi ostalli
Ukopani ſcivi u grobu.

90.

Jakno davgni dub u gori
Na godini ſlom veomi
Kad nàgn vihar sillu obori,
Kàmû grane svia, i lomi;

91.

Tèrmu okolo na brjegove
Po tlêh leſcê listja, i hvoje:
Tac s' navale tescke ove
Naripgljeni miri stoje.

92.

U kârvi, i oghgnu svùdje gljudii,
Vagljajùse na sve kraje,
I od mârtazaa odàsvudi
Podiglàse gomillàje.

93.

Timsê Dervisc ne pripada,
Nu s' ostaliem svîem Junazim
Mir lupajuch' jace, vlada
Obsjeceniem Borom jazîm.

Digitized by Google

94.

Sid u dugo ne podnese
Tescke udorze, da nu od ſgori
Raſpuknùse, i raſtrese,
Tjesan prohod ter otvorj.

95.

Smioni Dervisc ne beſ truda,
Mànmu branech' pròtivnizi,
Protisctèse sillom tuda
S' golom sabgljom u desnizi.

96.

Sârnu ſa gnim i ostali
Protisnùtse po istom' putu,
Nu opet na ſad svìsu palli,
Dio vechi kroſ smârt gljutu.

67.

Tìm ne budduch' vech' nìednoga,
Kòmgâ sljedit ide od ruke,
On sam osta, ni zjech' toga
Ceſne, alli svârchje odluke.

98.

Ne pripade, nèghse tiscte
Naprjed Turcin vârloviti,
Tere ſcednu sabglju isete
Gljudskom kârvi napoiti.

99.

Skace unutra, i cîm skucja
Pârvi ſamah, takàê silla,
Da raſ-sjeza svega Urucja
Gnim do paasa u dva dîla.

Digitized by Google

100.

Priko obraſa Kurta reſce,
Memiu u pârsi smârtno lupa;
Beſ glave Osman prid gnim leſce,
Udrj u gârkgljan s' prjed Jakupa.

101.

Sarajevza Sulimana
Tiscte, i hvisnu priko vrata:
Ovi u mallo bjesce danaa
Vele u târgu stekô ſlata;

102.

Neſna on sctòje druga vjerra,
Negh dobitak, kìjê iskô;
I sadàsèê uſ Veſjera
Zjech' koristi svoê pritiskô.

103.

Zat, i Pasce svèscto oblace,
Svèim Târgovaz ovi proda;
Prodava, i gnih misli pace
Mnoſiem Kraglim, kiem bij uhoda;

104.

Alli uhodstvo, i imague,
S' Derviscjom-mu bij ſaludu;
Dobj u mallo, a u magne
Sve sad gubi kroſ smârt hudu.

105.

Aga oholi plesce gnega,
I opet ori ſamah bârji,
I udorzom teschiem Bega
Gljuto sjece priko pârsji.

Digitized by Google

106.

Bji ovi mladich liza milla,
I pogleda sladka, i draga;
Nu s' vârlochjom svîm nemilla
Sârza, sctòmu toj pomaga?

107.

Jàkse bistre, i studene
Vode ures ljep ſamjeri,
U zvjechizu proſ ſelene
Trave tekuch' kâ ſcjuberi;

108.

Nu akòje smute, i splescju
Ghnusniem stupôm drobna stadda,
Gubi ljepos svu na prescju,
Venèôj ures, i opada:

109.

Tako mladaz, kômu ſenu
Prie na lizu zvjet rumeni,
Vas u kârvi sad povenu
Iſgubj ures dragh gljuveni.

110.

Herzegovza Imbraima,
I Boscgnaka josc Simana,
Dva gljubjena Pobratima
S' gnega naghje smârtna ranna.

111.

Ovi rasap ſli paſechi,
Kî cignasce Dervisc vârli,
Oba ujedno nàgn prjetechi
Naripsce skladni, i hârli.

112.

Bridke ſabglje podrjesce oni
U jedno isto vrjeme tada;
Jednakòsu oba smioni,
I poſcjudàih jedna vlada.

113.

Nu akòim sârza ujedno
Jur junacka priaſan stûcj,
S' jace sille sad neredno
Raſlikàih smârt raſlucj.

114.

Ori sabglju on, i u ghgnjevu
Imbraimu desnu odsjece,
A Sinanu ruku ljevu,
Szjepa i vas sctit u pecce.

115.

ſa Imbraima Sinan vechje,
Neghli ſàse sabglju brani;
A Imbraim sctit podmechje,
Sinana, a ne sebe brani.

116.

Tako ſcivot ovi onoga
Nad ſcivotom svoiem haje,
Da ſa ucjuvat Druga svôga,
Sebe voglno na smârt daje.

117.

Alli eto smârtni udire
Vechje udoraz Imbraima;
Onse boli ne scto umire,
Negh scto ostavglja Pobratima.

Digitized by Google

118.

Nu ako tuſcjan on pod sillu
S' Pobratimom svièmse raſ-sta,
I Pobratim svû nemillu
Smârt do bârſo stiſce, i sasta.

119.

Na gnih mârtvieh ne pogleda,
Negh prohodi u vârlini
Silni Turcin, i naprjeda
Put kârvavom sabgljom cini;

120.

Nu Dilaver kako upaſj
Kô Viteſe svê najboglje
Smârtno bie, i poraſi,
Skocj, dàse s' gnim pokoglje.

121.

Sacju bukku jur smioni,
Nu doch nèhtje dokli s' pârva
Dauta s' vrataa ne uklonj,
Kàmû on mnogo ſaman ârva.

122.

Pace rjècje, da tad rannu
Od Veſjera Daut primj,
I da ſàto sta na stranu
Od pârvieh s' najſadgnimi.

123.

Vrjedni Junak Veſjer slavni,
Kî raſghgnivjen veomi prîko,
Da sam jedan gnegov glavni
Nepriategl smie toliko;

124.

Sàdchjesc vidjet (prjetech' vika),
Odmetnice Zarski kleti,
Od Zareva Namjesnika
Kòsê Zarska vjerra sveti.

125.

Glas grom, sabglja trjes oghgneni,
Slikùê vihar ruka plaha,
Silni Veſjer, i hrabreni
Kôm smârt prjeti sred ſamaha;

126.

Alli udoraz tescki tada
Bjesni Dervisc u sctit prima;
Iskre mechje tvârda ſgrada,
Sîva, i od mugne sliku ima:

127.

Sckripglje, reſci, pjenni prîki,
Cimsê cjuje bit, i korit;
Rjec ſamechje, nu veliki
Jèdmû nèda odgovorit.

128.

U obje ruke sabglju hvati,
I vârh glavèê diſce gori,
I, da ſcivot gnom prikrati
Dilaveru, silnòje ori.

129.

Hârli Veſjer hitro odstùpa,
Timgâ udoraz ſli ne stighnu,
Kî cîm tescko u tlêh lupa,
Odmetnika do tlji prighnu.

Digitized by Google

130.

Ovi skace hro naprîda,
I na vràtmu sabglju nosi,
Vàpiuchi, dàse prîda,
I da kajan millos prosi;

131.

Alli ònje s' vrata odbia
Sabgljom svojom, ter vapie
Naglo skacjuch': cjùtchjesc cia
Rjec, i sabglja vechje smie.

132.

Dilavèrmu opet jace
Drughi udoraz ârve od ʃgara,
Nu opet Dervisc sctit podmace
I udren prîko, prîko udara.

133.

Dugo bjegne, i kârvavo
Meghju gnìmsê ovdi ulaga;
Da protivnik nije ʃdravo,
Natjecèse svacia snaga.

134.

Nepriateglsku ruku gleda
Bistro okko, a scto vidi
Okko bistro, ono ureda
Laki stupaj skokom slîdi.

135.

Svàkcjas na ovu, na ònu stranu
Ruka sctitom vârti, i vie,
Ter sva mjesta pod obranu
Od raʃlizieh ʃasjeed' krie.

136.

Glavu iscte, k' nogam leti
Plahi ſamah u privari,
Sad nogami opet prjeti,
A po glavi hârlo udari;

137.

Nùse u to ſbucja, i skupj
Od svud novi broj Viteſaa,
Na Derviscja svaki stupj,
Dàga ubie svak poteſa.

138.

Ugn nètictê (Veſjer glasi),
Màgâ sabglja ubit ima;
Pace dàse ne poraſi,
Svacie udorze u sctit prima;

139.

Tere glavna nepriateglja
Branitègise on postavglja,
I slobodit svàjê ſceglja
Smârti, tkòmu smârt pripravglja.

140.

Alli Dervisc videch' vechje,
Dàê ucinio svèsctòê mogô,
I da iſ ove ima smechje
Svê rasuchje iſit mnogo;

141.

Vârtech' sabgljom u okolo,
Svàkcjas nàſad hitro uſmice,
Proſ oruſcje tèrse golo
Protiskuje, i protice.

Digitized by Google

142.

I kô tako vechje iſide,
Gdje najniſcji miri stoje,
Sgar niſ tvârde skocj ſidè,
I usârnu meghju svoje.

143.

Dilavèrse smjenstvu cjùdi,
Pak vapie: Ah! takoli
Na visinu stupit, hudi,
Padajuchi szjenisc doli?

144.

Gljuto u sârzu svòmsê smutj,
I ſavika Dervisc jako:
Sa jacèse podighnuti
Cjaàsje, i koris pasti ovako;

145.

Nu ja tebe palla vidim
Sa vîk vechje ne ustati,
Dàse kriesc ne tiem ſidim,
Negh pod ſemgljom da idesc stati.

146.

Laſcesc, Zarski odmetnice,
Da mâ vjerra punna slave,
Kòmsê djella moja dice,
Svèghti nechje stat vârh glave.

147.

Vapi oholi: sàdchjesc vidît,
Scto ja velim, jelli istinà.
Dilavera hochje slîdit
Priko miraa, i visinaa;

Digitized by Google

148.

Nùga ustavglja Daut sillom:
Ustârpìse (velech') mallo,
Do skoròchjesc kaſat dillom
Cie gospodstvo vechjèê pallo.

149.

O mâ Bratjo, o Junazi,
Sljeditème svi jedino:
Kàdnam Glava budde u scjazi,
Pod nogami svènàmje ino;

150.

I da tòjse ſbudde prie,
Ptìzàê u kajpi ſatvorena,
Pegnimòse vidjet gdìje;
Ne gubimo man vremena.

151.

Prista, i odletje da sve opali
U oghgnena slizi ſmaja,
Raſbiati ter navalj
Tvârda vrata od Saraja.

152.

Naprjed k' Zarskiem Polacjami
Letech' jakno poplaviza,
Koja s' sobom ljes, i kami
Smuza, orèchse s' vârh litizaa.

Svârha Pjevagna Osamnestoga.

Digitized by Google

NADOMJEREGNA

PJEVAGNU OSAMNESTOMU.

(1) *Po sudu, i spovjedagnu njekieh Pisaozaa, biasce Osman sredio jedan List od Turakaa naſivan* Khati-sharif, *to jest,* Sveti rukopis, *illiti kgnigu Zarevom rukom podpisanu na* 18. *mjeseza Svibgna God.* 1622. *Ovi List bji uporavjen od Osmana Velikomu Beghlerbegu od Misira, u kômùmu nareghivasce, dàbi poslô na gnegovo sretegne svekolike svoje vojnicke jakosti toliko ſemaglske, koliko pomorske, i dàbi pripravio svèsctòje potrebito, ſa pristojno docekàtga, i primiti u druſcbi gnegovieh Dvoranaa, Slugaa, i Bojnikaa. Pridade Osman taj List jednomu svômu vjernu Dvoraninu, ſapovjedajuchìmu, dàbìse udigl ukârzao, i odjelìose s' gnime-put Misira. Nu Uhode, kojìsu bili postavjeni od Odmetnikaa po svieh klanzieh velike luke Zarigradske, nekabìim òncjas doglasili akòbi cjulli, illi vidjeli, dàse kogodir spravjasce putovat, i djelitse iſ recene luke, obaſnavajuchi ſa pripravu na odasojaste jedne Zarske Galie, u kojùse jur biasce potajno ukârzao hvagljeni Za-*

rev vjerni, i pouſdani Dvornik, òncjàsje opovidjesce skupu Odmetnikaa, od koieh mnoſi hàrlòse ſatekosce, uljeſosce u recenu Galiu, ſaskocisce, i uhvatisce u gnoj onoga Zareva nesrechnoga Dvornika, pri kôm erbo iſnaghjosce imenovani pogubni Zarev List (po prosctivegnu kôga ostadosce podpunno uvjeſcbani od svieh mislji, i ſamjeraa Osmanovieh) svegàga na malahne kuse iſ-sjekosce; pak, raſceſceni plamom osvetnieme, skuppno raſkidosce sve uſle od podloſcnosti, splesasce ſakletvu od posluha, i vjernosti, ter occito, i beſ najmagnega obſira na istoga Zara, i na gnegove Svjetnike naripisce; potlaciscèih najprie, i pogàrdisce, a nakon toga prjekorno, i nemillo s' ſcivotòmih raſ-stavisce. Druſinam paka Pisaozi ſa stvar istinitu skaſivaju, da iscta od svega toga nebiasce Osman ni upisao, ni poslò Misirskomu gorirecenomu Velikomu Beghlerbegu, nu da sve to biasce osnovano, i laſcivo po Zarigradu raſglascena od Poglavaraa Zarskieh Odmetnikaa, ſa cinit necestitomu Osmanu susresti necjaas, neszjennu, ſlobu, i omraſu svega gnegova ſloga, i dobroga puka.

(2) *Vighi Nadomjer.* 2. *Pjev. Petnestouu, i Nadomjer.* 7. *Pjev. Dvadesetomu.*

(3) *Derbek, illi Diarbek imèje sadagne one velike Aſianske dàrſcjave, kojàse gneka-da ſvasce* Meſopotamia.

Digitized by Google

(4) *Ovdi nasc Pjesnik napomegnuje onu ſakletvu od posluha, podloſcegna, i vjernosti, koju turski Vojnicjari s' svoiem Naredbenizim, i Nadcelnizim biahu ucinilli Mustafi Pàrvomu kad biasce bio uſviscen na pristoglje Otmanskoga Zarstva, tèrje opeta nakon mallo pristupisce, i pogàrdisce ukidivajuchi Mustafu s' Zarskoga stola, ſa nàgn uſpeti mladoga Osmana.*

(5) *Aga, illiti Obàrsctar Spahogljanski, koi biasce naripio orit obſide Dvora Dilaverova, vlasctitiem imenom naſivascèse Dervisc. A erbòse on biasce rodio u ſemgli Arbanackoj, ſàto bji josctera i Arbanasinom naſivan.*

Digitized by Google

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE DEVETNESTO.

Begum mnoſieh Gljubovnikaa
Gneghda ſceglja zvili, er pade
Veſjer bjesom Odmetnikaa,
Kjì u Saraj sârchju, i vade
Mustafu, opet da Zar bude;
Smucju Osmana, dàga osude.

1.

Gdi Biſanzio bji guekada,
Sad obkruſcen tvârdiem ſidi'
Na krajùse Zarigrada
Zarski Saraj (1) trostran vidi.

2.

S' jedne strane k' guemu slaſi,
Bielo morre; s' drughe shode
Zârni vali; s' trechje paſi
Luke od Grada sladke vodde.

3.

Turgnimàsu poniſani
Miri, kjìgâ od svud gârle,
I ſa obranu svaki hrani
Slite od gvoſdja trjeske umârle.

Digitized by Google

4.

Vrata imaju na sve kraje,
Nùse nîedna vîk ne otvore,
Neghli spravàn Zar kadàje,
Sa broditi signe morre.

5.

Samo jedna, kâ posrjedi
Prostranàsu, i velika,
Stoje s' Zarske sapovjedi
Otvorena svakolika.

6.

Na gnim' piscju slatna slova
Meghju listjem rasslizîme,
Kako kuchja Otmanova
Primj Gârcko Zarstvo, i ime.

7.

Sctìsê ovako: Grad sasîda
Zar Kostantin; Grad opeta
Zar Kostantin s' glavom (2) prida
Sabgli Zara Mahumeta.

8.

Trjem vârh ovieh vrataa stoi,
Stan bolechieh (3) s' desne strane.
S' prjed ravniza, gdi svakoi
Najmoguchji s' kogna ustane.

9.

Nemoscèbo drusîm vrati',
Nakon ovieh, koja slîde,
Neghli sam Zar projahati
Vele ljepsce u obsîde.

10.

Pravvo uſraslieh sred Cempresaa,
Gdje kladenzi bistre vode
Iſ mramora bjela uresa
Romonechi tiho iſhode.

11.

Stupi uresno iſdjegljani
Trjem usdârſce vas okolo:
Red Cjauscjaa (4) k' svakoj strani
Odjevenieh stoi oholo.

12.

Tuj pod strehom, kû iſ Budima
Zar Suliman ſlatnu prinj,
Aga usuran sjediscte ima
Jagnicjarskoj na visini.

13.

Devet mjestaa od kuhigne (5)
Pri desnomu pàksu kraju,
Ravna ſemglja, morre signe
Kîem obilni harac daju;

14.

A s' ljevàse svîm sciroka
Kognuscniza Zarska objavi,
Gdje od kognâ svega Istoka
Iſbor, i zvjet vas boravi.

15.

Nad gnom ljepa nadſidàje,
Sedla, uſde, i naprave
Gdjèsu ostale, koiem daje
ſlato, i biser vjecne slave (6).

16.

Naprjed hodech' po ravnini
Nahodìse svîm prostrano
Mjesto, gdìse pravda cini,
Od Turakaa Divan (7) ſvano.

17.

Uſ mjesto ovo pribogata
Zarskogàje blaga Shranna (8),
A na ljevùsu opet vrata
Od Saraja od Sultanaa (9).

18.

Sa oviem druga jòscse vide,
Kâsê ſovu, i govore
Zarska vrata, kùdse ide
Na Zareve slavne Dvore.

19.

Oniem zârni, oviem bjeli
Hadumìsu straſcja prava;
Zârniemàse zârnaz veli,
Hadum bîo (10) bjeliem Glava.

20.

Tko ovdi uljeſe, mjesto opeta
U ſlatùmu svèse odkriva,
Gdi Zar Kragljaa svega svjeta
Poklisare pricekiva (11).

21.

Naprjed Jesen, i Proljetje
Sred ghiſdavieh perivojaa
Vjecno vochje, vjecno zvjetje
Druſcoe u slavah od pokoja.

Digitized by Google

22.

Sred gnih Zarski pribogati,
I prisvjetli kràmse (12) kaſce,
Nad kîem stvari nîe gledati
Iſvârsnije, ljepsce, i draſce.

23.

Tko sred gljudske pak poſcjude
Svèsctòê blaga skupit haje,
Sred raskosce, i raſblude
Napravàmu tolikàje.

24.

Tle pokova suho ſlato,
Mir saſida draghi kami,
Sviesde, Mjesez, Sunze na to
Pod sklopisce svoiem plami.

25.

Istok, ſapad, i sjeverna,
I poludna strana od svîta
Svoêga uresa nejſmjerna
Cjudda uſmnoſcj svîm cestita;

26.

Kâ er ufat nije trjebi
Moch' na punno vîk iſrîti,
Dàih raſmiscglja svak u sebi,
Bogljèihje ostaviti.

27.

Sva ova mjesta ſgar brojena
Svoje osobne straſce imaju;
Tîm vojska uſet nabunjena
Pârva vrata htêch' Saraju,

Digitized by Google

28.

Oprjescèse Kapigie (13)
Vjerna obrana mjesta toga;
Alli taj cjas sjece, i bie
Broj malahan silla mnoga.

29.

I od vârlochje da ne ostavi
Nìedno djello, svièhih splesa,
Ter ucinj put kârvavi
Vârhu mârtvieh gnih telesaa.

30.

Nu Dilaver ſasve dàje
Odârvòse skupu hudu,
Josc beſ misli ne ostaje,
Jòscse brine, jòscje u trudu.

31.

Dàse Odmetniik', vidi, smechje
Njesu ne samo utaſcile,
Negh da svàkcjas rastu vechje
Gnih nabune, i gnih sille.

32.

Vojska bjesna, i ſlosârda
Cjuje silno dàé napalla,
I od Saraja vrata tvârda,
Straſcèim sjekuch', natle ârvala.

33

Ciem s' raſlogom zjech' togàse
Sebi, Gradu, Zarstvu boi;
Prie negh cjuje hughje glase,
Da oslobodi sve nastoi,

Digitized by Google

34.

Hârlo u oblicju Dervisckomu (14)
Na Zârnòse morre uputj,
ſa na pomoch Zaru svômu
Natoljevze (15) podighnuti.

35.

Goo, iſreſan od kòſcizaa
ſvjerskieh sastav mao uſima,
Na pasu òſciza, i tikviza
Vissimu, a sctap u ruzi ima.

36.

Begum (16) ljepé Agjamkigne (17)
Na celùje ime upisô,
Sad Gljubovze, prie Robigne,
ſa kôm Istok vàsje uſdisô,

37.

ſa ures vidjet gne jedini,
Svacia sârza kî gospodj,
Mnokrat putnik Kràglse ucinj,
Kìsê u ſlatnieh Indiah rodj.

38.

Iſ sjeverne joscte strane
Odkli rjeka Don (18) iſtjece,
Da s' gne vedri dànmu svane,
Gospodicich mlad potece.

39.

Nova ſemglja, gdi sred tmine
Puzi u mraſu sees ljeet' stoje;
Jedàim novo sunze sine,
Posla u Istok mladze svoje.

40.

U sladkomu samosiglju,
Po glasu ona slavnom svômu
Kragljevasce ì u Vasiglju (19)
Zarevichju Moskovskomu.

41.

Ni Len (20) rjeka u planini
Tatârhanàê ſasctitila;
Gori u mraſu, tòjmu cini
Gljuvenoga oghgna silla.

42.

Alli vârh svieh tuj ljepotu,
Kôj prilike nachi nije,
Sceli stravgljen u ſcivotu
Hajden sin kraglja od Persie;

43.

I da sladziem jur pokojom
Trud ſamjeni, u kôm' stasce,
Vjerenizom, i Gospojom
U pjesnìhje klikovasce.

44.

Kroſ scto vechje, od Istoci
Drugo sunze, svâ prilika
Donjolàse bjesce na occi
Kragljevichja Gljubovnika;

45.

I ònje paſech'; zjech' uresa,
Kîm gne ljepos sja vesela,
Glasi: Evo ſgar s' nebesaa
Boſcizàje k' nam sletjella.

Digitized by Google

46.

Ah! priliko, s' mârtva liza
Kâ scgljêsc plame oghgna ſciva,
Buddi istocna ti Bosciza,
Sunze, kîm noch mâ svagniva.

47.

Nu ako iſgled tvòjme, brace,
Pârſci ovako mraſnom sjennim,
Kô ti ista draſce, i jace
Pogledìmchjesc tvîm oghgnenîm!

48.

Tvoj pram ſlatni svèê mê blago,
Tvoje celo svjetla Zora,
Tvoje occi sunze drago,
Tvèmî lize dan otvora;

49.

Tìsi jedna sve mê dobro,
Ti sva rados mâ ispunna:
Jàsam tebe sluſcit obrô,
Krunne moje tìsi Krunna.

50.

Tako u ſcegljah neiſmjernich
Mrech' Kragljevich s' tej Gospoghje,
S' mnogom druſcbom svoìh vjernich
Svjeto (21) u slavi po gnu poghje.

51.

Nu Dilaver u to iſtece,
Tèrje ugrabj mladu sillom,
I u pljenùse cestit recce
Robignizom tako millom.

52.

Sanio bjesce glas i gnega
Od ljeposti slavne svudi;
Pospjescìse zjechja tega,
Da ini ne otmu scto on ſcjudi.

53.

Nu ona mislech', kolikòsu
Gljuti jadi stat sred uſaa,
Po rumenom' lizu prosu
Drobni biser groſnieh suſaa;

54.

I kô ruſcizu, i ljer vechje
Iſ kladenza prolj od occji,
Klice ljepoſ klet, kâ smechje
Tolikèjoj sad uſroci.

55.

Ah! prokleta Majka moja,
Kâmèê ljepu porodila,
(Vegljasce) ako beſ pokoja
Scivjètmìje vas vjek silla.

56.

Mâ ljepoto privarena,
Sctòsi srechi uciniła?
Na uſàhli namjegnena
Krunnatìsèê privratila?

57.

Cju Kragljevich glas u vaju,
Dilavera poſva tîma,
Da na sabgljah raſigraju,
Cia Djevojka biti ima.

Digitized by Google

58.

Porucìmu: od junaka
Gusarovat nije ukradom;
Hod' samnòmse vigh', a paka
Pogh' kô Viteſ s' Diklom mladom.

59.

Alli Turcìnmu odvjet pòda:
Ne kô Gusar sabglju smînu,
Negh kô Zarski Vojevoda
Prostrjeh u tvû Kraglјevinu.

60.

I da tìje vàrh tvê glave
Josc sad ſovesc, srechjàê moja;
Tîm kê hochjesc cini sprave,
Ne ustrucjàmse ja od boja;

61.

S' Robignòmchju netom svane
U sred ravna poglja siti:
Koi od nas ſciv ostane,
Djevojkàchje toga biti.

62.

Bivsci ovako utvârdili
Meghju gnima kletvom vechje,
Cîm svak gleda, kad pribîli
Dan s' nebesaa ſgar istêchje;

63.

Eto zora kgljucmî od ſlata
Vedri otvorit Istok ide,
Proſ koragina neka vrata
Nadvor ſcjarko sunze iſide.

64.

S' jedne, i s' drughe strane ureda
S' mnogo Viteeſ', straſce zîchja,
Dilavera svak uglèda,
I Agjamskoga Kragljevichja.

65.

Poglje ravno, i sciroko
Od bojàje mjesto gnima,
A suncjano svjetlo okko
Svjedocìtim jakos ima.

66.

Vrana kogna Turcin jasce,
A na drugom' svemu bîlu
Ljepa Begum uſàgn stasce
Muccna gledat ratt nemillu.

67.

Selen Paſduh u ponosna
Kragljevichja igra, i skace,
Na Turcina kî jakosna
Satèchse òncjas ne uſmace.

68.

Nu i Dilaver protiv gnemu
Kogna obode, skocj hârlo:
Kopje ovemu, i onemu
Susretiscte skârscj vârlo.

69.

I ovi, i oni Viteſ tada
Iſa pasa sabglju târſce,
I u ſamahùê plaho vlada,
Protivnika da ubie bârſce.

Digitized by Google

70.

Jak dva Bika u planini,
Kàdih gljuven bjes ùhiti,
Mukaûch strascnoj u vârlini,
Ovi onoga iscte ùbìtti.

71.

Sghibglju glave; ſceglja mnoga
Poſciſcèih svegh, i sârci,
Tere jedan na drugoga
S' vitoroſiem celom târci.

72.

Gljubovnizàih gleda iſ stadda,
Kàjê od boja uſrok gnima,
I u sumgni stoi mlada
Cia od gnih biti ima.

73.

Tako bjegne sad iſlaſi
Meghju Agjamom, i Turcinom;
Djevojkâih mlada paſi,
Ciàchje biti neſna istinom.

74.

Vârhu oruſeja gvoſdovita
Graddi udoraaz' tesckièhse orê:
Skacju, i lete iskre iſ sctitaa,
Bjela oklopja plamim gorê.

75.

Bârſi kogni strelovito,
Kud viteſckèih ruke svârchju,
Tìm ſamicju, i u vito
S' desna, s' ljeva svud nasârchju.

Digitized by Google

76.

Jednu snagu, jedno doba,
I jednaka sârza, i ruke
Ukaſasce Viteſa oba,
Ni meghju gnim bji raſluke.

77.

Tvârdi sctiti, zjeli oklopi,
Josc iſrannjen nije nitko,
Nicie kârvi josc ne popj
Iêdne kapglje gvoſdje britko.

78.

Nu napokon Hajden rannj
Dilaveru lakat ljevi;
Vidi on kârv, i u obrani
Cjuê sctit teſcjak; timsê ghgnjevi.

79.

Jadovita pun cemera
Vas u sebi buci tîme,
Kô na vihru od sjevera
Dubje u gori posred ſime.

80.

Na stremènje uskocio,
I, ako ne iſda silla mnoga,
Udorzòmbi jedniem htio
Nepriateglja svârscit svôga;

81.

Nu ſavitli cesti odvechje,
Kjî Hajdénu glavu svisce,
Treskovite vârle smechje
Tesoka udorza ustavisce.

Digitized by Google

82.

Nu kragljevich smeten osta,
I u podnèmu dànse smârce;
Toj poſnavsci, hârli dosta
Na pomòchmu svoji târce.

83.

Kopjaa vitieh dvìe dubrave
Stasce odàsvud u cjas ovi,
Dàse biu, i kârvave
Turski, i Agjamski Viteſovi.

84.

Stoi Dilaver, i vapie
Kragljevichja korech' prîko:
Vaſmi Gljubi; evòtljе:
Gdìê junasctvo tvê veliko?

85.

Evo Begum, ſa kôm toli'
U gljuvenom' gorje plamu:
Sctòje ostavgljasc, Kraglju oholi,
U Gusarskieh rukah samu?

86.

Gdjèsu rjeci, i ſahvale,
S' kîem-me na boj prie poſiva?
Nu kô tebe, i tvê ostale
Dobìtchju, i otet jòscte ſciva.

87.

I u to s' kognem naprjed tece,
Beſ millosti, beſ pokoja
Lupa, zjepa, bode, sjece,
Smârtnìê kosjer ruka svoja.

Digitized by Google

88.

Nu gnegovoj budduch' silli,
ſasve dàih tescko udarj,
Kragljevichja ugrabili
Chjeselbascki (22) Vojnicjari,

89.

Pod mirèse tvârda Grada
Uklonisce hârlo s' gnime;
A Dilaveru osta Mlada
Dikla, i u vîk slavno ime.

90.

Ovo o gnemu popjevàse
Po svieh stranah od Istoci:
A on Begum ljepu uſàse
Dârſci, i gljubi kô svoê occi.

91.

Ne Robigna, negh Gljubovza
Onàê gnemu sad jedina,
Ulovila tàcje lovza
Josc u lovu svâ lovina.

92.

A on sam gnèje dobro svako,
Sladki pokoj, rados milla,
Junakùsèê vrjednom' tako
Ljepa, i mlada ſavjerila.

93.

Tîm ighdàse na hrabrena
Slavna djella ne odpravj,
Scto nije uſàgn uspomena
Od prisladke svê gljubavi.

Digitized by Google

94.

Pacek stjezat on vjeruje
Svekolike srechne boje,
S' nepriateglim kad vojuje
U ime ljepe Begum svoje.

95.

Ne ostavglja tîm nikada
Od sebe ovo drago ime,
I u prigodi ovoj sada
Uputise veseo s' gnime.

96.

Alli u to od uhodaa
Cjulli bjehu Odmetnizi
Glas gnegova skrovna hoda
U Dervisckoj u prilizi.

97.

Vârli Dervisc (23) tièmse tiscte
S' druſcbom svoieh Spahogljanaa,
Dàga traſci, dàga iscte
Zârnomorskieh uprav stranaa.

98.

Vapie: na kârv, na osvetu,
O Junazi, sljeditème;
Nepriateglju hudu, i kletu
Vârha dochi sàdje vrjeme.

99.

Ter jak Paſduh, kàdse od bjesa
S' jaslji otârghne, vihra bârſci
Tece, skace, grivom stresa,
Glavu uſdiſce, puha, ârſci,

Digitized by Google

100.

Priko Grada Vitesh vârli
Taki sârne, rukam maha,
Prjeti obrashom, shgledom pârli,
Ne stishcèga strjela plaha.

101.

Nu sa sve to on na blishce
S' svom bârshochjom svojom tada
Dilavera ne dostishce,
Neghli ishvan Zarigrada.

202.

Kàdga upashj ish sred tjeka
Viknu: bjeshcjat shamàntije;
Ish blisha, a ne ish daleka,
Rukàmse, a ne nogam bie.

103.

Nùse od straha zjech' privaraa
Ne samo u to priobrashcja',
Neghli u ptizu josc pritvara',
Jùrte sabglja mâ porashcja.

104.

Na prjetegne vârlo ovako
Odgovorj smioni Pascja:
Pridamnòmsi i prie skakô,
I josc-chjese, bjèsme tvâ ne strascja.

105.

Nut shunaka strascna, ohola,
Kî slavltse iacte djellom,
Na cjovjeka sama, i gola
Gdije doscjo s' vojskom zjelom.

Digitized by Google

106.

Jak sred goraa kad iſ gaja
Vepar divji vànse iſtûra,
Cîm mnoſc pasaa sa svieh krajaa
Kruſcìga okolo, i obstira;

107.

Smârtno prjetech' vârliem ſubi',
Iſkrecìse vas, i hroce,
Tîm da smjenstvo Lovaz gubi,
Kìgâ tjerat najprie poce,

108.

I ònsèê krepko ustavio,
I svieh ceka, nu nîe toga,
Kìbî iſ bliſa udrit smio
Na divjaka strascivoga.

109.

Proch Veſjeru ne smiu tako
Kleti Zarski Odmetnizi:
A on stoi krepko, i jako
S' drjenovizom u desnizi,

110.

Svaki golu sabglju uſdiſce,
Svaki prjeku smârtmu ſcjudi,
Alli stupit nîedan bliſce
Sa udrit s' gnìmse ne usudi,

111.

Alli on u to sctap drjenovi
U obje ruke stiscte, i hvatj,
I gdje u skupu Viteſovi
Najvechjèmsu, tùjse obratj.

112.

Jakno Soko, kàdga silla
Jatta od ptizaa stisne od svudì
Osetre cjapje, bârſa krila
Iſ visinaa orech' trudi,

113.

Sada ovu teſcko udara,
Plaho onu sad ſanosi,
Ter u isto doba od ſgara
Perje snjeſci, a kârv rosi:

114.

Taklê vidjet Veſjer silni,
Sjemo tamo skace, i lupa,
Arve udoraaz' gradd obilni,
Mlati, hvista, husa, i hrupa.

115.

Sabglje, sctiti, strjele, luzi
S' kârvavièmse daſcdom orê:
S' jedniem sctapom samo u ruzi
Goo toliko cjovjek more!

116.

Po veſovieh udrj Scechja;
Vjeriòse ovi bjesce od skora,
Vjerenizi tìmsê obechja
Cestit na Dvor doch' s' odora;

117.

Alli akòga ona uſ-ceka,
Nastàtchjèse mraſna, i naga,
Er po ſemgli ranna prjeka
U kârvije prostârlàga.

Digitized by Google

118.

Jak ruſciza, Vila mlada
Kû u vjencjaz bere o zori,
On povenu; nàgn san pada,
U vjèkmu occi kî ſatvorj.

119.

Josc Velji stuce glavu,
I moſcdani svèmu prolj,
Kî tad streptje, i u kârvavu
Blattu leſce na tle doli;

120.

Tèrje vidjet jak cesvina,
Kâ u divjoj niknu gori,
Silni vihar iſ korîna
Kàdje podre, i obori.

121.

Sve iſ dalek' Feras paſj,
Ter iſ scjupglja gvoſdja tiscte
Sàrno ogbgneno, da poraſi
Slavna Pascju tako iscte;

122.

Nu gvoſdena zjev raſdrjèse,
Smârtno olovo cîm iſtjera,
Ter Jusufu smàrt donese,
A ne ſgodj Dilavera.

123.

Rodîse ovi u Plovdinu (24),
A s' nenadne hude cesti
S' tughja udorza sad poghinu
U tughjemu ovdi mjesti.

124.

Mrechi obârnu k' nebesìme
Occi, i ruke, da ukaſce
Rodna Grada ſlatno ime,
Iſdiſcjuchi smârtnòih ſaſce.

125.

Videch' Dervise rasap mnoghi
Od svoieh od Bojnikaa,
Sraman sobom u naloghi
S' golom sabgljom skace, i vika:

126.

Dalìè moguch, dalìè vrjedan
Sad od rukaa ovoliko
Odârvàtse cjovjek jedan
Harajùchnas gljuto, i priko?

127.

Ah! nascega ruga, i smechje!
Tko u vjeke da vjeruje
Slocestvo ovo tamno od vechje,
Pripovjedat ako uſ-cjuje?

128.

Na stranùse svak ukloni:
Ja sam ſa svieh ukaſàchjù,
Od nas junak tkòè smionji;
I ſa ubìtga nacin nachju.

129.

Vas sctap raſbjen Veſjer tada
Mechje; ucmio s' gnìmje dosta:
A sabglju, i sctit s' tlji popada,
Scto od pobjenieh pusto osta.

Digitized by Google

130.

Ljevu nogu naprjed stavglja,
I gnom mallo poklekniva;
Visce pârsji sctit upravglja,
Glavu uſ lakat skucja, i skriva;

131.

Drugom rukom sabglju hvatj;
Bocju uſ desno svê koljeno,
A bodeſan k' sârzu obratj
Svôm' ſlotvoru nesmigljeno.

132.

Uprav stoi Dervisc vârli,
I odkriveno steghno hrani;
Desnu bedru cjuvat hârli,
Spravan skocit k' svakoj strani.

133.

Vârh ljevèse noghe uſdârſci
Vaskolicjak Viteſ bjesni,
A uſdighnut lakat dârſci
Bridke sabglje vârh bodeſni.

134.

Tiska jedan proch drugomu
Osctra gvoſdja beſ millosti,
I smârt prjeti ovi onomu
Sa svom mochi, i kreposti.

135.

Nu Dilaver vechje u smechi
Hro ſa udrit prece, i jace
Vas na ljevòjse uſdârſcechi,
Desnom nogom naprjed skace.

136.

Alli Dervisc desnu stranu
Hitro uſmace, i htêch' ſgoda
Bodeſni od ſgar gljutu rannu
U steghnomu taj cjas pòda.

137.

S' kârvi, koju tad ugleda
Sârze uſavre u Veſjera
Tako, da uſ ghgnjev svôga jêda
Gljutàê ſmija beſ cemera.

138.

Tihòê morre kad proſcdira
Plav potopom od valovaa:
Mirnòê nebo kad sve stîra
Sred viharaa, i trjeskovaa.

139.

Glavu, steghno, ruke, pârsi
Nepriateglju svàkcjas ragna
Pri ſcivota svôga svârsi:
Na ſàdse oni svegh uklagna.

140.

Stiſcèga ovi, i udara,
I nàgnse ori kako rjeka,
Kâ niſ goru stârmo od ſgara
Kârsci plahos bjesna tjeka.

141.

Alli opaki Sebar gneki
Videch' sctòse Dervisc nada
Dilaveru poda prjeki,
Smàrtni udoraz iſa ſada.

Digitized by Google

142.

U ſatjelak sjekirizom
Onga udarj s'jakom sillom,
Da s' kârvaviem oncjas lizom
Pade smeten niza tîlom.

143.

Svak nàgn sârne odàsvudi
S' golom sabgljom u desnizi,
Vàrh gnegàje gora od gljudji,
Skacju po gnem' svikolizi.

144.

Vapie Dervisc plescjuchìga:
Ti, kî uſ Zara bji najvisci,
Duscju u kârvi bgljuj, i riga';
Pod nogami moîm sopisci;

145.

Nu nemoſce vech' ovoga
Cjut Dilaver pribrabreni,
Bjesce iſdaho prie toga,
I ostô jakno mraſ studeni.

146.

Kòsê uſmnoſcni Veſjer ubj,
Cjassom raſnje glas svudàse,
I gnegova ljepa Gljubi
Cjùga, i naga odrje svàse:

147.

Utjecjuchìôj mladoj s' liza,
Gdje perivoj gljuven bjesce,
Ljer pribjeli, i ruſciza,
Rumene usti problighjesce;

Digitized by Google

148.

Potamgnèjoj svjetlieh occji
Sunze blago, i veselo,
A vedrinu od istoci
Naoblacj bistro celo;

149.

Skupgljen oblak ſlatnieh pramaa
Prolj obilne daſcde svoje,
I potopj svjetlos srama
Zvjetnieh pârsji perivoje;

150.

Na sârzèjoj kârvje utekla
Gdije tescki jad satira;
Iscte, ſcjalos dàbi iſrekla,
Glàsjoj bjeſci, rjec umira.

151.

Najposlie ſceglna silla
Stupaj puti, a ne snaga:
Van Gradàsèje uputila
Gospodara vidjet draga.

152.

Nije obſira mlados svoja,
Nije uſpreſce da ne sârne,
Gdi uſrok svôga nepokoja
Vârh ſemgljèje prostàrt zârne.

153.

Pospjesciše, i poteſcj,
I dohodi k' mjestu tomu,
Gdje u kârvi mârtav leſci
Tko bji ſcivot sârzu svômu.

Digitized by Google

154.

Gleda, i tìmjôj mukka prîka
Scestocjia vele iſhodi,
Gdìê pod nogam od kârvnikaa,
Tko visce gnih svieh gospodj.

155.

Ugnsèê krepko ſapaſila,
Svìmjê vidjet stanaz kami,
Bolestìjoj mnoghe silla
Nèda iſ sârza proch suſami.

156.

Tako u placcju cîm nemore
Iſjadati svê pecjali,
Chjuti mukke hughje, i gorre,
I toliko teſce ſcjali.

157.

Alli neima ni kreposti
Uſdârſcjàtse skup nemilli,
Od ſcjalosti, ne od millosti
Da ne placce, i ne zvîli.

158.

Ah! kê prighnut nechje ſceglje
Jedna ſcena mlada, i ljepa!
Gagnâ ona nepriateglje,
I proch voglìim sârza zjepa.

159.

Ona u dugo ne ſamuknu,
Nu da smârtni jad svjedoci,
Od bolestìôj sârze puknu,
Potop suſaa prolj iſ oceji.

Digitized by Google

160.

Tako glasom ſcjalosnîme
Uhitûse ſa pram ſlatî,
Cesto ſovuch' drago ime,
Klice ovako narîzati:

161.

Ovolîsu, sladki Brace,
Tvê ſahvale, moje slave?
Ovolisu, o Junace,
Tvê vitescke bojne sprave?

162.

Dusce moje dragh pokoju,
Ovakòli sàdme smete?
Kakav poghje, kakva u boju
Occi moje jaoh! videte?

163.

Vaj! scto gledam? josc nemogu
Vjerovati sama sebi,
Spomenujuch' tvû vlas mnogu,
Dobita od prie kâ vîk ne bji.

164.

Alli sctòme tuſcnu vara!
Poſnam gljuta sred cemera
Cestitoga silna Zara
Namjesnika Dilavera.

165.

Vighju onoga, kî najpârvi
Bji gospodar mê mladosti,
Ogreſnuta svega u kârvi
Na tlêh leſcjat beſ millosti.

Digitized by Google

166.

Ah! da proklet cjàsje oni,
U koìti mlada omillih,
Kad Kragljevich osta smioni,
A s' tobòmse ja odîlih.

167.

Ti na sabgli dobj mene,
I ſcivota jaoh! ne sctedj
Zjech' ljeposti proslavjene,
Kû vas Istok gneghda sljedj;

168.

Zjech' ljeposti tuſcne sada,
I ſcjalosne jaoh! savisce,
Kû sve tmine od ſapada
Vjecnom nochi priklopisce.

169.

Nu ako biło sudjenòje,
Dàse mlada s' tobom sdruſcim,
I da tebe sve dni moje
Gospodara môga sluſcim;

170.

Scto tvê ove smârtne ranne
Nechje i mene sad satârti,
Sadruſcena neka ostane
I smârt moja s' tvojom smârti?

171.

Ti ne samo mâ jedina
Sladka gljubav svèghsi bio,
Nu i dragh Chjachko, duscja istina,
I od sârdascza bogli dio;

Digitized by Google

172.

Beſ tebèsam beſ ſcivota,
I beſ dobaar' svieh ostalla
Udoviza, i sirota
Poduscena, u dno palla.

173.

Nu ti, mômu Gospodaru
Koi ſàda smârtnu rannu,
Sascto svômu on sta Zaru
Vjeran Viteſ na obranu:

174.

Ah! ganise, jaoh! akòsi
Cjovjeh od putti, a ne stjena;
Osvetìse, dobiosi,
Nepriategljàti evo ubjena;

175.

Daj dopusti (velik dàrje
Ovi jedan tuſcnoj meni)
Vârh kârvava tjela od ſgarje
Stavit kami nàgn studeni.

176.

Toli ukopna ima jamma
Branit mòmse Gljubovniku,
Ubi i mene: s' glavom sama
Pod tvû sabglju idem prîku.

177.

S' ovieh nogaa, kètî gârlim,
Jàse nechju odkinuti,
Scto moîm jadim neumârlîm
Ne buddèscse prie ganuti.

Digitized by Google

178.

Oruſcjaniem protiv sillam
Pravvôê dàse ti oprjecesc,
I da kopjem, sabgljom, strîlam
Nepriateglje tvê posjecesc.

179.

Nu protiva jedne ſcene
Poniſcenstvu, i nevogli
Nije raſlogh, negh smigljene
Da ukaſcesc ſceghe u vogli.

180.

Ja ne molim tvû dobrotu,
Da môm' Vojnu ſcivot prosti;
Nije on vechje u ſcivotu,
Djeliòmùsèê duh iſ kostji;

181.

Millos samo ja jedinu
Pitàmti ovu, da nemillo
Ne proſcederu, i raſkinu
Psi gnegovo mârtvo tîlo.

182.

Prista, alli vire obîlne
Ne ustavise suſaa ronit,
Sa tvârdochje hude, i silne
Vechma omekscjat, i priklonit.

183.

Nu Veſjerska svjetla ſcena
Smirenàse tîm ne paſi;
Uſrok chjùdje potisctena,
Kâ na molbah tvârghja iſlaſi.

184.

Odgovara Dervisc kleti:
Od ovoga, kìmî osta
Pod nogami, môj osveti
Kârv nemoſce bit ſadosta.

185.

Najbârſcèmi bjeſci s' nogaa:
Gljudske, i ſcenske glave nije,
Ni millosti, ni raſloga,
Da mê gane sârze od ſmije.

186.

Ovo tjelo zjech' smigljegna,
Kêbîh imô ja u sebi,
Ni utaſctva, ni utejscegna
Nije vrjedno donjet tebi.

187.

Nu vârſceno, dàse dârpi
Pasiem noktim, pticiem kgljuni',
Mukke nîedne vech' ne târpi,
A ſcegljegne mèsê punni.

188.

Ne brinìse, Vojnu tvômu,
Koi Zàrse drughi ſvatti
U ſcivotu moſce svômu,
Grob dostojan jachju datti.

189.

Alli kô Zar ſacju smechje,
Kê postalle bjehu okoli,
I u pobuni svàkejas vechje
Da rastjasce skup oholi,

190.

Uſbojàse, i uſhaja,
I uklonj s' mjesta occita;
Gdje priſida kraj Saraja
Tajascèse svîm skrovita;

191.

Nu tu videch', da ne stasce
Prem slobodno, opet poje
Na ſaklone Sinan (25) Pasce,
I skrovene perivoje.

192.

K' vojszi odtle posla u jadu
Velikoga tad Veſjera (26),
I Haduma ſcenskom' staddu
Kìmû bjesce ſa Pastjera.

193.

Mislech'; ſàsve vojska prika
Da ovieh pita, oviem prjeti,
Na Zareva Namjesnika
Stavit ruke nechje smjeti;

194.

I raſmislit josc-chje dobro
Prie negh dadu smârtnu rannu
Zârnzu, kôga Zàrje obrô
ſa cjuvôza svômu stanu.

195.

A on, s' toga poſnat dàchje
ſàsve moſce bit stvar sctetna,
Allìse ona pokajàchje,
Alli ostati sasma odmetna;

Digitized by Google

196.

Ter s' dohodna paka dilla
ſàse iſabrat svjett najbogli,
I na sctòga steghne silla
Voglju hinit pri nevogli.

197.

Nu bji inako neghli szjenj,
Er u bjesu ciènsce sârde
Odmetnizi raſpuscteni
Mechju raſlogh, raſhor gârde.

198.

Tim kô vojska ovieh ima,
Vaſam' sabgljje u desnize,
Pogubiih prid vratima
Od Zareve kognuscnize.

199.

Misegljahu oni, da naredno
ſcegljàse od gnih Zarska iſrece;
Nu objema gnim ujedno
Prièse s' glavom rjec pnsjece.

200.

Nepristajuch' s' svake strane
Josc kârvnizi ſli vapiti:
Cjùjnas dobro, ojuj Osmane,
Zàrnam od sad nechjesc biti.

201.

I od toga ſa ſlamenje,
Hod' da vidisc od rusaga
Kako Veſjer tvoj pnnajènje,
I uſdani Kiſlar Aga.

Digitized by Google

202.

Nu kad nechjesc k' nam sit' ſgara,
Mìchjemòse pripet k' tebi;
Nùê Mustafù slavna Zara
Slobodìtnam od prie trjebi.

203.

O Mustafa nasc iſbrani,
O Veliki Zare, i Svece,
U kojòjsi objav' strani,
Na noghèti vojska tece.

204.

Ovo rekscî, sjemo tamo
Svud udrisce po Saraju;
Zar Mustafa ſnat imamo
Gdìje; vapit ne pristaju;

205.

Ter slikuju kogna bjesna,
Kî od uſde beſ posluha,
Gdjèga nosi vlas nesvjesna,
Târcech', skacjuch' ârſci, i puha.

206.

Svàkse uklagna, sàmih ide
Icjoglanin (27) Scjaban sresti
Od svieh Dvoraan', kjìsê vidę
U Saraju najſlocestji.

207.

Ovi u istom' djellu stasce
S' istom pomgnom, u isto vrîme
Kad Mustafa stolovasce,
Zjech' togàse spoſna s' gnime.

208.

Takòmùse ter ſavîrrj,
Da sred sârza vîk svojega
U ſoegljàhse cjas ne smirj,
Da opet Zarom vidi gnega.

209.

Tîm prigodu gdîmùê srechja
Sad donjela, kû svegh ſcelj,
Ukaſàtga vojszi obechja,
I s' gnomèse obeselj.

210.

Pustoso jedna od Zarevieh
Perivojaa jest na kraju,
Gdi stoê ſvjeri, kèsê od svieh
Stranaa Zarim darivaju.

211.

Plahi Jegljen vârhu glave
Tuj visoke grane stere;
List na dubu, zvjet vârh trave,
Svâmùê sjenna od potjere.

212.

Koscjutàga slîdom slîdi,
Gljubovniza iſ-ceſnuta
Gdje kladenaz bistri vidi
Vret ſelenom' dubju iſ skuta.

213.

Nagla Sârna bârſcja od vîtra
Tece gusto kroſ gârmegne,
I skacjuchi laka, i hitra
Na dubjèse mechje, i pegne.

Digitized by Google

214.

Hroce, i puha Vepar divji,
I u kosjeru strascna ſuba,
Kârvava okka ogagn ſcivi
Prjeti, smârtna dàê poguba.

215.

Vârli Medvjed hârka, i reſci,
I od cegljustji spillu otvora,
Kostrjecise vas, i jeſci,
Osctrech' cjapet na pagn bora.

216.

Vuk ſcdârglivi svegh ſavjeva,
Lupeſc pitom, drugh divjacjan,
Obſirèse s' desna, s' ljeva
Tughja imagna vaſda lacjan.

217.

Ris sârditi u slobodi
Skacjuch' dubju po vârh granaa
Rêkbi leti, a ne hodi
Tàmo ovamo sa svieh stranaa.

218.

Slon veliki snaſcni, i jaki,
Kômu ſglobno nîe koljeno,
Dugu trubglju na cjas svaki
Stavno kuppi, stere smieno.

219.

Hârli Kaplan vàsje u dizi
Scjarovitom pod napravom,
Snagom Matteri on Lavizi,
Ozùê Risu slicjan glavom.

Digitized by Google

220.

Tigre ghgnjevna, prjeka, i gljuta
Po gvoſdenoj kajpi udara,
Glavèê bjele, okka ſcjuta,
Na raſlike pjeghe odſgara.

221.

Kràgl svieh ſvjerji Lav oholi
Svàkcjas ſlatnom grivom stresa,
Velicjanstvo slavno toli'
Krjepech' sillom vârla bjesa.

222.

I divjaci mnoghe ine
Kipa raſlika, i imena,
Kîeh pustosci, i planine
Goje u jammah po sred stjenaa.

223.

Tuj sred dubja na sciroku,
Alli obraslu od svúd mjestu
Jammu odkrisce svîm duboku
U spletenu gârmu, i cestu;

224.

Na kû, pokli svieh dovede
Dvornik Scjaban, poce od mukke
Svàrtat placne k' gnim poglede,
K' jammi obrachjat, kârscech' ruke,

225.

Vapech'; u ovom' grobu ôdi
Zar Mustafa dobri, i sveti
Ukopànse ſciv nahodi (28):
Iſ gne imate vìga iſeti.

Digitized by Google

226.

Okoscena s' dvor' iſ gârma
Jamma otvorj jaſnu tminu;
Nu litiza od svud stârma
Sit' ne dasce u dubinu.

227.

Tîm prostrjesce mnoſe konopaa,
Po kîeh htjêsce po svôj vogli,
Gdi Mustafa ſcivse ukopa,
Sit' Viteſi svi najbogli.

228.

Alli Daut svieh uklonj,
Ter s' dva druga sam od ſgara
Side u niſki ponor oni;
I po konopu iſe Zara.

229.

ſagugnastio, i obrastô
Mustafâse vas ukaſa:
Lize suho, bljedo, i tmasto,
Pun skoncjagna, pun poraſa.

230.

I beſ snaghe, i beſ rjeci
U narucju vjernieh tada,
Od koiehse krjepi, i ljeci,
Trepte usta; glava pada.

231.

Sred Gradâse pored vide
Na prostornoj svîm ravnizi
Tri Mecita, bjele ſide
U oholoj visjet dizi.

232.

Tuj u sredgni Mecit (29) lako
Unjescèga zjech' pokoja,
Gdje od sve vojske cjuvan tako
Svu noch jednu zjelu stoja.

233.

Alli isti vecer ovi
Sultan Osman, kòsê tmina
Zârne nochi pripolovj,
Doſva Pascju Husaina;

234.

Ter s' gnim u osvjet iſ Saraja
K' Aljìse hârlo odpravj
Pun pecjali, tughe, i vaja,
Jagnicjarske vojske Glavi.

235.

Ovi ukrotit nemoguchi
Vojske svoje tad pobunu,
Vas ſamiscljen stasce u kuchi
U ſcivotu mukke punnu;

236.

Paſech', nacin da iſnaghje,
Zara, i sebe da osveti:
Tuj Zar doghje, tùjga naghje,
Tùjmu ovako klice rjeti:

237.

Pogh' k' Viteſim, tèrih pita',
Kjî ſakoni hochjee, i prose,
Gdìsam ja ſciv Zar od svîta,
Da drugoga oni iſnose?

Digitized by Google

238.

Poscjastjèti ovo od glave
ſnam da prjeti sad pogube;
Nu smârt gârde slughe prave,
S' cistiem sârzem koje gljube.

239.

A kad ſa kû boglju ſgodù
Ti tvoj ſcivot moſc' sahranit,
Neghli Zarsku ſa slobodu,
Neghli Zara ſa obranit?

240.

Kunemtìse, podniòbih
Ja stârpgljeno ovu smechju,
I Mustafi Dundu dôbih
Zarstvo, i svaku cjaas najvechju:

241.

I sàmbìhse s' Stola môga
Dobrovoglno uklonio:
Alli nije on ſa toga
Ni sad, nitìje ighda bio.

242.

Kako hochjesc, da pagn jedan
Suh u gori svjetom vlada,
I da ſakon da' naredan
Od istoka do ſapada?

243.

Kako hochjesc, Zarstvo u dugo-
Da utemegli jedan vîku,
Kî od cjovjeka neima drugo
Neghli samo ſdvorgnu sliku?

Digitized by Google

244.

Kako hochjesc cjovjek dàje,
Tkòê nepriategl od poroda:
Nije ſcene, ſa kû haje (30),
Kîèhnam ſceglju narav poda?

245.

Alli dobar, vrjedan, svjesan,
I od svakoga svètse ſovi,
Zar moj Otaz, meni uresan
Ostavióje Stol svoj ovi.

246.

Dàê Mustaſa u ſcivotu,
Otza môga i to dàrje (31):
Ah! i ſàto na sramotu
Dobrocinza svôga Zàrje!

247.

I ſàtòmi grabi iſ rukaa
Dva krat Zarstvo Otza môga;
Ah jaoh! jeda môga puka,
Jeda pravde, jeda Boga!

248.

Pospjescìse, o moj vjerni,
Pòghme smiri s' vojskom vechje,
Svieh grjeh prosti neiſmjerni,
I pobunu, i sve smechje.

249.

Eto, visce plate opchjene
Na glavu od gnih josc svakomu
Po pet drobnieh asprji od mene
I sces Dukaat' dara k' tomu.

Digitized by Google

250.

U besjedah Aga kratzieh
Odgovorj smerno tade:
Ne mâ, negh stoo glavaą ovazieh
Neka na tvôj sluſcbi pade;

251.

Er kû Viteſ stech hrabreni
Ikad moſce vechju slavu,
Negh kąd glavom svôm ſamjeni
Gospodara svôga glavu?

252.

Poghje ònczas; nu poruke
Zarske vojszi netom recce,
Podrje sabglju svak u ruke,
Osta iſ-sjecen vas na pecce.

253.

Pak u skupu svi jednagą
Na kuchjùmu narjpisce,
Ter sva ſlata, i sva blaga
Raſgrabisce, i raſnîsce.

254.

Alli ſa gnìmse isto ſgodj
I Husainu Pasci opeta;
Mirit Zara docîm hodj,
Naghje u smechi smârtga kleta.

255.

Nu ſa tiem kô ſvjer vârla
Jednom o kârv kàdse omârsi,
Dàbi iſklala sve, i stârla,
Tece poglim, skace vârsi';

Digitized by Google

256.

Tako i vojska nesmigljena
Opojena kârvi sârchje,
I beſ reda uſohogljena
Rèkbi obalit svjet, i stârtchje.

257.

Zârnzu , i Veſjer' Dilaveru,
I sviem iniem, kìeh posjece
Na Atmeydan (32) dàih psi deru,
Metat gole trupe tece.

258.

A na kopja ſgar nabilli
Budduchìim glave opeta,
Pred Mecìtsùih postavili
Sultan Zara Bajazeta (33).

259.

Nu sred smechje te goruchje
Vârlieh Viteeſ' pomgna sva bji,
Dàse oderu jòscim kuchje,
I sve opljeni, i pograbi.

260.

Tîm svak s' golom sabgljom skáce,
Dàmùê prie sve satârti:
Jaucèse, zici, i placce,
Smârtje u pljenu, pljen u smârti.

261.

Scene, gljudi, stari, i mladi;
Cjaas, imagna, i ſcivoti,
Svèse otimglje, smuza, i vadi
U kârvi, u silli, u sramoti;

Digitized by Google

262.

Beſ millostìse, i beſ reda
Grabi, dere, vaglja, i ſceſce,
Do iſ povoja malla ceda
Raſtârghnuta po tlêh leſcê.

263.

Slobodno od gnih niscta nije,
Kogni, momzi, robje, djeza;
Scto ne nosi, tòjse bie,
I na pecce sve raſ-sjeza.

264.

U ovoj bjesti iſvan sebe
Udarajuch' na sve strane,
Ne pristasce dokli i tebe
Ne iſnaghjosce, slavni Osmane.

265.

Bjesce mlad Zar josc na domu
Jagnicjarske Glave vjerne,
U sârdasczu nosech' svômu
Misli tescke, i cemerne.

266.

Tuj cekasce svàkcjas glase
Dobre, ſlèli svojoj krunni;
Alli vojska smirilasèê,
Alli raste u nabuni.

267.

Svèghmu sumgna trud prilaga;
Timsê occito vechje boli,
Da uſdani Alì Aga
Vrachjàmùse kasno toli',

Digitized by Google

268.

Eto odàsvud bukka pòsta,
Etòse od svud sabglje svjetè;
Sve Bojnikaa punno osta,
Svèse ujbunj, svèse smete.

269.

Vojska usârchje Jagnicjaraa,
Vapie svaki: hodi âmo
S' nami na sud, gdje prid Zarâ
Mustafùte poſivamo.

270.

Jàsam vasc Zar (priuſima
Osman opet), tkòê taj sada,
Tko suditi mene ima
U sredi mòga Zarigrada?

271.

Sàdchjese vidjet, tkòsi, i sctòsi
(Onìmu opet odvjet daju);
Tiem svak skace, dàga nosi,
Svìga sillom popadaju.

272.

Tko na Zara (Zar ſavika)
Sgar od Boga posvetchjena
Stavglja ruke, kòga slika
Od svjetàse klagna, i sjenna?

273.

Tinas s. ovo naucio
(Nosechìga vojska glasi),
Kad nepravvo ſatvorio
Zara, i Svetza nascegàsi.

Digitized by Google

274.

Ovakòse Osman mladi
Zar od Zaraa svieh vechi
Na jednoga kogna usadj,
Kìsê naghje tuj po srechi.

275.

Kratko ruho, i priprosto
Samo ſgàrga odjevasce,
Beſ hagline budduch' ostô,
S' kôm vârh sunza gneghda sjasce.

276.

Tîm u sredgni Mecit tada
Dopratìse, i dovede,
Gdi uſ Mustafu sve od Grada
Nove Pasce redom sjedê.

Svârha Pjevagna Devetnestoga.

Digitized by Google

Digitized by Google

NADOMJEREGNA

PJEVAGNU DEVETNESTOMU.

(1) Saraj *imèje uſeto od ovoga Perſianskoga* Saraji, *koje u jeſik Slovinski obratjeno, iſgovara* Dvor, *illiti* Polacja. *Saraj o kômu ovdi Pjevalaz besjedi bji sagradjen od Mahumeta Drugoga God.* 1478., *koi, ſa dàse budde od inieh raſlikovati, bji naſvan imenom Novoga Saraja. U ovomu Saraju uſdrſci Zar Otmanski svoje Dvorane, i ostale slughe. Ovìje Saraj nastagnen u skutu jedne priprostrane obgrade, kojase produgliva, i prostire do onoga jeſika ſemglje, na kômùje gnekada stari Grad Biſanzio bio sagradjen, to jest, do mjesta, gdjèse Bjelo morre sastaje s' Zârniem. Trokrajnàje tuj obſida Dvora Zareva, kôga jedna strana k' Gradùje obratjena, i k' onoj rjezi, koja proſ Saraj protjece; druga gleda put Zârnoga morra; a trechja morre Bjelo uſciva. Tolikòje ovi Dvor velik, i prostran, da tri tisuchje sceſcjagnâ od mjerre jedvàga mogu iſ okola opasati. Odasvùdje prem tvârdo ſatvoren ſidima visoziem josc, i debeliem; ovji ſidi, ſa jacju, i pouſdaniju obranu, sctitjenìsu s' strane od morra cetve-*

Digitized by Google

rokrajniem bojniem Turgnima, a od suha opeta Turgnima obliem, i ſcestoko oruſcjaniem raſliziem kolniem oghgneniem diglkami.

(2) *Kostantin Jedanesti Cesar Gàrcki, koi iſgubj Zarigrad, iſgubj i glavu u nastojagnu ſa obranìtga, budduchìse viteſcki opiró, i natjezao suproch svoj silli turskoj, koja biasce na oni nesrechni Grad nasárnula.*

(3) *Stan bolechieh iſreklibi Italianzi u svoj jeſik.,* Spedale degl' Infermi, *a Turzi u svoj,* Imar. *Nahodìse jedan Stan bolechieh u Saraju, u kojemu stoju, i ljecèse svikolizi Sluſcbenizi od Saraja, i Dvornizi velicjanstva Zàreva onda, kàdsu nemochni, i bolesni.*

(4) *Cjauscìse ſovu Ulazi Dvoraa Zarevieh, koji nosu, i pridavaju privisoke Zareve naredbe toliko po svieh Turskieh ddrſcjavah, koliko iſvan gnih po Zarstvieh, i po kragljevinah tughinskieh.*

(5) *Devètje gnekada bilo Kuhignaa u Velikomu Saraju Zarevu, kojèsu poslie na broj od sedam bile svedene. U pàrvòjse od ovieh kuha ſa Zara; u drugòjse spravja ſa gnegovieh ſcenaa; u trechjoj ſa Kiſlar Aghe, i ſa ostalieh zàrnieh straſcnikaa ſcenskieh ovomu istomu Aghi podloſcnieh; u cetvàrtoj ſa Kapì Aghe, to jest, Velikoga Narednika od Saraja; u petoj ſa Haſnadar Basce, illiti Shraniteglja svega Zareva blaga, i gnegovieh Podnaredbenikaa, i Pripomochni-*

Digitized by Google

kaa; u scestoj ſa Kilar Aghe., hochju rjeti, Velikoga Naredbenika Dvora Zareva i gnegovieh Podpomagaozaa; u sedmoj na svárhu ſa Serray Agasi, to jest, Nastojnika Dvoraa Zarevieh. Cetiri stotine umjetnieh Kuhacjaa vaſdàsu ſabavgljeni u ovieh kuhignah, u koièhse svaki dan unosi pet stotinaa ovgnieh sckopazaa, toliko, illi josc visce na dvostruko kokoscji, kokotichjaa, golubichjaa, i od svake várste letusctoga; jedno prikomjerno mnosctvo oriſa, masla, jajaa, brascna, zahara, i drobnieh mirisnieh ſaçignaa; nu nijedna vársta od hrane ſabragnene u Alkoranu, kako na priliku, meso prascie, sallo, vino, i ostalo.

(6) *Nije jeſika, koibi umio iſkaſati ljepote, kojèse u Saraju gledaju, i uſcivaju. Mjesto, na kómùje Saraj Zarev sagradjen po sebìje millo, i ugodno; gnegovìsu perivoji veoma raskoscni: raſbludnàsu vrella ſcinieh kladenazaa, kojìga rese, josc i natapgljaju: uſcivajùse u gnemu ugodna kupaliscta: mnoghe shranne, i kognuscnize hitròsu, i umjetno po gnemu raſredjene: neiſbrojni na svárhu Stani, i Loſcnize napravgljene ſa pribivagna deset tisuchjaa cegljadji raſlizieh várstaa, i dostojanstvaa odredjenieh ſa sluſcbe, i dvorbe Zareve, occituju obilnos, i cestitos sjajnoga, i slavnoga onoga Samovladaoza.*

(7) *Zarsko Vjechje turskiem imenom na-*

Digitized by Google

ſivgljese Divan. *Ugnse kuppe svi Zarevi Vjechnizi cetiri krat priko svake Sedmize na cetiri ure poslie ponochja, i uſdârſcjûse u gnemu do pòdne. Divànse kuppi u jednoj vele prostranoj Dvornizi Velikoga Saraja Zareva.*

(8) *Dviesu Blagoshranne u Saraju Zarevu turskiem imenom naſivane* Haſne. *Jednàje occita, koja uſdârſci u sebi silno blago Otmanskoga Zarstva umjetno raſredjeno, i prikladno sloſceno u cetiri Stana pomgnivo ſatvorena. U tri od ovieh shragnenòje sve veliko mnosctvo bisera, dragoga kamegna, ſlata, i srebra, sudaa priljepieh od svake plemenite vârste nanesenieh ondi odàsvuda, ſa diku i slavu Otmanskoga Zara; a u cetvârtomu Stanu nahodìse sasut vaskolik pjeneſ od godisctinaa, dohodakaa, i haracjaa, i sve blago, koje na smârti ostavgljaju Zarevoj Blagoshranni Veſjeri, Pasce, i ostàla Gospodu, sasviem oniem sctòse josc iſnaghje illi po smârti Zarevieh Odalikaa, illi kada ſa gnihovu nesrechju iſgubu Zara svôga Muſcja, ter i beſ svôga blaga, i beſ svoieh bogatieh urescjajaa buddu ſapratjene, i ſatvorene ſa vjeka u Stari Saraj. Druga velika Blagoshranna uſdârſci sve posobito obilno blago Zarevo. Ovàje pod jednom botom podſemgljuhom dobro cjuvana, i pousdano ſatvorena. U gnùse iscta drugo ne unosi iſvan samoga cista, i suha ſlata, koje stoi ſasciveno u mjehovieh go-*

Digitized by Google

vedskieh koſcjaa, i obpecjatjeno pecjatom onoga Zara, koi ſa vrjeme Zarstvom ſapovjeda.

(9) U istomùje Saraju uſdighnuta jedna velika, i plemenita graghja naſivana od Turakaa **Harem**, koja rjec u nasc jeſik ſlamegnuje **Raſlucègne**; jèrje naſbigl, i istinito raſlucena, i ne dârſcìse ikakve drughe graghje, nu od svieh odsjecena stoi po sebi. U ovoj graghi itko ne pribiva, iſvan samieh Odalikaa Zarevieh, to jest Gospoghjaa ſa gnegovieh raſbludnieh nasladaa tuj prikuppjenieh, i cjuvanieh. Kiſlar Aga ima pomgnu, i bdi vârhu straſce vrataa od Harema ſajedno s' svoiem zârniem Hadumima, illìti Usckopgljegnazima.

(10) Kapi Aga bjelìje Hadum, pacek Poglavar svieh bjelieh Hadumaa, illìti Usckopgljegnakaa straſcjanaa od vrataa Dvoraa Zarevieh. Ovjìse nemogu rjeti pravi Usckopgljegnazi, èrsu samo uvârnuti, illi napola usckopgljeni, na isti nacin, kako i gnihov Aga. Iſvan sctòsu oni dârſcjani ciniti straſcju na vratieh Zarevieh Dvoraa, duſcnìsu josctera ſabavgljàtse u raſlizieh poslenieh djellìh trudecki, i sluſcechi po Saraju Zarevu, nu stojechi daleko od Odalikaa, ì od svake gnihove osobite sluſcbe.

(11) Mjesto u koje Zar k' sebi upuscta va inostranieh Krunaa Poklisare, jest jedna gospodska, i plemenita Dvorniza postârta jed-

Digitized by Google

niem pribogatiem sagom ifatkaniem od svile, i cistoga ſlata, u kojoj Poklisari nahode Zara posadjena vârhu jednoga neprozjegnenoga Sjediscta. Prie nego primi Zar kogagodir od takieh Poklisaraa, ſa ukaſatmu, kolikoje velika prema gnemu millos, i blagodarnos svojega Zarskoga sârza, cinimu spravit jedan objed toliko obilan, da njeke pute budde doprjeti do sedamdeset, i osamdeset raſlizieh vârstaa od jestojskaa. Veliki Veſier toga puta objeduje s' tiem Poklisarom u druſcbi ostalieh poglavnieh Zarevieh Vjechnikaa. Kad ima paka Poklisar uljesti prid Pristoglje cestitoga Zara, isti Zar dostoise ſapovidjet, dàga prie ogârnu jedniem gnemu pristojniem Kaſtanom, to jest njekakvom vârstom od hagline, kòjàmu sluſci ſa plasct, i koja dohodi bit millostivo od Zara Poklisaru darovana.

(12) *Nasc plemeniti Pjesnik u ovomu, i u sljedechieh Cetveroredzieh s' raſlogom uſdiſce do nebesaa velicjanstvo, i ljepotu Dvora, illiti Krama Zareva; pokli stani, kojise u gnih nalaſe, oklopjenisu pri-iſabraniem mramorom, pobjenisu cistiem, i suhiem ſlatom, i odjeveni pribogatiem pokuchstvom; tako, da srebro, ſlato, biser, i drago kamegne u njekieh Stanih nogamise plesce, i cepglje, occitujuchise svuda ona obilnos, one raskoscje, i ona mekoputnos, kojàse ighda mofce ſamisliti od jednoga Samovladaoza svjetovno-*

noga isvan nacina pohlepna cjasti, dike, slave, i velicjanstva. Alli paka trjebàje spovidjeti, da èrbo ovji svjetli, i plemeniti uresi, i ova priobilna, i prikomjerna bogastva njesu po podpunnoj umjetnosti, i rasmjeri isporavjena, rasvedena, i rasredjena, sàto gube tkoigod dio od onieh scjarkieh, i jasnieh srakaa, koièmsu obasjani, i rasvedreni Dvori raslizieh Krunaa.

(13) *Kapigièsu Strascjani sdvorgnieh vrataa od Saraja Zareva; poklisu vrata unutârgna od bjelieh Hadumaa cjuvana.*

(14) Dervisc *rjècje Turska, koja nasciem jesikom isgovaràse* Siromah. *Ovesièmsu imenom nasivani njeki Turski smjescni Zârkovgnazi, koji idu bosieh nogaa, bes koscjuglje, i bes ijedne naprave, s' bradom samârscenom, i neocescgljanom, s' haglinom ghnusnom, halavom, i nesmotârnom, s' kojom usrokuju gad, i tugu sviem oniem, koji njesu obicni samjerat, i gledat takieh neprikladnieh neprilikaa.*

(15) *Natoljevzisu puzi Asiànski, koji pribivaju na velikomu, i glasovitomu poluotoku od Natolie.*

(16) *Begùmje ime vlasctito Gljubovze, illiti scene Velikoga Vesjera Dilavera.*

(17) *Agjamkigna, istòje scto i Persiankigna; to jest, Djevojka, illi scena Persianska.*

(18) *Don, jednàje od poglavitieh rjekaa*

ni, illi samjegneni sa harac od gnihovieh Roditegljaa, illi na svârhu sarobjeni u kômugod rattu prie negòsu dopârli do osmoga godiscta, tèrsu bili Zaru darovani, sa dàbiga u Saraju sluscili. Ona djeza, kojàse meghju oviem isnaghju hitra rasuma, i tanahne svjesti pomgnivòsu, i skladno u Saraju gojena, i hragnena, i mallo po mallo na cjasne sluscbe, i gospodske sabave Otmanskoga Zarstva buddu uputjena; zjechja cessa oviemse uprav pristoi ime od Icjoglanaa. Ostala paka djeza od ove vârste, koja occituju svoju svjes tupu, i debelu, usdârscjânàsu na potisctenieh poslieh, i sluscbah u Saraju pod oblastim, i sapovjedim gnihova Kapì Aghe.

(28) *Netòmsùse pocela prikascivat pârva slamegna od nabune, i smuchje u Zarigradu, òncjas ucinj Osman satvoriti svôga nesrechnoga Dunda Mustafu u jednu márklu podsemgljuhu tamnizu, u kojoj sa dva dana bji usdârscjan bes ikakve vârste od jesce, i pitja. Nakon toga isvadiscega Odmetnizi is te tmaste jamme. Nu kad biasce pristupio k' gnemu pârvì od gnegovieh sloboditegljaa, onaki kakav on biasce jur po naravi sputjen, i smeten, a od straha, glada, i sceghje utârnut, sabuscen, i samantran skucj oncjas priklonito glavu, i isduglj vrat spravan primiti primârsechju sancizu, szjenechi, da biasce ondi k' gnemu uljesao, sa sadovitga, i s' scivo-*

tom rastaviti; kad on biasce k' gnemu pristupio, sa isbavitga is suscjanstva i usdighnutga na privisoko Pristoglje. Isvadjen tako Mustafa is svoje ponorite tamnize bji pridan u ruke iste gnegove Mattere, kojaga s' privelikom pomgnom, i gljubavim nastojasce pokrjepiti, rasvedriti, i ras-svjestiti. Nakon toga Mufti (bes da biasce imao od prie isgleda) svojom svetojanskom, i sakonitom sudbom, opetga drughi put proglasj, i potvardj sa primoguchjega Otmanskoga Zara Godisata 1622. na 19. mjeseza Svibgna.

(29) Jest u Zarigradu jedan veliki Mecit usdighnut na posctegne njekakva staroga Svetza Turskoga imenovanoga Juba, u kòmùse krunne novi Otmanski Zari. Imajuchise dakle novi Zar okrunnit, onse djeli is svojega Saraja u svoj dizi gnegova Zarskoga velicjanstva, a sa gnime sva Gospoda Turska svjetlo, i bogato na kognieh odjevena. Ulasechi novi Zar u Mecit gorirecenoga gnihova Proroka, i Svetza Jube, meghju vratima dochekivàga Mufti, koi gàrlechìga pripascivàmu sabglju. Poslie toga uvodiga unutra, i isgovara vàrhu gnega njeke molitve, koiemga priporucjuje Bogu, sa dàbimu udjelio potrebitu mudros, i tanahno hitro rasabragne, nekàbi vjescto, i umjetno vladao, i pravvo sudio svoje podloscnike. Sa tiem isustiva Zar svoju tvàrdu sakletvu, dachje usdàrsejati, i braniti sakon Tur-

ski, i nauke svôga velikoga Proroka Mahumeta; i s' oveſiem ſavârscjuje gnegovo okrunnjegne.

(30) *Mustafa, neſnam s' kojega uſroka, nije ikada hotio sadruſcitse s' ſcenom, pacek ni ſnatti sctòje ſcenska glava ſa sve vrjeme svojega ſcivota.*

(31) *Iſa kako Ahmet Pârvi biasce stekô trì gljubjena sina, i tako ucinio pouſdano ono Otmansko Pristoglje doscjastiem svoiem Namjesnikom od istoga sebe porodjeniem, odredj Godiscta 1614. u krepos ſakona Bajazeta Pârvoga strattiti svôga bratta Mustafu. ſàto tri krat raſlikieh dnevi, davasce naredbu, nekàbi bio ſadavjen; nu jerbo oncjas iſa svake naredbe susretasce Ahmet kojugod suprotivu, koju namjegnivasce osvetnoj Boſcioj pravdi, kojàgàje tiem hotjella odvratiti od iſvârscegna nemille ſapovjedi; svaki krat netòmbi ucinio, òncjàsbi opet uſmaknuo taku ſlosârdnu ſapovjed. Na svârhu odlucj stanovito (potaknut od gori recenoga uſroka), ne samo pustìtga ſciwjeti u miru, i pokoju, nu joso uſdârſcjàtga vesela, i cestita. Zjechja toga unaprjeda bratinskiga vaſda millova, i kad, ter kad vodjascèga s' sobom, ſa dàbi u svojoj gljubeſcglivoj druſebi ciniònu iſvan Sarija okuscjati tkoigod dio Zarskieh uſcivagnaa.*

(32) Atmeydan *jeſikom turskiem, a gâr-*

Digitized by Google

ckiem, Ippodrome, *slamegnuje* Târgoviscte kognsko. *Oviémse imenom nasivglje jedna priljepa Pogljana u Zarigradu, kojàje duga* 450. *scesscjagnaa, a sciroka* 150. *Ovdi Spahie, i Gospoda Turska u gnihov dan svetcjani od Petka dohode igràtse, i târkati na kognieh umetajuchìse gildetom, illìti kopjem. Gneke pute isti Zar isaghje, sa gledati, i uscivati ovo gnihovo satjezagne, ter obdari onieh od kopianikaa, kojìse u igri buddu hrabrenjie podnjeli.*

(33) *Bajazet Drughi Zar Otmanski u vrjeme svóga Zarskoga gospodovagna ucinj sasidati jedan priplemeniti Mecit, kóga sad ovdi nasc Gundulich imenuje.*

Digitized by Google

Digitized by Google

OSMAN

PJEVAGNE DVADESETO.

Odmetnikaa skup dovodi
Prid Mustafu ruſcno Osmana,
Pàkga u Jedi Kulu odvodi
Kôno ſuſcgna poteſana:
Tùjga Zârnaz Rob ſàdavj,
Tèrse u Otcin grob postavj.

1.

Zar Mustafa na visini
Svjetlo urescen, i bogato
Sjasce Zarskoj u haglini,
Pristogljèmùê suho ſlato.

2.

Daut odmetni, on najpria,
Nakon gnega Hasan stasce,
Ahmet, Mahmut, i Alia,
Svi Veſjeri, i sve Pasce.

3.

Glavàê Daut skupa toga,
I Namjesnik Zarski iſbrani,
ſa gnim Hasan velikoga
Blagajnika (1) mjesto hrani.

Digitized by Google

4.

A to, er ovi na daleko,
Da pripravnu smârt preskoci,
Priko Gârckieh krajaa utekô
Bjesce k' vojszi od Istoci.

5.

Doghje Ahmeta red opeta
Od Veſjera Husaina,
A s' Aliom Mahumeta
Od pobjenieh mjesta ina;

6.

A od Muftie Velikoga
Na mjestòse Jahia obra;
Meghju svieme samo ovoga
Glas cjovjeka kaſce dobra;

7.

A od Jagnicjaar' posta opchjeni
Vojevoda josc u slavi
Scjaban Dvornik potiscteni,
Kî Mustafu vojszi objavj;

8.

A od zârnza Kiſlar Aghe
Na sjediscte bjesce sio
Mlada liza, jake snaghe
Tkî vîk nèbji Hadum bio.

9.

Zar Mustafa kako vidje
Dovedena Osmana odî,
Naucen tako, ſapovidje,
Dase u Jedi Kulu (2) vodi.

Digitized by Google

10.

A on vapjasce svegh iſ glasa:
Jeda gljudji! jeda Boga!
Tkòmi grabi sabglju s' pasa,
I Sto' otimglje Zarstva môga?

11.

Jàsam, ja sin Zaru Ahmatu
Pârvorodno djete svoje:
Meni, meni, a ne brattu
Zarstvo od Otza ostallòje.

12.

Allìse opet u pospjehu
Uſê, uhvatj, i najbârſce
Od tieh, kjìmû straſcja bjehu
Na istoga kogna vârſce;

13.

Kogn bjesce ovi okosct, mledan,
Goo, star, sadnit, tromieh stopaa,
Mjescte uſdèga Bojnik jedan
Smuza ſa oglav od konopa.

14.

Tìm gòloglav Zar na gnemu
Tad u kratkoj toj haglini
Po prilizi, i po svemu
Vidjascèse Rob istini.

15.

Ah! gdjetìsu Zare Osmane,
Bojni kogni, s' kîem u slavi
Na Pogljacke ravne strane
Lansko ljetto tìse odpravj?

Digitized by Google

16.

Kad mlaghjahan put Dunaja
Jeſdech', vjetar pritjezasce;
Ter beſ broja, i beſ kraja
Silnoj Vojszi sunzem sjasce?

17.

Gdjèsu ruha tvà bogata
S' raskoscnieme napravami,
Kîeh iſveſe vârhu ſlata
Bjeli biser, draghi kami.

18.

Gdje Zarska sabglja iſ rukaa,
Vedro ureseen s' kòmsô gleda?
Gdjeli posluh vjerna puka,
Kômu ti sam ſapovjeda?

19.

Gdjèsu cjasti, gdjèsu hvale,
S' kîèhsi do sad slavan bio?
Svelìtìsu cjassom palle?
Svaklìtèje ostavio?

20.

Ah! ovako srechja vârti
U okolo kollo svoje!
Zar, narodi svi prostârti
Pod nogami kômu stoje;

21.

Zar, rjec kôga jedna sama
ſa ſakònje svemu Istoku;
Sred raskoscnieh vedrieh Kramaa
Kî stoluje na visoku;

Digitized by Google

22.

Kôga ſcegli, kôga misli
Svjet vaskolik bjesce tjesan,
Slughègàsu svoje stisli,
Od robàje svôga splesan.

23.

Pace oceitu u prîkoru,
Dàse u krugh mao ſatvori,
Vodjen ſa svû mukku gorru
Prie neredno nèghse umori.

24.

Naucite gljudi oholi,
Kjî ſcivete beſ pripasti;
Da nîe Tvarghje krepke toli,
Kâ nemoſce cjassom pasti.

25.

I ako ovo nosi vrîmè
Zarom, kîeh svak klagna, i sctuje,
Scto cekate vi, kîeh îmè
Na svjetùse jedva cjuje?

26.

Josc dvie glave dva Vejjera
Viteſi ovji svîm nemilli,
Husaina, i Dilavera,
Na kopjàsu kê nabilli,

27.

Prid Zaròmih sada nose,
ſa rugh vechi jedan vika:
Dogodiva ovakòse
Chjudi oholoj svieh silnikaa.

28.

S' gnìmse vapit svak navrachja,
Da sramota raste diglja:
Kârvse ovako nascja plachja,
I pedepsce samosiglja.

29.

Svak, tko vlada, sàdse iſgleda
U ovoga, kî ſcivote
Svacie gubj, i beſ reda
Nepravedno Zarstvo otê.

30.

Alli cjuvsci govor ovi
Mlad Zar klice smuchjen tada:
Tkomu, o moji Viteſovi
Jàsam uſeo Zarstvo ikada?

31.

Ah! moj Chjachko Ahmet nîeli
Pravi istini vasc Zar bio?
On kadàse s' svjeta odjelj,
Mènîê Zarstvo ostavio;

32.

Svoê vlasctito Zarstvo ono,
Kê od Djedaa, i Pradjedaa
Stece, i primj on ſakono,
Da gnim vladam ja naprjeda.

33.

Jaoh! allîse mâ Djedina
Meni otimglje sad pod sillu,
I sloboda s' gnom jedina,
ſa kôm cekam smârt nemillu.

Digitized by Google

34.

Ah! mlaghjahan ikad tkomu
Sagrjesciòsam ja toliko,
Sascto ovako bit po môm̃u
Gradu vodjen imam prîko?

35.

Ne ſa mene, negh da osvetim
Od Koſackieh moj puk sctetaa
Vojsku protiv Lehom kletîm
Ja predgnega digoh ljetta;

36.

Na kû uputih jàse pârvi,
Nedobitan, i pun slave,
Svegh u oghgnu, i u kârvi
Ne sctedechi Zarske glave:

37.

I dàê svaki rukom svojom,
Kô i ja mojom ucinio,
Nèbi Turskiem sad pobojom
Kragl Pogljacki dicjan bio.

38.

I ſa gljubav koju ukaſa
Zarstvo moje puku millom'
S' prjetgnom smârtna jaoh! poraſa
Zarstvòmìse grabi sillom;

39.

Ne, ne od vârlieh protivnikaa
S' kîem vojujuch imah gorru,
Neghli od istieh moîh Bojnikaa,
Od mê straſce, u môm' Dvoru.

Digitized by Google

40.

Sred kârvava tada bòja
Nepriateglskieh iſ pod sïaa
Sabglja vascja, sabglja moja
ſcivòtmìjè obranila,

41.

Da iſgubim Zarstvo paka,
Dàmìse òtme sabglja iſ rukaa
Od vas vjernieh moîh Junakaa,
I od dragoga môga puka?

42.

Sabglja ona, kù sred ratti
Lehscka iſbìtmi vlas ne moſce,
Tkòme cjuva, tkòme prati
Dàmìê ugrabi! Ah jaoh Boſce!

43.

Svjetla sabglju, s' kôm u ruzi
Slavni Otman (3) Krunnu stece,
I od unukaa svoîh unuzzi
Prostrjesceje na dalece;

44.

On s' gnom najprie u Istoku
Slavu, i krepos svoju uſmnoſcj,
I da vlada na sciroku
Oko sebe sve podloſcj.

45.

Natoljevsko jeſdit poglje
Silnìse Orhan (4) s' gnom pak vighje:
S' gnom u Brusi svê Pristoglje
Stavj, i signe morre prighje.

Digitized by Google

46.

S' ovom Muscjan (5) sârza smina
Gallipoglje primj u silli,
I Despota Vukascina
Raſsbj, i s' glavom josc raſsilj.

47.

Kragljevski opet Stol prinie
S' ovom Murat (6) prihrabreni
U Drenopoglje iſs Brusie
I svu Sârbsku ſsemglju opljenj.

48.

S' gnome Murat isti stupj
Naprjed jakno strjela plaha
Kad pod Vitosc sve podkupj,
I u Kossovo poglje njaha;

49.

I Despota tuj Lazzara
S' gnòmbi joscte pogubiò,
Kleti Millosc da s' privaraa
Nevjernòga nije ubio.

50.

Jedna, i druga vidje strana
S' ovom silna Bajazeta (7),
Cim uprjecj Tamârlana
ſsavidèchmu Zarstvo od svjeta.

51.

S' ovom Chjosc Celebia (8)
Nikopoglskieh iſs pod miraa
Kraglja Seisemana iſsnach' pria,
S' vojskom raſsbj, pak ſsatra.

Digitized by Google

52.

Ugrovlahe u vârlini
Uharacj Mehmet (9) s' ovom,
I ukaſa ſmaj na Drini
Slovinskièmse Viteſovom.

53.

S' ovom Murat Drughi usârnu
U Ghjurghjevu Despotinu (10),
I posjece josc na Varnu
Kraglja, i Ugarsku vojsku smînu (11).

54.

S' ovom Mehmet (12) slavni uſide
Pârvi na Stol Zarstva ovega,
Gârke rasû; smaknu, i skide
Kraglja od Bosne, i Herzega.

55.

Skanderiu s' ovom paka
Zar Bajazet (13) pod vlas stavj,
I kô i ja, na Pogljaka
Neiſmjernu vojsku odpravj.

56.

S' ovom Selim (14) proghje jacji,
I poludnê dobj puke,
Kair primj, i potlacj
Priohole Mamaluke.

57.

Mlad kô i ja stece s' ove
Zar Suliman (15) cjaas podpunnu,
Proghna od Rodi Viteſove,
I Ugarsku otê Krunnu.

Digitized by Google

58.

Selim (16) sinmu s' ove sabglje
Ljepi Cipar otê silno
Samjenivsci svê Korabglje
Sa Kragljevstvo toli obilno.

59.

S' ovom Murat (17) stavj usse
Kraicnizim Hârvatskîmi:
Chjeselbascja ârvat usê,
I Kragljevski Tavrisc primj.

60.

Djed moj Mehmet (18) s' ovom disce
Ugrom, kji svud vele smiu,
Grad pritvârdi od Kanisce,
I Javarin, i Agriu.

61.

S' ovom Otaz moj objavj
Nedobitnu velicinu (19):
Ovu meni on ostavj
Pârvorodnom' svômu sinu.

62.

S' ovom poghjoh na Pogljaka,
I môm rukom mnosieh pobih:
I da posluh od Junakaa
Sljeghjascème, dobiòbih.

63.

S' ovom ighjah, od Bojnikaa
Kuppech' samnom vojsku mnogu;
Da Emirina odmetnika
U Istoku smaknut mogu.

Digitized by Google

64.

S' svom s' vami dobit sada
Odlucio bjêh josztera
Od Istoka do ſapada,
Od Poludne do Sjevera.

65.

Ha, nevjernu kaſcjuch' svoju,
Tko sad grabi beſ raſloga
Slavu vascju, slavu moju,
Slavu Zarstva Otmanskoga?

66.

Tkòmi ujmglje sabglju onu,
S' kôm svjet Stari moji dobisoe,
I kû mem po ſakònu
Svômu unuku ostavisne?

67.

Tko slobodu u sramoti,
I ſcivòtmi ovdi tlaci,
Gdi sloboda, i ſcivoti
Podloſcnisu meni svacji?

68.

Tko na Zara ruku stere?
Tkòli Zara suſegnem vodj?
Viteſovi, od kieh vjerne
On obragnen vaſda hodj?

69.

Ah! Viteſi moji milli,
Puce ugodni, dragbi puce,
Svìllimèste ostavili,
Svìlli Zaru svômu muce?

70.

Ah! nemojte davgnu slavu,
Kòmsê vjernos vascja dici
U isdajstvu svîm nepravvu,
Novi prîkor da oblici.

71.

Odgovori ti kamegne,
Gluscjiê od tebe puk moj sada,
Tèrga gani na smigljegne
Vârhu Osmana Zara mlada;

72.

U sred Gradá kômu svôga
Djedinàse svoja otima;
I nîe joscte jaoh! nitkoga,
Dàmu placnu millos ima?

73.

Vapech' tuscne tej bessjede
Sultan Osman s' tescke smechje,
Na mjestòse jur dovede,
Gdi szjegnasce ostat vechje;

74.

I na tuscbe Zara mlada
Turzi vârli, i nemilli,
Ako njesu millos tada,
Dàjsu scjalos ochjutîli.

75.

Sàsve da ohol svaki tece,
Kascjuch' sârscbu, i nemillos,
Pros occìmu susa utjece,
Gonìmùje skrovna sillos.

76.

Sàsve dàse cinę hudi,
Ucinìtse ſaman haju,
Da od putti njesu gl̨udi,
I da sârza neimaju.

77.

Oni cìmsû skupno ustalli,
Dàga u ſaklop vech' ſatvore,
Eto jak hrid kàdse obali
Niſ visinu stârme gore,

78.

Eto ḳleti Daut Pascja
Tjeḳom tece kogna hârla:
Sctòchje biti svak uprascja,
Svak goneta djella vârla.

79.

Viknu, doscjad sred Junakaa,
Kîeh Osmana pratit stavj:
Sapovjèdje Zarska taka,
Dàse ovi pas ſadavi.

80.

Scto kârſmate beſ uſroka,
Kû cekate sctettu prjeku?
Dok Bojnizi od Istoka
Doghju, i svièhnas ovdi iſ-sjeku?

81.

Scto gledate, scto cinite?
Smârti' ovoga raspa od svjeta
Vasce ſcivote utvârdite,
I Mustaſu Zara sveta,

Digitized by Google

82.

Ganitèse ſa opchjeno
Svacie dobro beſ pripasti;
Er inako raſdjegljeno
U bârſòchje Zarstvo pasti.

83.

Nu Zar Osman s' drughe strane
Vapiuchi ne pristaje,
Jeda kako tkoga gane,
Na svû pomoch ovdi dàje.

84.

Dalli Zàrchje (on govori),
Kômu ròbje svak na svjeti,
Kako jedan rob najgorri
Iſ pod robja svôga umrjeti?

85.

Jeda tebe, Boſce s' nebi;
Vlas desnize tvoje objavi,
Ter pri glavnoj môj potrebi
Mlagbjahnàme ne ostavi;

86.

Da da' Viscgni srechju boglju
Tko na môm Stolu sjedi,
Da do bârſo mù nevoglju
I Zar novi ne uſ-sljedi (20);

87.

Ter nesrechja moja ova
Ne uſroci tej nesklade,
Da sva Kuchja Otmanova
I s' gnom Turske Zarstvo pade.

Digitized by Google

88.

Ne dorecce josc ovega,
A Daut opet viknu iſ glasa:
Scto cinite? Davitèga,
I mahramu smaknu s' pasa.

89.

Jednomùje Zârnzu vârſce
Sasma gârdu, strascnu odvechje,
Beſ obſira klê najbârſce
Zaru Osmanu na vrat mechje.

90.

Obaràga ſa tiem hârlo,
Ljevom nogom tèrse opira
Cìm-mu desnom plesce gârlo,
Dàmu sillom duscju iſtìra.

91.

Tako plescjuch', kraj mahrami
Subim, noktim poteſasce,
Dokli Zàrmu pod nogami
S' pârva streptje, pak iſdasce.

92.

Pod nogami roba svôga
Umrje ovako Zar od svjeta,
I pod nogbe iſ pod nogaa
Ukopàse prescno opeta;

93.

Jer od istieh, s' kìeh poghinu
Beſ Zarskèse vârſce cjasti
U Otcin Mecit pod Otcinu
Ljevu nogu u grob tmasti (21).

Digitized by Google

94.

Oholas-se gljudska mnoga
U ovi nacin plesce, i tlaci,
Kâ cjovjeka umârloga
S' Bogom pegne, i jednaci.

95.

Vigh' prokleti Mahumete,
Ti, kî u sabglju ſakon sloſcj,
Da nadhode gljudske svjette
Svemoguchi sudi Boſcji;

96.

I da umârla pamet mani
Odlukàmse svoiem krjepi,
Jer gdi ne sja ſrak suncjani,
I s' occìmsu gljudi sljepi.

97.

Ti da Kràglsi, i da od toga
Djello tughjom kârvi slîdi,
ſatiscte occi, kô da Boga
Nije, kî sva ſna, i vidi.

98.

Ti pod udes sve postavj,
I slobodu vogli otê,
Da narodi svi s' gljubavi
Gube ſàte gnih ſcivote;

99.

Da nitkomu, velech', svoju
Uredbu utech' mochi nije
Il' na domu, il' na boju
Jednom sudjeno umrjetije.

100.

I ti, o Otmansko samosiglje,
Kê beſ pravde, i raſloga,
Da prosteresc sabglju diglje,
Nèima vîku straha od Boga (22).

101.

Ti, ti Zara vârh svieh gljudji
Dòtle uoinj uſviscena,
Da ne slika, nego svudi
Htjê dàmùse klagna sjenna.

102.

Da tvôm sabgljom on sam vlada
Dusce, i tjela na svû voglju
Sred staroga Zarigrada
Na novomu svôm' Pristoglju.

103.

Dâga u obraſ pogledati
Gljudski pogled ne dostoi,
I da svudi kùdse obrati
S' nedobitnom sillom stoi.

104.

Dàmu u ruzi cèsje, i srechja,
Dàmùê ſakon u besjedi (23),
Gospodàmu da najvechja,
Trepte od same ſapovjedi.

105.

Pace da od gnih svaki gârlo
Pod svû sabglju stavgljat tece (24),
Ako hochje da neumârlo
Dobre u Raju vjecnom' stece.

Digitized by Google

106.

Da tko ſcive na sem' svjeti
Prid gnim prostârt na tlêh pade:
Dàmùse u ſcivot ime sveti,
A po smârti Zârkve grade.

107.

Ti vârh svega josc. ovega,
Dàmu utvârdisc sabglju u ruzi,
Htjê, da imaju straha od gnega
Svi narodi, i svi puzi.

108.

Alli u bârſo dàchje pasti
Vidim kleti tvoji ſakoni,
Erje silla Boſcijoj vlasti,
Nauk Vraſcji dàse ukloni.

109.

Ti naredj, potom stupi
Zar od svjeta na Pristoglje,
Da pod sabglju bratju skupi,
I podavi, i pokoglje (25).

110.

Nu vlas Boſcia Zaru Ahmatu
Pogubitti Bratta nèda,
Htêch' ſa ubojstvaa starieh platu,
Da Bratt, ne sin ſapovjeda.

111.

Ti, da samòsu uſviscena
Hoch' na svaku cjaas najvechju
Djeza ona pokuppjena,
Kîeh u Saraj Djezom mechju;

112.

A toj, da tko neſna svôga
Roditeglja, ni Rodjaka,
Zara uſdârſci kako s' kôga
Sebi dobra spoſna svaka.

113.

Sàdse ſgodj, i ucinj
Smionstvom ſloga Daut Pasce,
Da i ovji, kako i ini
Tvoji nauzi tascti ostasce.

114.

Ti naredj, da od Kârstjanaa
Sinovìse grabe mladi,
I Vojniza dàsu iſbrana
Oni, kòmsê Zar obgradi;

115.

Alli Boſcia vlas velika
Podighlajèê u cjas sade,
Da taj graghja svakolika
Na istoga Zara pade.

116.

Tko mre u boju s' dobrîm svazîm
Tìmu obechja Raj priljepi,
Neka poslùhse u Junazim,
I pogârda smârti ukrjepi;

117.

Alli ucinj vlas od Boga,
Od Kârstjanaa na dalece,
S' neposluha Viteſckoga
Da Zar s' glavom jedva utece.

Digitized by Google

118.

Ti htjê; nitko da nicesa
Neima svôga osobita,
Nèghli jak Bogh od nebesaa;
Tac dàê jedan Zar od svîta;

119.

Nu vlas Boſcia bârſo u sebi
Samosiglja kârsci, i slamu,
ſa ukaſat, da na nebi,
I na ſemgli onàê sama.

120.

Ti u ſcivot Zara svetj,
I pod noghe svèmu stlacj,
Htêch', da ròbje svak na svjeti,
A sam on Zar vârh svieh jacji;

121.

Nu vlas Boſcia, kôj imaju
Podlagàtse gljudi sami,
Htjê, da pusti duscju u vaju
Zar svôm' robu pod nogami.

122.

Htjê ti, da svê tjera blude
Kako hochje Turcin svaki,
I da ſcenaa dârſcjat budde
Kolikòìhje hranit jaki (22);

123.

A to neka tvoji narodi
Beſ brojàse uſmnoſcjaju,
Tere Zaru kî-ih gospodi
Mnoſc Viteſaa na boj daju.

Digitized by Google

124.

Nùse skârscj sva tvâ slava,
Er tisuchja od tisuchjaa
Tvoieh, iſ prid Vladislava
Vidjelàsèê pobjeguchja.

125.

(*) Tìm Sofia Zârkva sveta,
U koj Turski sad pas vie,
Kârstjanskàchje bit opeta
Kakonòje bila i prie (27).

Svârha Dvadesetoga i najposljednoga Pjevagna.

Digitized by Google

NADOMJEREGNA

PJEVAGNU DVADESETOMU.

(1) *Veliki Blagajnik, koìje ovdi imenovan, tèrje naſivan od Turakaa* Haſnadar Bascì, *jedànje od bjelieh Usckopgljegnakaa. Ovìje Poglavar vârhu Blagohranne odreghjene, ſa uſdârſcjati blago pribogatoga Otmanſkoga Zarstva. On to blago cjuva, gleda, i oko gnega nastoi.*

(2) Jedi, *i* Kula *rjecìsu Turske, od koieh pârva ſlamegnuje* Sedam, *a druga* Toran, *illìti* Tvârghju. *Jest u Zarigradu jedna Tvârghja naſivana imenom, Sedam Toranaa, kojàje gnekada Turzim sluſcila, ſa u gnoj Zarevo blago shragnivati; a pàkje poslie bila od gnih istieh u tamnizu obratjena, u kojùsu oni gljudi moguchje, i plemenite ſatvorali, i uſdârſcjali. Ovdi i nesrechni Zar Osman bji najprie uveden, a pak nakon mallo nemillo ſadavjen, i umoren.*

(3) *Nakon iſkorjegnegna svê priplemenite kuchje Seliucidaa iſ Roum, nastade na vladagne svega Turskoga Zarstva prisvjetlo, i pricestito pleme Otmanovichjaa, kojìse na-*

Digitized by Google

ſvasce oviem priſimenom, jerbo iſhode od Otmana najpárvoga Zara svojega koljena uſdighnuta na Pristoglje Tursko Godiscta 1300. Otman u vrjeme od dvadeset i sedam godisctaa svóga zarevagna prostrje na daleko okolisce turskieh granizaa, pridobivajuchi, i podlagajuchi s' ortiſcjem u ruzi neiſbrojne Gradove, i dárſcjave Aſianske.

(4) Orhan, illi Orkan sin párvorodjeni gori hvagljenoga Otmana ǒncjas nakon smárti svóga hrabrenoga Otza, koi priminu Godiscta 1327, uſighje na vladagne svega Turskoga Zarstva. Najpárvo ſadobitje, koje Orkan ucinj bji ono od velikoga poluotoka Natoljevskoga; a najposljedno ono, koje utvorj pri svársi svóga Zarstva, kad pribrodj morre, terſe priveſe s' Natolie (priko tjesnomorja Dardanelskoga) na kraje Rumelske, i unese svoj stjegh, i svoju oblas u dvie snaſcne Tvárghje one Dárſcjave. On primjestj svoj Zarski Stol iſ Bjelesugke u Brusu, illiti Bursu veliki, i poglaviti Grad od Bitinie, kóga jur prie, hochju rjet, Godiscta 1310. biasce pridobio, i posvoio gnegov Otac Otman. Ovi Zar Otmanski bji najpárvi, koi iſ Aſie prighje na Europske ſcjale, i poce odzjepglivat grane od Górckoga Cesarstva, i kubstit perja gnegovu necestitomu Orlu jose i na ovieh nascieh Europskieh stranah; a to, erbo oholas, nevjerra, i nepogodnos Górcka navlà-

Digitized by Google

ega prisva, i privede na ove kraje. Vighi Nadomjer. 18. Pjev. Drugomu.

(5) Suliman Párvi, ovdije nasivan Muscjan. Nalasechise Orkan Godiscta 1357. na tjesnomu obsjedegnu od Gallipoglja tvárdoga, i glasovitoga Grada Rumelskoga uredno sagradjena na vratniku morra od Marmore, gdje biasce prionuo svojom snascnom vojskom, i nasárnuo sidove hvagljenoga Grada, sa osvoitga sillom od uskakagna, bji dostighnut udorzom orusçja nepriategliskoga, koiga onoga cjassa prostrje na semglju mártva. Párvorodjeni sin Orkanov po imenu Suliman Párvi, koise nahodjasce u Otcinoj druscbi, priuhitj vladagne Turackoga Zarstva, rasbj zjelovito svoje protivnike, i ucinise Gospodar od Gallipoglja. Sa tiem nasljedujuchi stjezati Gradove od Tracie, i od Rumelie, rasaghna, i rasparscja kod rjeke Marize vojsku Vukascina Despota Sárbskoga, koi s' Ughgljescjom, i s' Gojkom svojom Bratjom biascése podighnuo, i otiscjao s' gnimése prodrvat. Nu budduchi Vukascin utekao nakon rasasuchja svoje necestite vojnize, i takòse uklonio od sabglje Sulimanove, prihodechi na kognu priko recene rjeke ustavise tuj mallo sa napitise vode. U toliko jedan od gnegovieh Dvornikaa po imenu Nikola Hársoevich, koise ondi s' gnim nahodjasce, videchimu visjeti o vratu jedno ljepo, i bogato ogárglje, sa moch-

mùga skinuti, i odnjeti, ondìga na mjestu ubj. Ughgljescja paka, i Gojko Vukascinova Bratja bjeſcjajuchi beſ obſira prid Turzim, utopiscèse u istu rjeku Marizu; i tako nesrechnom smârtim ſavârscisce onji, koji od podloſcnikaa, i potisctenieh slugaa hotechìse pripeti na visoko Pristoglje, biahu ugrabili Cesarstvo od Rascie pridobromu Uroscju Nemanichju najposljednomu Cesaru onega koljena; pacek sctòje josc gorre, i nepravednjie, sluſcechìse putom najhimbenjie privare, na iſdajnùga i s' ſcivotom rastavili. Mogòje dakle slobodno rjeti nasc plemeniti Spjevalaz, dàje Zar Suliman raſdjelio s' glavom nesrechnoga Despota Vukascina, jer raſbjegne, i sharagne, koje ucinj Suliman od vojske Vukascinove, pòda prigodni uſrok gnegovj prjekoj smârti.

(6) *Godiscta* 1362. *Murat Pârvi Zar Otmanski sin Sulimana Pârvoga osvoji Drenopoglje glasoviti Grad od Rumelie, i prinese ùgn svoje Zarsko Pristoglje, koje do tad uſdârſcjascese u Brusi, illìti Bursi. Budduchi paka usârnuo u ſemglju Bugarsku, i ondi iſnascjao upenganu priliku kchjere priljepe Despota Sârbgljanskoga, osta ſatravgljen gne prighiſdaviem uresom, tèrje hotje imati ſa ſvoju Gljubovzu. Nu èrse gne otaz nevasce poklonìtmùje, uljeſe on s' vojskom u dârſcjavu Sârbsku, i svùje od vârha do dna porobj, i popljenj; tako da s' oviem nepravedniem na-*

Digitized by Google

cinom usillova uzvigljenoga Despota, da poniſcno budde mir u gnega prositi, kôga ſa iſmoliti od ohologa Murata, i tiémse povratit na svoju Despotovinu; ſadovoglj gnegove netrjeſne poſcjude, i darovànu svoju prighiſdavu kchjer.

Najposljednoga godiscta svôga Zarstva uvârvje Murat ſ' vojskom u Kosovo mislechi, i hotechi posvoiti Rasciu. Vele svjetli Despot Lazzar Grebgljanovich, koi onda gospodovasce u Rascji, dogovorìse ſ' Kneſovim bliſcnieh dârſcjavaa, ſ' Vladaozim, i ſ' Banovim Bosanskieh stranaa, paka ſ' gnima u dizi, i bojnoj spravi otighjèga docekati, i susresti. Nu jer podhibni iſdajnik Vuk Brankovich ſett istoga hvagljenoga Despota biasce kod svôga Tasta laſcivo potvorio, i osvadio krivinom od nevjerre, i iſdaje vrjednoga Viteſa, i hrabrenoga Vojvodu Milloscja Kobilichja drugoga Lazzarova ſetta (o kômu sctogod napomenusmo u Nadomjer. 8. Pjev. Trechjemu); Millosc ſcelechìse ocistit, i opravdat od prigârde krivine, kojòmje bio obadjen, i hotechi svakomu bistro occitovati koliko, i kako on biasce vjeran svônu svjetlomu, i vedromu Tastu, sjutra dan iſa kako biasce od privarena Tasta iſdajstvom prîkoren uljeſe ſ' zorom u vojsku Muratovu, pristupj slobodno prid recenoga Zara, pade niza prid gnegove noghe, i cinechìmu vidjet, dàse hotjasce pribliſciti k' gne-

Digitized by Google

mu, ſa poniſcno pogljubitmu koljena, udariga iſ potaje noſcjom, koiem smjerivajuchìga uprav u ſcivo sârze, ostaviga mârtva pod scjatorom. U to stavjajuchìse Zarevi pomgnivi dvorani od onoga scto biasce sljedilo, ne dopustisce vremena smionomu Milloscju, ſa dàbi mogô utechi iſ gnihove vojske, nùse u navali oborisce, i sunusce na gnega, tèrga u mallo cjasaa na uda, i na kuse iſ-sjekosce. Nakòn toga beſ da biahu cinilli ſnat vojszi, sctòse biasce onoga jutra u gnihovieh taborieh ſgodillo, udarisce snaſcno na Lazzara, koi ne videchi, i nejmajuchi uſàse vrjednoga Milloscja, ni ſnajuchi sctòse biasce od gnega ſgodillo, poplascìse tescko od vojske Turske, iſgubj duh, i krepos u najvechjoj potrebi, i pustise raſbitti, i ſatjerati od Turakaa. Utece dakle on s' njescto mallo vojske; alli bjeſcjajuchi neſnanom stranputizom upade s' kognem u jednu nevidjenu jammu, koju Pastjeri biahu navlasc iſdubli, a pàkje isctom po vârhu gârmom, i listopadom prikrilli, i potajali, nekàbise tkojagod divja ſvjer prohodechi privarila, i neopaſnòse u gnu uvalila. Obaſnavajuchi taki dogoghjaj Turzi udiglse k' gnemu sunusce, i poteſcisce, ter ondi u jammi, kakòga iſnaghjosce, takòga s' gospodstvom, i s' glavom rastavisce. ſa tiem vrachjajuchise pod scjatore gnihova mârtva Zara, iſvadisce iſ gnega drob, i ſakopascega na onomu isto-

mu mjestu, na kòmu on bji od Milloscja ubjen, i uſdigosce tuj po vârh gnegova ſakopana droba jedan veliki, i ljepi tronughli stup, koìse i dnevi danascgnega na Kosovu nahodi, i vidì. Tjelo paka Muratovo prinesosce u Brusu, i ukopascega u grob gnegovieh Otazaa; a ſa ochjutglivjiu uspomenu ovoga dogoghjaja, objesisce vârh gnegova groba desnu ruku hrabrenoga Milloscja okovanu, i pobjenu srebrom. Po svjedocjanstvu naucnoga Mavra Orbini, ovòse ſgodj Godiscta 1389. na 15. mjeseza Ljepgna.

(7) *Bajazet Pârvi radi gnegove strjelovite pospjescnosti u odpravgljagnu, i uputjegnu vojske suproch svoiem nepriateglim, i u posvojegnu Dârſcjavaa, i Gradovaa, opchjeniem glasom bji naſivan Mugna; budduchìse vaſda cinio vidjet na ſapovjedi prid svojom Vojnizom nasartati smiono cette svoieh protivnikaa u jednoj dârſcjavi, illi kragljevini, kàdbìse szjenilo ſa stvar istinitu, dàse josc nahodjasce u tkojojgod drugoj. Oviem nacìnom Godiscta 1391., 1392., 1393. ugrabj Bugarsku Banovinu Kârstjanim, osvoji ſemglju Macedonsku, i Tesaglsku, odrje, i opljenj mallo magne, negh sve Herzeghe, i Banove Aſianske, i podkupj podàse gnihove kraine, i dârſcjave. Tolikòje Bajazet bio ohol, i ponosit, dàsèje vechje krat ſahvaglivo, dà-*

chje do bárso cinit sobat svómu kognu ovas na Otaru Svetoga Petra u Rimu.

Kragljevasce u vrjeme Bajazeta Párvoga na Pristoglju Tatarskieh dárscjavaa veliki, i vele glasoviti Timur-Begh, kómu Tatari pristavisce ime, Tamárlan, scto u nasc jesik hochje rjet, Millos nebeska. Ovi biasce jedan od najvárljieh sadobitnikaa, kojisuse vidjeli do onadar na svjetu. K' ovomuse sniscno utekosce gori hvagljena Asianska Gospoda, sa dàbiih obranio od sille Bajazetove, i ciniòmu dàim buddo povratit gnihove semglie, knescinè, i Banovine kojèim biasce nepravedno otęo. Usliscj Tamárlan gnihove priklonite molbe, ter sàto uputj svoje Poklisare, i poslàih k' Zaru Bajazetu, jedàbise mirno, i millostivo prighnuo, utjesciti uzvigljene Asianske Poglavize, povrachjajuchìim, sctòim biasce sanio. Upalise Bajazet na Tamárlanove poruke, i ne samo ne hotjèga sadovoglit, nu oholo odvársce od sebe iste Poklisare priateglskiem nacinom gnemu od Tamárlana poslane, pogárdiih, potlacj, i opètih nepristojno na tragh odpravj. Tesckòse rasárcj Tamárlan na taka neugljudna, i nesmotárna djella Bajazetova; sàto s' pet stotinaa tisuchjaa gljudji orusejanieh uljese viteski u gnegove dárscjave. Obasnavajuchi to Zar Bajazet, u jedan ojas doletje s' vojskom k' gnemu, sa oprjetmù-

Digitized by Google

se, i ſatjeràtga na ſada. Allise sve inaciè ſgodj; pokli budduchìse vojske meghju sobom ſarattile na pârvi dan mjeseza Sârpgna Godiscta 1402. u Amaſji blisu Grada Ancire, Tamârlanova raſbj Bajazetovu, a gnega s' Sultanom, illìti s' Zarizom Miljevom (o kojòjsèje sctogod napomenulo u Nadomjer. 19. Drugomu Pjev.) uhitj ſciva u gnegovu Gradu Brusi. Gljubeſcglivo, i blago prohodjasce iſ pocetka Tamârlan s' Bajazetom; alli erbòse Bajazet ne hajasce okoristit dobrotom, i millostim slavnoga Tamârlana, nu hotjasce nasljedovati tlacìtga, i u bitju od suſcgna, u kômùse on nalaſjasce, gârditga, ruſciti, joscte-ra i prjetìtmu, ſapovighje Tamârlan, dàse budde odjesti priprosniem, i potiscteniem haglinami od suſcgna, pak da ſa vechju gnegovu mukku, i sramotu provedèse po svojoj vojszi na jednoj starroj, i mlohavoj Maſzi. Nu videchi Tamârlan, da josc i taki pogârdni rugh, i prjekor ne biasce podoban skârscit oholas usionoga, i ponosnoga Zara Bajazeta, ucinìga ſatvoriti u jednu gvoſdenu kljetku, illiti kajpu, koju, svaki krat kàdbi imao jeſditi, ciniobi prie donjeti kolak svôga kogna, ſa uſpetìse pârvo na gnu, a pak s' gne na kogna uſjahati. Poruscj takoghjer i Miljevu Bajazetovu ſcenu, poklijoj cinj dighnuti sve ljepe, i bogate naprave, a datìjoj njeke priprosne, i potisctene hagline, u koieh hotje,

daga budde u nacinu od Robigne slusciti na Tárpesi, i klecechi na koljenieh uljevati pitje u gnegovu cjascju u isto vrjeme, u koje gne Musc tùjse namjerasce Jatvoren, kako rekosmo, u gvosdenoj kljetki, cekajuchi, i smaghnuchi kô gladan pas jedàbìmu Tamârlan sctogod s' Tárpese bazio, cièmbi nesrechni duh u kostiuh usdârscjô, ne budduchi Ja gnega odredjena ijedna druga jestojska, illi hrana, isvan pometnutieh oglodinaa, i ogrisinaa, kojèbìmu Tamârlan is prid sebe odmetnuo. Sviem tìem sciviòje Bajazet u bitju ovakoga pribolesnoga susciantva podpunnieh osam Mjesezaa danaa, nakon koieh sasvjèmse spustj u propas od scjalosti, i od neusagna, i pogubj nesvjesno sebe istoga udarajuchi cestokrat glavom od gvosdja gnegove tvârde, i tjesne tamnize.

Hotiusci Gundulich priobrasit u tkojugod urednjiu, i cjasnjiu sliku usrok ovieh tesckieh smechjâ, i sctetaa, recce, da Bajazet privighjajuchi, dàbi Tamârlan s' napredovagnem svoieh slavnodobitjaa dopro posvoiti Krunnu svega svjeta, otighje suproch gnemu, Ja smestìtmu posle, i Ja saprjecìtmu orusciem taku cestitos, i slavu.

(8) *Svjedocènam svi najistinji Povjedaozi, da Sciscman Cesar i Kragl Ugarski biasce rasbjen u boju od Bajazeta Pârvoga Godiscta* 1396. *; alli dàje bio opeta obârvan, i*

Digitized by Google

sramotno ſatjeran iſ pod Nikopoglja od Musulmana sina Bajazetova, a unukka Murata Pârvoga, sam Giovio to ſa stvar istinitu pripovjeda. Illìje tako, illi nije, trjebàje rjeti, dasèje nasc Spjevalaz na skaſagne Giovia pouſdano naslonio; pokli govorechi, da sabglja Chjose Celebie raſbj Kraglja Sciscmana, i ſatjeràga iſ pod Nikopoglskieh miraa, raſumie rjeti, dagàje Zar Musulman raſbio, i ſatjero; jerbo Musulman bji naſivan Celebì, *imenom uſetiem od rjeci gârcke* Zellebi, *koja u slovinski jeſik iſgovara* Svjetal; *a fascto imadjasce bradu rjedku, i malahnu, ſàto od Persianazaa bji imenovan* Chellami, *illìti* Bejbradaz, *scto po nascemu Pjevaozu tomaceno, bji obrachjeno u ovu rjec,* Chjose.

(9) *Netom biasce Mahumet Pârvi Zar Otmanski uporavio svoja bojna oruſcja Godiscta* 1418. *suproch Ugrovlasim, òncjàsmùse oprjecj Vojvoda onoga puka ſ' jednom ne ſasviem malahnom vojnizom, koja u bârſo od Turakaa bji raſbjena, raſaghnana, i raſpârscjana. Videchi ſàto ovi tuſcni Vojvoda, da vechje nije bio ikako podoban drughi krat iſiti na boj suproch Turzim, naghjèse usillovan, podloſcìtse Zaru, cinechìse dârſcjan, plachjàtmu svako godiscte harac, i davajuchìmu òncjas u ſaklad sve svoje vlasctite, i gljubjène sinove u druſcbi sinovaa trieh svoieh poglavitieh Kneſovaa. Poslie ovoga uſoholise Mahu-*

Digitized by Google

met, i iſighje prid vojskom na rjeku Drinu, ſa oborit pod vlasctitu ſapovjed dárſcjave, i ſemglje Kraglichjaa Slovinskieh; nùmùse oni vitescki odárvasce, mnoghèmu Vojnike posjekosce, i pogubisce, a gnega usillovasce, da praſniem rukami buddèse na tragh s' mallo cjasti povratit.

(10) *Vighi Nadomjer. 4. Pjev. Osmomu.*

(11) *Vighi Nadomjer. 32. Pjev. Trechjemu, i Nadomjer. 18. Pjev. Desetomu.*

(12) *Cesarovajuchi na Pristoglju Gárckomu Kostantin Jedanesti Paleologh, Mahumet Drughi Zar Otmanski osvoji navalom od podstupa na 23. mjeseza Svibgna Godiscta 1453. veliki, glasoviti, i bogati Zarigrad; i evo kako. Otighje Mahumet na obsjedegne ovoga Grada s' jednom velebrojnom vojnizom od cetiri stotine tisuchjaa gljudji, s' jedniem velikiem mnosctvom kolnieh diglkaa, i s' jednom snaſcnom pomorskom cettom od trista, i vechje svojeh bojnieh Plavji, s' koiem biasce priklopio svekoliko morre od Marmore. Nu stavgljajuchìse domiscgljati Mahumet, da sviem tiem ne biasce u snaſi odoljeti pritvárdoj obrani na Zarigradskoj luzi pripravjenoj, naredj, dase buddu privuchi svi gnegovi bojni brodovi po jednomu putu ſasve kárscglivu, trudnu, i dugu iſ Galate u ſamorje od Ceras; i bji pomgnivo gnegova ſapovjed iſvárscena. Nakon peset i jedan dan ſcestokoga, i*

Digitized by Google

kârvavoga obsjedegna recenoga dnevi, i godiscta naddrvasce Turzi, i pridobisce Zarigrad. Necestiti Cesar Kostantin natjezajuchise s' sabgljom u ruzi do najposljednieh cjasaa, i biuchise viteski s' Turzima bji na svârhu dohitjen smârtniem udorzom, koiga mârtva po semgli prostrje. Peset tisuchjaa turskieh Bojnikaa osta ubjenieh u ovomu oghgnenomu ârvagnu. Netom Mahumet sadobj, i stece Zarigrad, udigl ùgn prinese svoje Zarsko Pristoglje, koje do tada usdârscjascèse u Drenopoglju, i nasvàga Gradom Pârvostolniem svega Turskoga priprostranoga Zarstva. Ne srechni, i necestiti udes Zarigradski priteghnu sa sobom mnoghe dârscjave Kârstjanske; tako da u vrjeme od sama dva godiscta skucisce vrat turskomu gvosdenomu jarmu vechje od cetresti glasovitieh Gradovaa. A kad najposlie Turzi podlosciste svoiem orusciem, i stjesima prikrisce Godiscta 1467. Gradove od Sinope, i od Trabisonde, tada sasviem dospje oblas, i ostade sa vasda ukopano vladagne i gospodovagne nesrechnoga Gârckoga Cesarstva.

Nu opeta is meghju toga raspa uljese Mahumet Godiscta 1463. u kragljevinu od Bosne, koju u mallo vremena svukoliku obârva, i posvoji, ter, kako pisce svjetli Mavro Orbini, stece Mahumet u osam samieh danaa vechje od sedamdeset Gradazaa, i Gradovaa;

Digitized by Google

pak suproch vjerri utvárghjenoj, i kletvi ucignenoj meghju gnegoviem Velikiem Veſjeiom, i Stjepanom Drughiem Kragljom Bosanskiem hudi ovi uboiza, i slosárdni karvopia poraſj, i umorj nemillom smártim hvagljenoga necestitoga Kraglja, a gnegovo Kragljevstvo svojoj scibizi podloſcj. Postupj ſa tiem u Herzegovinu, ter ujarmj pod harac Stjepana Kosacju Bana one tuſcne, i nevoglne dárſcjave, o kómu jur prie (u Nadomjer. 2. Pjev. Osmomu) ne sasviem u kratko besjedismo. Dvaes ljetaa paka nakon takoga dogoghjaja, a sedamnes iſa smárti imenovanoga Bana, Mustafa Ghjuriscevich onadagni Pascja od Bosne ucinj iſtjerati Vlatka, i Vladislava sinove istoga Stjepana Kosace iſ nesrechne Herzeghske Banovine (koja po smárti gnihova Otza u oblasti gnihovoj bjesce oſtalla), a gnu u isto vrjeme, to jest Godiscta 1483. pod podpunno Tursko vladagne poniſcj.

(13) *Godiscta 1483. Bajazet Drughi Zar Otmanski odpravj u slavi svóga Balì Bega s' jednom velikom i punno snaſcnom vojnizom na posvojegne od dárſcjave Podoglske, u kójoj budduchi Balì Begh ucinio teſckieh sctetaa, i mnoſieh ſalaa, ſa priſimit u Zarevoj ſemgli hotjascèse povratiti na tragh; nu prohodechi priko Banovine Bogdanſke, uſteghnùnu hranu Bogdanski Voevoda, i ſaprjecivajuchìnu putę, ne dopustìmu priko svoieh*

Digitized by Google

krainaa uſteghnùtse, i povratit na ſada; scto bji uſrok, da gnegova vojska buddèse tamo i ovamo raſtârkati, i raſ-skitati, ter gneki gne dio od ſime, i od glada, a gneki od macja Bogdanskieh viteſovaa budduchi poraſcen, mallo magne negh svakolika iſghinu; tako da po svjedocjanstvu Turskieh Pisaozaa, iſgubj u onoj prigodi Otmansko Zarstvo sctogod visce od cetresti tisuchjaa Bojnikaa.

Okolo Godiscta paka 1501. *Bajazet otè Mlecichim, jur od duga ratta iſmoreniem tvârdi Grad od Dracja u Arbanji, s' kòga ſadobitja doprje Bajazet podloſciti nemillosnoj turskoj samosilnosti svukoliku ostalu ſemglju Arbanacku, budduchi jur prie veliki gne dio plemenitieh Gradovaa, i Kotaraa sklonio, i skucio svoj suſcjanski vrat pod pritescku verigu proscjastieh turskieh Samovladaozaa.*

(14) *Selim Pârvi Zar Otmanski radi gnegovieh nemillostji naſivan* Slosârdni, *iſa kako tri krat raſbj Mamaluke, to jest, pârvi krat deset migljaa daleko od Aleppa, gdje osta ubjen isti Kragl Jeghjupski; drughi bliſu Grada Gaze; trechi sces migljaa daleko od Misira; na svârhu God.* 1517. *osvoji isti Grad Misir ſajedno s' sviem ostaliem priprostraniem Jeghjupskiem Zarstvom. U ovomu ſcestokomu, i sârditomu rattu pade mnosctvo neiſreceno mârtvieh Mamalukaa, a gnihova kragljevina*

Digitized by Google

osta sasviem raſorena, i poraſcena (Vighi u Nadomjer. 31. Pjev. Cetvârtomu).

Nikako njesam mogô doprjeti do pravoga i istinitoga ſlamenovagna one rjeci Jaci *u ovomu 56. Cetveroredku uſdârſcjane; nùmise cini, dabi ona imalla bit ime, koiémje Pjesnik hotio ſlamenovati illi gnekakvu rjeku, illi gnekakav grad, illi gnekakvu dârſcjavu.*

(15) *Suliman Drughi Pradjed Mahumeta Trechjega Djeda Zara Osmana uſighje na pristoglje Otmanskoga Zarstva Godiscta 1520. nakon smârti Selima Pârvoga svôga Otza imajuchi 27. ljetaa svoje mladosti, i ſapovjeda Otmanskiem Zarstvom tja do 4. mjeseza Rujna Godiscta 1566. On osvoji Godiscta 1522. otok od Rodi, koìnùse prida jer ne biasco u bitju u duglje podnositi, i târpjeti tjesno, i muccno obsjedegne od pet Mjesezaa; to jest, od pri svârhe Sârpgna do 24. Prosjenza, u koi dan s' ugovorom, i s' pogodom spuſtise, i upade u oblas, i u ruke Turske.*

Isti Suliman, koi u vrjeme svôga cestitoga Zarstva cetiri krat natjezascèse s' Ugarzima mallo po mallo bjesceim oteo svekolike kraine, i dârſcjave, kojèse od Biograda do Strigonie prostiraju.

(16) *Selim Drughi Sin, i Nastajnik Sulimana Drugoga suproch uvjetima druſctva, i mira ne vele prie ſavârscena, i ſakletvom*

Digitized by Google

potvârdjena meghju gnim istiem i Mletackiem Skupnovladagnem, posla svôga Mustafu Pascju s' dosta bojnieh plavji, i vojske, sa da is nenade, i na privaru priklopi, i posvoji ljepu kragljevinu otoka od Cipra. Najprie dakle obkruscj Mustafa Grad Pârvostolni od Nikosie, koimùse prida na 9. Rujna mjeseza, Godiscta 1570. nakon tri mjeseza turskoga obsjedegna. Oncjas sa tiem sjutrascgnega dnevi prighje receni Pascja Mustafa na obkruscegne drugoga Grada onoga gnekad raskoscnoga otoka nasivana imenom Famagosta, koi doscjastoga Godiscta 1571. na pârvi dan Kolovoja nakon snascne, i vitescke oprjeke, koju biascc ucinio branechìse suproch Turzim, pridadèse takoghjer na pogoghjaje. Ploviascu jur onieh danaa, i pribliscivascèse k' hvagljenomu otoku jedna snascna pomorska oruscjana cetta od dvanaes bojnieh Drjevaa, i stô devedeset i dvie Galie, vladana od Gospara Ivana Austrianskoga, koja po nastojagnu Svetoga Pia Petoga biasce bila prikuppjena, sklopjena, i uputjena na obranu onoga otoka. Alli jèrse bjesce, ako i sa mallo odoznila, ne bji sato Cipru ni vrjedna, ni korisna. Udarj niscta ne magnè na silnu pomorsku cettu tursku, koju saskocj u samorju od Lepanta pod Japovjedim, i vladagnem glasovitoga Alì Pasce, i u pârvu Nedjeglju na 7. Listopada mjeseza ukasàse narescena vjenzom

prisamjernoga slavnodobitja; pokli potopj turskieh osamdeset Galiaa, pohitàih stò i devedeset sajedno s' trista sedamdeset i dvie kolne Diglke, pogubj sedamdeset i pet tisuchjaa Turakaa, meghju koiem istoga Alì Pascju; odvedèih u susczjanstvo sces tisuchjaa, u broju koieh naghjoscese dva sina Alì Pasce; isbavj is turskoga robstva dvadesti tisuchjaa Kârstjanaa sapljegnenieh od gnih na otoku od Cipra. Od svoieh pak Vojnikaa drugo ne isgubj, neghli samo cetiri tisuchje, i cetiri stotine gljudji, nu nèbji u snasi sa priuseti Cipar, i otètga is turskieh rukaa: radi cessa recce nasc Spjevalaz, da biasce Selim samjenio veliko mnosctvo svoieh bojnieh plavji sa samo obilno, i ljepo kragljevstvo Ciparsko.

(17) *Murat Trechi Otmanski Zar jedno godiscte prie nego biasce savârgò, i proglasio ratt suproch Cesaru Ridolfu Drugomu, to jest, na 1592. sapovidje Husainu Pasci Bosanskomu dabi poceo sadirati, i sakidivuti Hârvate Njemackoga Cesara podlosenike. Vjerno i pospjescno postavj Husain u djello Zarske sapovjedi; jerbo udigl s' jednom snascnom vojnizom ustadèse pljeniti, i harati Hârvatsku krainu, ometajuchi gnihovu radgnu tesczjacku, sasjedajuchi pute u prohodu gnihovieh târgovinaa, odgonechìim stadda, odirajuchìim kuchje, palechìim sela, i gnih istieh sarobivajuchi, i u susczjanstvo odvodechi. Budduchìse*

Digitized by Google

najposlie Hárvatim dodialo tárpjeti, i podnositi tolika turska huda beſakogna, osvjestiscese jednom i udarisce na gnih, pogubiscèim priko dvanes tisuchjaa gljudji, a ostale u silli ſatjerasce, i ſasramjene k' gnihoviem kuchjàmi ſapratisce.

Sarattise Murat josc i s' Persianzim, suproch koiem natjezàse zjelieh dvanaes godisctaa, i otèim pri svársi Godiscta 1585. veliki, i bogati Grad Tavrisc namjescten na raſdjegljegnu granizaa Persianskieh od Turskieh. Ovise Grad vechje krat imenuje u Svetomu Pismu, nu pod imenom od Ekbatane. Gundulìchga naſivglje Tavriscjom kragljevskiem, jèrje ovi Grad bio nakitjen s' ponosniem Dvorima, i narescen velicjanstveniema graghjami; a radi gnegova bogastva, i mnosctva obilnieh tárgovinaa biasce dopro bit jedan od najſamjernieh istocnieh Gradovaa, koi ſadostoja uſcivati meghju iniem plemenitiem ljepotami svjetli, i raskoscni Dvor Kraglja Persianskoga, koìga cesto svojom namjerom, i pristogljem cjastiasce.

(18) Mahumet Trechi Djed Zara Osmana Godiscta 1596. u tjeku mjeseza Listopada nakon dvadesti i osam danaa obsjedegna obárva, i osvoji malahni, nu tvárdi Grad u gorgnoj Ugarji naſivan Agria, prem da uſimajuchìga iſgubj u raſlizieh juriscieh sceset tisuchjaa gljudji. Mjeseza opeta Listopada

Godiscta 1600. *usillova Kaniscju Grad pritvârdi od dogne Ugarie, da na ugovor, i pogodbu buddèmùse pridatti, i podlosciti.*

Nije Mahumet, nu gnegov Otaz Murat Trechi od Sgora hvagljeni mjeseza Rujna Godiscta 1594. *useo Sasve malahni, nu veoma tvârdi, i jakosni Grad gnekada Javarin, a sad Raab nasivani u dognoj Ugarji. Alli jer Mahumet pristupj na Zarstvo Tursko u vrjeme ratta Ugârskoga, kôga on stavno usdârscja, i nasljedova s' svojom mnogom cjastim, i koristim, cinechìse slavni sadobitnik vârhu Ugarskieh plemenitieh cetaa, i otimajuchìim imenovane Gradove, sàto gnemu Gundulich namjegniva pridobitje josc i od recenoga Grada Javarina.*

(19) *Ahmet Pârvi Otaz necestitoga Osmana òncjas u pocetku svôga zarevagna, sa iskorjepiti besakogna, i besrednosti, kojèse bjehu prusçile, i rastârle po svoj turskoj priprostranoj Semgli radi bestuscnoga nehajstva, i pogârdne nepomgne gnegovieh blisçnieh Pridstupnikaa, postavj na noghe cetiri snascne vojnize: Jednu u Asji, sa junackìse moch oprjeti Persji; a ostale u nascjoj Europi: pârvu, sa s' gnom Poglsku Kragljevinu podàse skuciti, illi sanajmagne osctetovati, i ponisciti; drugu, sa Kosake sharati, i porasiti; a trechju na svârhu sa Jeghjupke uskrotiti, i pedepsati, jerbòsùse nevali, i kratili uvjetnìmu harac*

poklagnati. Nu ne doprje do svârhe svoieh ſamjeraa, jer hvagljene gnegove vojnicke cette inaciu srechju od one, kojòjse on nadasce, susretosce.

(20) *Lasnòje bilo Osmanu, a i svakomu drugomu ugonenuti, da do bârſo opeta imaòsèjo Mustafa s' Zarskoga pristoglja ukinuti, budduchi bila svemu Zarigradu occita gnegova ne iſljecgliva ludos, i beſumnos. Nu ako pacek Mustafa biasce od prie smeten, i ſamantran u gnegovoj iſvjetrenoj pameti, iſa kako drughi krat uſighje na privisoko sjedisctе Zarsko, ukaſàse sasviem' mahnit, i bjestan. Raſbiasce on tada prizjegnene sude; satirasce, i raſkidivasce pribogate, i prighiſdave naprave privedrieh Zarevieh Dvoraa; prisjezasce sabgljom, i nemillo ubiasce nesrechne svoje domachje Dvorane, i Sluſcbenike, i uſcivasce, i radovascèse gledajuchìih treptjet, i iſdisat prostârtieh prid svoiem nogam; u sred ponochja ustajascèse, i târcjasce lupajuchi od vrataa do vrataa, i vikajuchi po Saraju: = Osmane, ah! Osmane, gdjèsi, kamolìsi? Doghi priuſeti tvoje Zarstvo, i scibiku od tvôga vladagna, kôga bremme radi strascne tegote, ja nemogu uſdârſcjati, ni târpjeti =. Jednoga dnevi paka hodechi put Mecita ſa pomolitse Bogu susrete njekakva siromaha cjovjeka, kômu pridade jedan List napisan, ſapovjedajuchìmu, dabiga udigl od-*

Digitized by Google

nio Ferdinandu Drugomu onadagnemu Cesaru, kojemu biasce uputjen, i u kòmùga moljasce, dàbi doscjao s' vojskom do Zarigrada, ſa primiti oblas, i vladagne vàrhu svega Otmanskoga Zarstva, od kògàse on svoevoglno odrjezasce, i dragovoglnòga gnemu darivasce. Videchi Muſtì Mustafina djella, da biahu priko mjerre nesvjesna, i beſredna, raſmota Stjegh Proroka Mahumeta, upisa, i raſglasj ſakonitu sudbu, da od onoga cjassa unaprjeda bilebi nekrepke, i neſakonite svekolike ſcenidbe, kojèbise sklopile pod vladagnem onoga nepodobnoga, i nevrjednoga Zara; jerbo ſakon ne dopusctavasce, da vladagne Turskoga Zarstva buddèse uſdàrſcjati u rukah jednoga cjovjeka smetene, i iſvjetrene pameti, luda, i mahnita djellovagna na nacin gnihova Zara Mustafe. ſato na 13. mjeseza Rujna Godiscta 1623. u Mecitu Sulimana Drugoga ſakuppiscèse u Vjechje svjetla Gospoda Turska, i Poglavari vojnickieh jakostji, u kòmu stanovito osudisce, i naredisce, dáse budde svestit s' Otmanskoga Pristoglja neslani, i beſpametni Zar Mustaſa, a dàse budde uſdighnut na gnegovo mjesto Murat ovoga imena Cetvàrti Bratt drugorodjeni necestitoga Osmana. Sve ovo bji dato na ſnagne Mustafi. Alli on doceka tako navjesctegne s' oniem istiem beſtuſcniem nehajstvom, s' koiem prie biasce docekao ono, ko-

Digitized by Google

jègàje cinillo pouſdana, da opeta i drughi krat biasce bio uſdighnut na Zarsko Pristoglje. Murat paka novi Zar sjutrascgnega dnevi bji narescen odjechiom, krunnom, i oblastim Zarskom.

(21) *Ahmet Pàrvi Otaz Zara Osmana sagradj Godiscta* 1610. *na jednoj veoma prostranoj pogljani od Zarigrada jedan veliki, i plemeniti Mecit, koi po raſlogu ulaſi u broj od najurednieh, i najſamjernieh ljepotaa onoga Grada. U ovomu Mecitu on isti najprie bji ukopan, a paka kod gnega gnegov Sin Osman.*

(22) *Vighi Nadomjeregne* 11. *Pjevagnu Pàrvomu.*

(23) *Slobodno svoehotjenstvo (turskiem jeſikom naſivano* Ourf, *a italianskiem* Arbitrio*) Zarevo od davna u Dvorove Otmanske uvedeno, od Muſti u muku tàrpjeno, a od ſakognakaa sctitjeno, i uſdàrſcjano, postavglja tegotu od samogospodictva na vrat svega naroda Mahumetanskoga suproch opchjenoj oblasti gljudstva, i suproch svakomu pravomu raſlogu, i ſakonu; jer ovo slobodno svoehotjenstvo Zarevo dotlèkse uſdiſce, pruſcja, i prostira, dàgà cini Gospodarom podpunniem, ſa moohi strattiti svakoga dnevi cetàrnaes od svoieh podloſcnikaa illi kriwieh, illi pravvieh beſ da budde dostojan prjekora od usionstva,*

i samosilnosti: poklisu Turzi stavno uglavjeni, da erbòsu veoma potajna krenuchja, i nadahnuchja Boscjanstvena, da sato u sàrzu Zarevu mogu probughivati, i poraghjati stvarji potajnieh, i skrovnieh, kojèse gnemu samomu pristoje, i koje itkomu drugomu nije dopuscteno snatti, illi pametim doprjeti.

(24) Kad po naredbi Zarevoj, illi po osudi gnegovieh Namjesnikaa imàse strattit koigod od Turakaa, osobito Gospodaraa cjasti, illi roda plemenita, kako na priliku Beghlerbegaa, Pascjaa, Vjeohnikaa, i Vojvodaa, obicjajje cinitmu umrjeti sadavjenu svileniem trakom, illi gajtanom. Ovake smàrti proscjastieh vremenaa bilèsu od Turakaa susretane s' takom radostim, i sadovoglnostim, da kadbiim bile navjesctene, gljubilibi onu ussizu, kojèmbi imalli biti sadavjeni, i govorechi: = Nekàse issugna sveto hotjenstvo Velikoga Boga, i cestitoga Zara = , samihije na vrat natizzali; a to jèrsu njekada Turzi temeglito vjerovali, da umrjeti, sa ispunniti hotjenstvo svòga Zara, biasce isto, scto u Raj poletjeti, illi umrjeti kako muccenizi. Nu ènsùse nadan danascgni njescto rasbistriti, i rasvjestili, tèrsu odmetnuli, i potlacili tolike ludosjernosti, i ovùsu meghju iniem odbazili, i pogasili. Radi cessa moscèse slobodno rjeti, da sad po putu ovake smàrti niti haju biti

Digitized by Google

Muccenizi, nisi mare u Raj uljesti; dali josc kadje mogu prividjeti, nastojuje mimochi, od gnese ukloniti, i ikadaje ne susresti.

(25) *Bajazet Parvi bji oni, koi savarshe nemilli shakon, na koga ista narav jeshise, i reshci, to jest, da netom postupi novi Zar na Otmansko Pristoglje, dase oncjas buddu pogubiti sva gnegova bratja, dundovi, i ina muscka rodbina, akobije imao, sa dabi tako pousdano scivio, i kragljevo na svojemu Stolu. Ovi shakon Turski Samovladaozi usdarshcjasce sve do Zarstva Mahumeta Cetvartoga. shato Muratu Trechjemu Zaru Otmanskomu (koi biasce isveo na svjet peset i dvoje djeze scenske, peset brojom opeta muscke, a desetero imadjasce josc shatvoreno po utrobah raslizieh Odalikaa) recce jedna gnegova Gljubovniza: = Ti poraghjajuchi toliko mnosctvo sinovaa, ne cinise drugo, neghli sebe isnemagase, uskrjepglivase ruke hudieh, i nemillieh karvnikaa, i napugnase grobe telesima tuschieh pravednieh podavjenieh mladichjaa =.*

(26) *Tri varste od scenaa dopusctava Alkoran svakomu Mahumetovzu. Parvaje varsta od onieh, kojesu pocjastjene imenom od Gljubji, illiti scenaa pravieh, terse prid Kadiom vjencjavaju: ovakieh jedan Turcin nemosce imat vechje od cetiri. Drugaje varsta opet od onieh, koje Turzi uslmgju u naime do njekega samo vremena, sa toliku platu,*

Digitized by Google

ſa kolikùse pogode : oveſieh svaki Turchi moſce uſeti onoliko, kolikòihje podoban hranit, i plachjat. Trechjàje na svârhu vârsta od Robignaa kupjenieh, illi u dar primjenieh, koieh broj nije podloſcjan ſakonu, èrih svakomu dopusctava toliko, kolikòje tkomu ugodno, i drago. Pârve Turzi po sudbi od Pravde mogu ostaviti, i odvârchi; drughe poslati kàdsu zjelovito platjene; a trechje prodatti, illi iſtjerati, kakogòdimje ugodnjie, i draſce.

(27) *Od naſad mallòne dvjesti godisctaa bji sloſcena ova Pjesan od Prisvjetloga Gundulichja, koja od tad do dnevi danascgnega vaſdàje bila pripiscivana od svakieh raſlikieh rukaa, èrje u svako doba, i vrjeme, i od svake vârste cegljadi bila szjegnena, i ſcjudjena. Radi cessa sljedilòje, da raſlicitos tolizieh rukaa uvelàje kojugod raſlicitos meghju brojom tolikoga mnosctva Pripisâ; tako da njekolizi Cetveroredzi, kojìse nahode u jednieh, ſcelèse paka u druſieh. Dva dosta starra recenieh Pripisaa, jedan od Godiscta* 1689. *a drughi od* 1695. *i uſ dva ova njeki druſi nakon ovieh ispisani dohragnujùnam najposljedni* 125. *Cetveroredak ovoga Pjevagna dvadesetoga, kôga paka nenahodimo u njekolizieh inieh pripisanieh i prie, i poslie imenovanieh. Takogjer jedan Cetveroredak brojom* 53. *u Pjevagnu pârvomu; sedam Cetveroredakâ uſdârſcjanieh u Pjevagnu scestomu;*

Digitized by Google

cetárnaes u sedmomu, pet u osmomu, a jedan u desetomu nestaju u njekolizieh Pripisaih, nu navlasctito u dvoth starieh, koieh jedànje od God. 1648., *a drughi od* 1652., *niscta nemagne u druſiehse nalaſe. Ovi dakle neugoghjaj cinimi misliti, i sumgniti, da iſbrojeni ſgura Cetveroredzi bilisu ametnuti u ovu Pjesan od kojegod ruke nepoſnane; i toliko s' vechiem uſrokom uſmnoſcjàse moj strah, i sumgna, u koliko (sctomise cini) neſamjeràse u svakomu od gnih bistri ſrak Gundulichjeva ſnagna, ni oni hitri red, i nacin, koise paſi po svoj ostaloj ovoj Pjesni priplemenitoj. Sviem tiem nesmiuchiih osudit ſa djello istinito ruke tughinske, ostaviosàmih po svoieh mjestieh, nu raſabranieh od svieh inieh pritjezagnem ovoga (*) obiljeſcnoga ſlamegna.*

SVARHA.

Digitized by Google

ISKRIVJEGNA POISPRAVI.

Na lis. 176.	na broju 202.	102.
188.	na rješ. 10. Čjovjeh	Čjovjek
241.	na rješ. 20. (22)	(26)

Digitized by Google

Podocno pritjesctegne sctitjenòje
ſakonima.

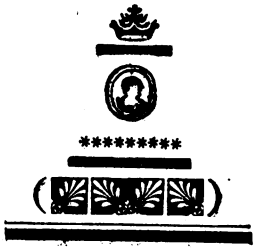

La presente Edizione è sotto la Protezione
delle Leggi.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
0037118170

891.82G95 U3
3

MAY 15 1953

Digitized by Google